

Wakè kà tèpa Apostolo Bétapoo popai

Wàilàapà na wii tii bèeni?

Nye wà Luka, wà pwina é wii ê *Tii kà Luka*. É tapoo pâra wiâ *apostolo Paulo naa nabibiu kêra béârailu kêra pai pâra kà Paulo. Tapoo géé goro nee tii 16.10, âna é wii pâ «Bà pâra...»

É wii wiidà?

Nabibiu kêra *naja 61 ma 65, géé na càuru pai tapoo tâa kà Paulo na karapuu wâ *Roma. (Còo naporomee 27-28.)

É wii tâi?

Tà pwi jè âboro na nee Théophile, pwi jè âboro imaina naa jaa tèpa Roma. Còo naa na autapoo goo ê *Tii kà Luka*.

Cina é wii?

É tòobàra bétapoo tii kêe. Naa na *Tii kà Luka*, âna é piwiâ wâro kà Iésu, ma pai bà ma wâro còwâ kêe. Â naa na tii bèeni, tii *Apostolo*, âna é piwiâ pâ, é pibwiari pâ, ê *Picémara Wâdé géé *Iérusaléma, tia diri napô Judée, ma Samaria, ma tia Roma, pwi ville na dau maina naa gòropuu na pwi pâara bèepwiri. Ba é tâa gò tèpa apostolo é pàtàmara Nyuâaê Pwicîri, ba na rà pwa i pwi ia é pwa wà Iésu.

Munaa nüma Luka na é paari mwara tà tèpa Roma (na rà tèpa pitûâ na pâ napô na wâru) pâ, wà

tèpa cèikî naa goo Iésu, âna rà tèpa âboro na pitòimiri wâro kâra, â càcaa nùmarà na rà pagù ê napô.

Dà êre ê tii bèeni?

É tapoo goro pai boome kâra Nyuâaê Pwicîri, naa gò tèpa apostolo (naporomee 2). Naa naporomee 3–12, âna é piwiâ wakè kà Pétéru ma pàra tèpa bée naa na ville Iérusaléma, ma napô *Judée, tiagoro napô na tâmwünyabwerié, wâ *Samaria.

Naa na autapoo goo, âna wà tèpa cèikî naa goo Iésu, âna rà cau tèpa *Juif. Â càcaa nùmarà na rà piwiâ popai tà tàpé na càra caa tèpa Juif. Êco na wà Pwiduée, âna é paari tà Pétéru pâ, é Popai Wâdé, âna kâra diri pâ Ba wâ gòropuu (naporomee 10–11, ma 15).

Jè pûra naa naporomee 9 é pai todà Paulo, pwi âboro na ia dau tubaèpà tà tèpa cèikî béaa. Â é biié, â é pâra wiâ Iésu. Naa naporomee 13–28, âna wà Luka, âna é piwiâ wakè kà Paulo, naa na âracié pai pâra kêe na pâ napô na wâru. É picémara é Picémara Wâdé, ma tapoo pâ wâra pwapwicîri, ma pagòo tèpa cèikî wê, tèepaa naa na ville Roma, naa naporomee 28, na é naja 62.

Ê pâ tii kà Paulo (*Roma–Philémon*), âna é wii tà tèpa cèikî na pâ ére-bà na ia é mara tâa wê. Êkaa na, é tii bèeni, *Apostolo*, âna târa pitòobàra diri pâ tii bèepwiri. Na é naja 51, é, 52, âna é tâa Korénito naa napô Grèce (*Apostolo 18.1–18*). Â gée na càùé, na naja 53–55, âna é wii tii *1 Korénito* tà tèpa cèikî wê, na pàara na é tâa na ville Éféso. (Còo *Apostolo 19.8–10*.) Â gée na càùé mwara, na é tâa Roma (piwiâ na *Apostolo* naporomee 28), â é wii tà tàpé Éféso.

É piwiâ mwara wà Luka naa na tii bèeni ê pâ pwi bèepwiri:

- Ê wâro na wâdé, ma ê picaatâa ma pai pwapwicîri kà tèpa tapoo a cèikî;
- Ê pai tubaèpà tà tèpa cèikî naa Iérusaléma. Gée goo pwiri na rà ipiina ma picémara pitiri ê popai;
- Ê pâ ipwa pupûra kà Pétéru, ma Paulo, ma Étienne.

Pai pitàgoo tii Apostolo

É cùru tèpa cèikî wà Iésu ba na rà paâjupâraê pitiri (1.1-2.13)

Ipwabwàtirà (1.1-26)

Rà tòpi Nyuâaê Pwicîri (2.1-13)

Paâjupâra Iésu naa Iérusaléma (2.14-7.59)

Pétéru (2.14-5.42)

Étienne (6.1-7.59)

Paâjupâra Iésu naa Judée ma Samaria (8.1-9.43)

Todà Paulo (8.1-9.31)

Paâjupâra Iésu tà tàpé na càra caa tèpa Juif (10.1-12.25)

Pétéru (10.1-11.18)

Tubaèpà tàra (12.1-25)

Pai pâra kà Paulo (13.1-21.26)

Paâjupâra Iésu tiagoo tèpa Roma (21.27-28.31)

Tâjùru Paulo (21.27-23.35)

Paulo naa Césarée ma Roma (24.1-28.31)

Gée na càuru pai wâro còwâ kà Iésu

¹ Théophile *, naa na ê tapoo tii kôo, âna go piwiâ tâgà diri ê pwina é pwa wà Iésu, ma é pacâmuri géé na autapoo goo,

² tiagoro ê tòotù na dàgòtùé too naa *napwéretòotù. Béaa kêra ê pai too kêe, âna é naa tà tèpa âboro ê pâ naèà kêe, goro ê pàtàmara ê Nyuâaê Pwicîri. Wà tèpa âboro bèepwiri, âna é jèe pitòrigarirà, ba naa tèpa *apostolo kêe.

É ina pai me kêra Nyuâaê Pwicîri

³ Géé na càuru ê pai bà kêe, â é piâpâparié tàra. Â wâru ê pâ muru na é pwa, ba na é paari tàra pâ é jèe wâro còwâ. Â é pipaarié tàra na pàra pàara naa na 40 tòotù, â é picémara ê *Mwaciri kà Pwидуée.

⁴ Ûna é bwaa tâa jaarà, â é ina tàra pâ: «Guwà cibwaa pàra géé *Iéruusaléma, ba na guwà tapacîri i pwi, na ia é jèe ina béaa wà Caa, â ia go jèe ina tàwà mwara.

⁵ Ba wà Ioane, âna é *piupwaa goro jawé. Â napwa naa goowà, âna càcaa dâra wâru cè pâ tòotù, â o *upwaawà goro ê Nyuâaê Pwicîri.»

É too naa napwéretòotù

⁶ Ûna rà caatâa wà tèpa apostolo ma wà Iésu, â rà tawèerié pâ: «Pwi Ukai, o napwiri na gà o tòpò còwâ ê mwaciri wâ *Isaraéla?»

⁷ Â é tòpi tàra pâ: «Càcaa wâguwà na, na guwà tâmogòori ê pâ pàara ma tòotù na é tòpò wà Caa wiâra ê câbawâdé kêe.

1:1 Luka 1.3 * **1:1** *Théophile*—É wii ê tii bèeni wà Luka tà pwi jèe âboro imaina na nee Théophile. **1:2** Maréko 16.19; Luka 24.49–51

1:3 Luka 24.36–49; Apostolo 10.41 **1:4** Luka 24.49; Ioane 14.16–17; Apostolo 2.33 **1:5** Mataio 3.11 **1:6** Luka 24.21 **1:7** Maréko 13.32

8 Êco na guwà o tòpi ê pàtàmara ê *Nyuâaê Pwicîri, na ée mwa me naa gòwà, ba na guwà o mwa tèpa *paâjupâraô na Iérusaléma, ma naa na diri ê pâ ére wâ napô *Judée ma Samaria, ma tia pwâadàra ê gòropuu.»

9 Gée na càuru na é ina tàra pwiri, â càué too jiirà naa napwéretòotù. Â tiàué naa na pé nee.

10 Ûna rà bwaa nye tàgére niâ too wiâê, â rà pò goo tupédu âboro na ru coona ârabwée pwaa†,

11 â ru ina tàra pâ: «I tàpé Galilée, cina guwà tàgére coo awé? Cina guwà tàgére côo é napwéretòotù? Guwà nye côo é pai too kà Iésu bèeni naa napwéretòotù, â na o mwa wàrapwiri cè pai wâjué còwâ kêê‡.»

Pai tòotéri Judas

12 Wà tèpa apostolo, âna rà wâjué còwâ gée gòrojaa Élaio§, pâ naa Iérusaléma, tàpo wâna caapwi kilomètre.

13 Ûna rà tèepaa pâ, â rà too naa na ê pwi naditàrawâ na tâdòiti wâna é pwârawâ na rà mu ciburà tâa wê. Wà tàpéebà, âna wà Pétéru, Ioane, Jacques ma André, Filipo ma Toma, Barthélemy ma Mataio, Jacques pwina naî Alphée, Simona pwi Zélote*, ma wà Jude pwina naî wà Jacques.

1:8 Mataio 28.19; Luka 24.48 † 1:10 Tupédu âboro... Pai ina wèe pâ, tupédu angela. Côo mwara Neeremuru (*Vocabulaire*).

1:11 Mataio 26.64; Luka 21.27 ‡ 1:11 Pai wâjué còwâ kêê—Rà ina mwara wà tèpa ijiao pâ: Pai wâjué kêe còwâ. 1:12 Luka

24.50-53 § 1:12 Gòrojaa Élaio—Mont des Oliviers. 1:13 Mataio

10.2-4 * 1:13 Zélote—Pwi âji âboro Judée na nùmee na é paègò tèpa Roma gée napô kêe. Côo mwara *Judée, Roma* naa na Neeremuru (*Vocabulaire*) naa pwâadàra tii.

14 Â rà caajurirà, â rà nye tà pwapwicîri taaci, wàilà ma pa ilàri, ma wà Maria nyaa kà Iésu, ma wà tèpa jii Iésu.

É patùra tèpa cèikî wà Pétéru

15 Na pwi jè tòotù, âna po 120 wàilà tèpa cèikî na rà picaatâa, â é cimadò géé nabibiu kàra wà Pétéru, â é ina tàra pâ:

16-17 «Tèpa aéjii kôo, wâdé na coo ê auinapopai naa na Tii Pwicîri, na é pinaigé mee ê Nyuââê Pwicîri na ia é tûra goo wà *Davita. Ba é jèe ina béaa pâ wà Judas—pwi jè apostolo béebà—âna ée mwa pwi naigé mee, ma rà tâjûru wà Iésu.»

18 (Napwa naa goo wà Judas, âna é pa ê napuu goo wâri wàra pai icuri kêe wà Iésu, â é tûu, â tabòaa ê naaê, â tabaêgò ê pâ wâgooé.)

19 Ê pwi jèkutâ bèepwiri, âna rà capai tâmogòori diri wà tèpa âboro na ville Iérusaléma, â rà pwa ma neere ê pwi ére-bà pâ Hakeldama, na pai ina wèe naa na pairà pâ ‘napuu na pwa domii na’.)

20 [Â é tòobàra pâ wà Pétéru, â é ina pâ]: «Ba jèe wii naa na tii Salamo pâ:

O ticia pwârawâ kêe.

O ticè cèna ée mwa tâa wê.

Psaume 69.26

«Â jèe wii mwara pâ:

É tòotérié pwi jèpwi.

É popa wakè kêe.

Â wâdé na wàra.

Psaume 109.8

21-22 «Êkaa na wâdé na pwa cè pwi jè béebà, ba na pwi jè a *paâjupâra ê pai wâro cowa kà Iésu. Wâdé na wà pwi âboro-bà, âna pwi jè ârapàara tàpé na rà mu nye ciburà pâra wiâjè, naa na pàara na é bwaa tâa jaajè wà Pwi Ukai kâjè—tapoo na é piupwaa wà Ioane; tiagoro ê pai too kà Iésu naa napwéretòotù.»

Rà pitòrigari Matthias

23 Rà pitòrigari tupédu ârailu—wà Ioséfa na nee Barsabbas, jè nee mwara Justus, ma wà Matthias.

24 Â rà capai pwapwicîri, â rà ina pâ: «Pwi Ukai, wâgà na gà tâmogòori ê pwâranûmara diri ê pâ âboro; gà paari tâbà cè pwi âboro na gà jèe pitòrigarié naa na tupédu âboro bèeni,

25 ma é pa wakè kà Judas ma pwi apostolo. Ba é jèe panuâ ê wakè kêe wà Judas, â é jèe pâra naa na é pwi ére kêe. [Ba é jèe tòpi é pumara wakè kêe na èpà.]»

26 Â rà càù noo kâra tii† naa gooru, â wâru noo kâra tii kà wà Matthias, â rà naaê géé, ma pwi béé wà tèpa 11 apostolo.

2*É me Nyuâaê Pwicîri naa gò tèpa cèikî*

1 Na tòotù kâra Pentecôte, [*tòotù maina kâra piûnya] âna rà pitànaima na jè ére wà tèpa cèikî.

1:21-22 Mataio 16.19; Maréko 1.9; Ioane 15.27 † 1:26 Noo kâra tii—*Tirage au sort*. Wâni Kalédoni, âna jè pwa goro noo kâra tii, êco na wà tèpa ijiao kà tèpa Juif, âna rà pwa goro atù. 2:1 Lévitique 23.15-21; Deutéronome 16.9-11

2 Â rà nye tère kaa ê pwina é boome gée napwéretòotù na pwa aié na pwacèwii ê airi pwéretòotù na dau maina. Â é nye pwaai kaa ê wà na rà tâa na.

3 Â rà còo na tèepaa me ê pâ pwina pwacèwii ê doromara ânye, â jèpa ti gòrà jècaa.

4 Â ê Nyuâaê Pwicîri, âna é nye tûu kaa naa gòrà diri, â rà tûra na é na jèpapara pwâratûra, wiâra na é naa tàra ê Nyuâaê Pwicîri.

Wâru tàpé na tère na jèpa pairà

5 Na pwi pàara bèepwiri, âna rà wâro wâ *Iéruusaléma wà tèpa *Juif na dau wânûmarà tàra é pwapwicîri, âna rà me gée na diri é gòropuu pitiri.

6 Â wà tàpéebà, âna rà cau itàa, ma caatâa naa, na rà tère pâ naawê i pwi airimuru. Â po tabaticè nûmarà, ba rà tère tèpa cèikî na rà tûra naa na jèpapara pwâratûra.

7 Po dàpàgà tàra, â rà pitawèerirà pâ: «Gona wà tèpa âboro bèeni na rà gère tûra, âna càcaa tèpa âboro diri gée Galilée?

8 Â gorodà na jè térerà, na rà gère tûra na jèpa paijè jècaa*?»

9 Ba gée nabibiu kàra, âna pwa tèpa âboro na rà me gée napô *Judée. Â pwa pàra tàpé na rà me gée na pâ napô—gée Parthes, ma Médie, ma Élam ma Mésopotamie. Â pwa pàra tàpé na rà me gée na jè province kà tèpa *Roma—Cappadoce, ma Pont, ma Asia,

2:3 Mataio 3.11   2:4 Maréko 16.17; Apostolo 4.31, 10.44–46, 19.6

* 2:8 Nee tii 9–11 naa na grec, âna gòobàra popai na rà ina wà tèpa âboro naa na nee tii 7 ma 8.

10 â gée na ére mwara wâ Phrygie ma Pamphylie†. Â wà pàra tàpé, âna rà me gée napô *Aigupito, â gée na nyi nari napô gée goo na ville Cyrène wâ Libye. Â wà pàra tàpé mwara, âna rà me gée Roma,

11 â gée gòropô wâ Crète; â gée napô Arabie. Â pwa pàra tàpé gée jaarà, âna rà nye tèpa âji Juif; ma wà tàpé na rà cèikî naa goro ê pwapwicîri kà tèpa Juif.

Â rà pitawèerirà pâ: «Gona dà majoroé ma jè tère wà tèpa âboro Galilée bèepwiri na rà gére ina naa na ê jèpa pajjè ê pâ muru na maina na é pwa wà Pwiduée?»

12 Â rà dau pò diri, â càra caa tâmogòori cèna rà niimiri, â rà pi-ina tàra pâ: «Dà pai ina wèè ni?»

13 Êco na pwa pàra tàpé na rà piècaari tèpa cèikî, â rà ina pâ: «Bwa! Rà nye dau ipwirié kaa goro dipâa!»

É patùra ê Ba wà Pétéru

14 É cimadò wà Pétéru ma wà tèpa 11 *apostolo bée, â é mwa patùrarà, ba na rà tâmogòori bwàti. «Bwa; guwà tère, co tèpa jènereô‡, ma wâguwà diri na guwà wâni Iérusaléma. Guwà tàpo tàmaa ma go ina bwàti tàwà ê pwina gére tèepaa.

15 Wà tèpa âboro bèeni, âna càra caa ipwirié pwacèwii ê pai niimiri kàwà, ba mwa nye gére 9h§ dàuru kaa.

---

† **2:10** Cappadoce, Pont, Asia...Phrygie ma Pamphylie—Rà tâa napô na ina goo pâ Turquie nabà. ‡ **2:14** Tèpa jènereô—Tèpa Juif. § **2:15** 9h—Wà tèpa Juif, âna rà mwa ija ma wâdo na 10h dàuru gée na càuru pwapwicîri.

16 Bwa! Wàéni kaa i popai kà [Pwiduée, na é naigé mee wà] *péroféta Joël:

17 *Go o mwa naa boopaé*

é Nyuâaé kôo

naa gò tèpa Ba,

na tòotù pwicò.

Go o mwa naa popai kôo

tà pa èpo paa

ma èpo kàwà.

Rà mwa tomara too

târa inapàpari.

Go o mwa paari

pâ muru na nyuâa

tà pa èpo dopwa kàwà.

Go o mwa patùra

tèpa ijiao kàwà

naa na naurune.

18 *Go o naaboo Nyuâaô,*

na pwi pàara-bà,

naa goo pâ ênawéna kôo,

pa ilàri ma paa.

Rà mwa picémara popai kôo.

19-20 *Go o nama tèpaa*

pâ muru na ité

na càcaa mu còo

naa gopaérenao

ma naa gòropuu.

Too ânye ma mu.

O câé caa té tòotù.

Ba é bié ma bàuté

O miì parui

pwacèwii domii.
O cau coo diri
béaa kâra pwi tòotù
—tòotù kà Pwi Ukai.
Nyamu ma pwényuûa
pwi tòotù kôo-bà.
²¹ *Ée mwa udò awé*
wà pwina ée mwa todòo
na pwi tòotù-bà!»

Joël 3.1-5

É jèe wâro còwâ Iésu

²² [É ina mwara wà Pétèru pâ]: «Tèpa âboro *Isaraéla, tàpo tàmaari ê popai na go ina tàwà: Wà Iésu pwi âboro Nazareth, âna wà pwi âboro na é jèe tàmara pitòrigarié wà Pwiduée. Â wà Pwiduée, âna é jèe paarié tàwà, ba é nama é pwa ê pâ *câmu kâra pàtâmee naa nabibiu kàwà, na guwà pò goo.

²³ Wà pwiibà, âna pinaaê tàwà, â guwà pwa ma é bà, ma guwà nama rà tanamirié naa goro *kurucé wà tèpa âboro èpà. Êco na é mara tâmogòori diri pwiibà wà Pwiduée, â nye câbawâdé kée na wàrapwiri.

²⁴ [Â géee na càùru ê maagé còo kà Iésu] â é upaé jii ê pwâra bà, â é pawâroé còwâ. Ba nye ticè pàtàmara é pwâra bà naa gooé.

²⁵ Ba é jèe tàmara picémaraê wà *Davita na é ina pâ:

Go nye tà còo taaci
wà Pwi Ukai béaa kôo.
É tâa gòro âji îô,

â câgo caa gùmagù.

²⁶ Go ipwàdéé ma picagòtùé!

Ba wiàna go bà,

â o nye tà wâdé naa good.

²⁷ [Go ina têe pâ]:

Gà jèe pitòrigario

ma go pwi ênawéna'gà.

O câgà caa panuâ nyuâaô

ma é tâa na aubà*.

O câgà caa panuâ naiio

ma o wai ma botére.

²⁸ Gà jèe paari tóo

ê naigé mara wâro.

Go o mwa ipwàdéé,

ba gà tà wâjaaol!»

Psaume 16.8–11

²⁹ [É tòobàra pâ wà Pétéru, â é ina tàra pâ]: «Tèpa jènereô, câgo caa piwâ† na go ina ba pwéelaa tàwà pâ: Wà pwi jojoorojè Davita, âna é bà, â pwàniriê, ba jè bwaa tà côo nabàni é bwàmukêe, naa jaajè.

³⁰ Êco na é nye pwi péroféta, [ba é pame é popai géee jaa Pwiduée] â é nye tâmogòori é *auipwataâboro kà Pwiduée na é ina têe pâ:

Go o mwa pitòrigari

cè pwi âboro caapwi

gée goo wà tèpa gòobàragà.

Ée mwa tâa na autâa'gà.

Ba wâgo na go o mwa pwa.

---

* **2:27** Aubà–é, Napô kà tèpa bà.   **2:29** 1 Rois 2.10   † **2:29**
Piwâ–Hésiter.   **2:30** 2 Samuel 7.12; Psaume 89.4–5, 132.11

Psaume 132.11

³¹ «Ûna é ina pwiri wà Davita, â é mara ina wà pwi *Mesia na ée mwa me. Ûna é ina pâ, o câé caa panuâê naa na aubà, â o càcaa wai ma botére é naitié, â é inapàpari ê pai wâro còwâ kà pwi Mesia.

³² Â wà pwi Iésu na go gére ina tàwà, âna wàé kaa pwiri, ba wà Pwiduée, âna é jèe pawâroé còwâ gée na aubà. Â nye wàibà kaa tèpa *paâjupâraê diri.

³³ «Â é naaê too wà Pwiduée Caa naa gòro âji îê [ba na é pitûâ kêra diri pâ muru] â é naa tée ê Nyuâaê Pwicîri, na é jèe nabwé ina béaa. Êkaa na naa boome naa gòbà é Nyuâaê Pwicîri, wàra na guwà gére còo ma tère nabà.

³⁴⁻³⁵ Ba wà Davita, âna câé caa too naa napwéretòotù, êco na é ina pâ:

*Popai kà Pwi Ukai,
Pwi Ukai Pwiduée
na é patùra Pwi Ukai kôo:
“Gà me ma gà tâa ni.
Tâa ni gòro îô étò.
[Go naa tâgà é pitûâ.
O pwamainagà awé.]
Go nama gà còogai
tèpa ipaa dàgà.”*

Psaume 110.1

³⁶ «Wâdé na wâguwà ê Ba Isaraéla, âna guwà câbaâjupâra‡ pâ, wà i pwi Iésu na ia guwà tanamiriê

2:31 Psaume 16.10

2:33 Apostolo 5.32, 7.55-56

2:34-35 Psaume 110.1

2:36 Apostolo 5.30-31 ‡ **2:36**

Câbaâjupâra—Reconnaitre la vérité, être convaincu (cèikî, tòpi, tâmogòori).

naa goro kurucé, âna é nama é pwi Mesia ma Pwi Ukai wà Pwiduée.»

Dau wâru tàpé na rà cèikî

37 Na rà tère ê popai bèepwiri, â cau tatée ma tabagéaa diri ê pwâranümarà, â rà ina tà Pétèru ma tèpa apostolo bée pâ: «Tèpa jènerebà, na bà pwa dà?»

38 Â é ina tàra wà Pétèru pâ: «Guwà pinünüma ma guwà biiwà. Â guwà nama *upwaawà jècaa, naa na nee wà Iésu *Kériso, ba na o pwanauri ê pâ èpà kàwà, â na guwà o tòpi ê âraimeai, i Nyuââê Pwicîri.

39 Ba ê auinabéaa bèepwiri, âna kàwà ma tèpa naîwà ma diri ê pâ âboro na rà wâiti awé§ na ée mwa todàra wà Pwiduée, Pwi Ukai kâjè.»

40 Dau wâru mwara ê pâ popai na é paâjupâra tàra ma pagòorà goo wà Pétèru. Â é ina tàra mwara pâ: «Guwà upiri ê pâ naneeâboro na èpà tûâ kàra, [ba na o tâa tàwà ê *âji wâro].»

41 Nye wâpâ na 3 000 âboro kaa, na rà tòpi ê popai kà Pétèru na pwi tòotù bèepwiri. Â rà cèikî naa goo wà Iésu, â *upwaarà. Â mwa tèpa bée tàpé na rà cèikî béaa.

Pai wâro kà tèpa cèikî

42 Wà tèpa cèikî, âna rà nye tà ciburà pitànaima ma tèpa apostolo, ba na rà tère bwàti ê pupûra

---

2:39 Ésaïe 57.19 § 2:39 Ê pâ âboro na rà wâiti awé—Wàjè diri tèpa âboro na câjè caa tèpa Juif. 2:41 Apostolo 2.47, 4.4 2:42 Apostolo 20.7

kàra. Â rà pitubiti naima ê poloa*, ma pwapwicîri naima.

⁴³ Wâru pâ câmu kêra pàtâma Pwiduée na rà pwa wà tèpa apostolo. Â wà tèpa âboro, âna rà pò goo, â rà pitòimirà ma piaabòrirà.

⁴⁴ Wà diri tèpa cèikî âna caapwi pwâranümarà, â rà pwa ma ê jèpa neemururà, âna capai kàra.

⁴⁵ Rà icuri ê pâ napuu kàra ma ê pâ wâdé kàra, â rà ipâdi naa goorà ê wâri wèe, wiâra ê pwina tiâu jiiirà.

⁴⁶ Na diri ê pâ tòotù, âna rà capai pwapwicîri naima wâna *Wâra pwapwicîri. Â rà pi-ija naima naa na ê pâ pwârawâ kàra, naa na ipwàdé ma ipakîri.

⁴⁷ Â rà pwamaina wà Pwiduée, â rà ipwàdé goorà wà tèpa âboro. Â wà Pwi Ukai, na diri ê pâ tòotù, âna é nama piwâru too tàpé na rà udò.

3

Pai wâdé kà pwi a pitàbwamwa

¹ Na pàara kêra pwapwicîri na, na âracié ineretòotù na càuru ija, â ru too naa na *Wâra pwapwicîri wà Pétèru ma wà Ioane.

² Wâgoro ê Wâra pwapwicîri bèepwiri, âna pwa pwina é pitàbwamwa géé na ê pai pitèpaé. Â popaé me, na diri ê pâ tòotù, â tòpòé naa goro é

---

* **2:42** *Pitubiti naima ê poloa—Pi-ija kà Pwi Ukai.* Jè ina mwara nabà pâ *Caanilo, é, Pa-utimuru (Sainte-Cène, eucharistie).* Pi-ija bépitanimiri i bénabwé pi-ija kà Iésu ma wà tèpa 12 apostolo kêe, béaa kêra ê pai bà kêe. (Còo Mataia 26.26–29.) **2:44** Apostolo 4.32–35
2:47 Apostolo 6.7, 11.21

goropwârawâ, na ina goo pâ Goropwârawâ Wâdé. Â é ila mwani jii tèpa âboro na rà tò naadò wâ.

³ Ûna é còo wà Pétéru ma Ioane na pwa na ru tò naa na Wâra pwapwicîri, â é ilaru.

⁴ Â ru nye po ucâriê kaa, â é ina têe wà Pétéru pâ: «Niâribu!»

⁵ Â é nye po niâriru kaa, tapacîri cè pwina ru naa têe.

Gà cimadò naa na nee Iésu!

⁶ Êco na é ina têe còwâ wà Pétéru pâ: «Ticè mwani mii ma mwani pwaa* kôo, êco na é pwina tà tîo, âna go o naa tâgà. Naa na nee wà Iésu Kériso géé Nazareth, gà cimadò, â gà pâra!»

⁷ Â é tuboo naa goro îê étò wà Pétéru, â é dàgòtùé. Â nye wâdé kaa é du âê.

⁸ Â é too na coo, â é jèe pâra. Â rà tò ma wàé naa na Wâra pwapwicîri. Â é ipwàdéé, â é êgò ma pwamaina Pwiduée.

⁹ Diri é pâ âboro na rà còoê na é pâra, âna rà ipwamaina Pwiduée.

¹⁰ Ba rà còoina pâ, wà i pwi ia é mu nye tà tâaboo goro Goropwârawâ Wâdé, ba na é ila mwani. Â cau dàpàgà tàra goo é pwina tèepaa mariê.

Popai kà Pétéru tà tèpa Isaraéla

¹¹ Wà pwi âboro bèeni, âna é tàgére tâa goo wà Pétéru ma wà Ioane, â wà tèpa âboro na rà pò gooé,

---

3:4 Apostolo 14.9   **3:6** Apostolo 4.10, 16.18   * **3:6** *Mwani mii ma mwani pwaa—Or ma argent.*

âna rà itâa medarirà naa na pwi wâ cikòmaa na ina goo pâ 'Wâ kà *Solomona'†.

12 Ûna é cõo pwiri wà Pétèru, â é ina tàra pâ:

«I tàpé *Isaraéla, gorodà na guwà pò goo ê pai wâdé kà pwini? Cina guwà gére cõobu, pwacèwii na wàibu na pwa? Câé caa pâra wà pwi âboro bèeni, géé goo cè pàtàmabu, ma cè aupitòimiri kâbu!

13 «Wà Pwiduée kà *Abérama, ma Isaaka, ma Iakobo, wà Pwiduée kà tèpa jooorojè, âna é paari pâ é dau maina, â é dau muugère wà pwi ênawéna‡ kêe, wà Iésu. Â wâguwà na guwà icurié tà tèpa ukai kàwà, â guwà pitütôowârié na ara wà pwi kupénoo *Pilato. Wà Pilato, âna é jèe nye niimiri pâ, na é panuâê cõwâ,

14 êco na tàutàwà na panuâ pwi âboro *târù na ia é pitòrigarié wà Pwiduée, â guwà mwa nye nama panuâ pwi a catàmwara âboro!

15 «Êkaa na guwà pwa ma é bà wà Pwi Ukai kâra wâro. Êco na wà Pwiduée, âna é pawâroé cõwâ jii tàpé na rà jèe bà. Â wàibà kaa na *paâjupâra.

16 «Â nabàni, âna guwà cau cõo ê pwina tèepaa tà pwi a pitàbwamwa bèeni, pwi âboro na guwà tâmogòorié. Ba é jèe wâdé na arawà diri, goro é nee wà Iésu, ba bu cèikî naa gooé. [Ûu, go ina tàwà pâ]: Ê cèikî naa goo wà Iésu na é nama é wâdé.

Guwà biiwà medari Pwiduée!

† **3:11** 'Wâ kà Solomona'—Pé wâ cikòmaa na dau maina é pâ âê, â pwa naigé na, tàra ipokâa. Pwiri wà ukai Solomona na é nama bari é wà bèepwiri. **3:13** Exode 3.6,15; Luka 23.13–25; Apostolo 2.23 ‡ **3:13** Ênawéna (kà Pwiduée)—Wà pwi Mesia. Cõo mwara Neeremuru (*Vocabulaire*) naa pwâadàra tii.

17 «Êco, co tèpa jènereô, na go tâmogòori pâ i pwi ia guwà pwa tà Iésu, wâguwà ma tèpa ukai kàwà, âna guwà pwa na câguwà caa tâmogòori.

18 Êco na wà Pwiduée, âna é pacoo wàrapwiri é auinabéaa kà tèpa *péroféta kêe pâ, wà Pwi *Mesia, âna ée mwa wâro na é picâri.

19 «Guwà pinünüma ma guwà biiwà medari Pwiduée, ba na o câtura é pâ èpà kàwà.

20 Ba ée mwa naa tàwà é pinaanapô kêe, â ée mwa panuâ medariwà wà Iésu, pwi Mesia kêe, na é jèe pitòrigarié béaa, ba kàwà.

21 «Êco na, ni, âna é bwaa wâ *napwéretòotù tiagoro é pàara na o tòpò còwâ diri é pâ namuru. Wà Pwiduée, âna é jèe cùru biu wà tèpa péroféta, ba na rà picémara pwiri.

22 Ba é ina wà *Moosé pâ: *Wà Pwiduée ma Pwi Ukai kàwà, âna ée mwa pacima gée nabibiu kàwà cè pwi péroféta na é pwacèwiio. Wâdé na guwà mwa tà pitêre dèe naa na diri é pâ pwina é ina tàwàS.*
Deutéronome 18.15

23 *Wà pwina câe caa pitêre dâra pwi péroféta bèepwiri, âna o naaè còobé jii é Ba, â o catâmwereê.*
Deutéronome 18.19

24 «Wà diri tèpa péroféta na tapoo gée goo wà Samuéla, âna rà pitòoté goro inapàpari é pwina tèepaa nabàni.

25 «Guwà tèpa naî tèpa péroféta, â é pwi auina bèeni, âna kàwà mwara. Ba wà Pwiduée, âna é jèe pwa é *aupwataâboro kêe tà tèpa caa kâjè, na é

3:17 Luka 23.34; 1 Timotéo 1.13   **3:19** Apostolo 2.38   **3:22**

Deutéronome 18.15,18-19   § **3:22** *Naa na diri é pâ pwina é ina tàwà—é, Wiâra é pwina é ina tàra wà Pwiduée.*   **3:25** Genèse 22.18

ina tà Abéraama pâ: *Gée goo tèpa gòobàragà, âna go mwa *pwényunyuâari diri ê pâ wâao ma tâa, na wâna ê gòropuu.* *Genèse 22.18*

²⁶ «Ba nye mara kàwà béaa, na é panuâ me pwi ênawéna kêe wà Pwiduée. Ba nùmee na é naa tàwà ê *aupwényunyuâari, ma dàbiiwà jècaa gée na é pâ èpà kàwà.»

4

Pétéru ma Ioane na ara wâratûâ kà tèpa Juif

¹ Na ru gére patùra ê pâ âboro bèepwiri wà Pétéru ma Ioane, â rà nye tèepaa me kaa wà pàra tèpa pwa *ârapwaailò, ma wà pwi caa kà tèpa wéaari *Wâra pwapwicîri, ma pàra tèpa *Sadukaio.

² Â rà po dau putàmu, ba ru gére pacâmuri ê pâ âboro pâ, é wâro còwâ wà Iésu. [Ba càra caa cèikî naa] goo ê pai wâro còwâ.

³ Â rà nye tâjùruru kaa, â rà tòpòru naa na karpuu, tiagoro dàuru, ba jèe bàrane.

⁴ Êco na dau wâru gée goo tèpa tère ê popai na rà cèikî, â ê jéù tèpa cèikî, âna é pitoo wâmwünyabweri 5 000 âboro.

⁵ Na dàuru kêe, âna wà tèpa *wâratûâ kà tèpa *Juif—wà tèpa ukai, ma tèpa ijiao, ma tèpa *dotée goro ê *Naèà—âna rà pitapitirirà na *Iérusaléma,

⁶ wàilà ma Hanne*, pwi *ukai kà tèpa pwa ârapwaailò, ma diri tèpa âboro naa ê tâa kêe—wà Caïphe, Jean, ma Alexandre, ma pàra tàpé mwara.

3:26 Apostolo 13.46   **4:4** Apostolo 2.41   * **4:6** Hanne; Caïphe—Wà Caïphe, âna pwi ukai kà tèpa pwa ârapwaailò na pàra bèepwiri. Wà Hanne, âna pwi caa kà wâdà Caïphe. Wà Hanne, âna é pwi ukai kà tèpa pwa ârapwaailò béaa kèe.

⁷ Â rà tòpò Pétéru ma Ioane naa nabibiu kàra, â rà tawèeriru pâ: «Gée goro pàtâma î, ma naa na nee î, na gàu pwa ma é wâdé còwâ wà pwi ia maagé?»

⁸ Â wà Pétéru, âna nye dipitirié kaa ê Nyuââê Pwicîri, â é ina tàra pâ: «Tèpa ukai ma tèpa ijiao kâra Ba *Isaraéla,

⁹ bu pwa na wâdé tà pwi âboro na é pitâbwamwa, â nabàni, âna guwà gére tawèeribu goro ê majoro é pai tiâu wàra ê maagé kêe.

¹⁰ «Wâdé na guwà cau tâmogòori, wâguwà ê Ba Isaraéla, pâ: Wà pwi âboro bëeni na é jèe wâdé, âna é gére coo arawà gée goro é nee Iésu Kériso gée Nazareth, i pwi na ia guwà tanamiriê naa goro *kurucé, êco na é mwa pawâroé còwâ wà Pwiduée.

¹¹ É ina naa na Tii Pwicîri pâ:

*I pwi atü na rà têtâjii
wà tèpa ba wâ,
âna nye wàé kaa pwiri
i âji êkêe!
[Tàutâra goo
pwi ò kâra wâaol!]*

Psaume 118.22

«Wà pwi atü bèepwiri, âna wà Iésu. Â wâguwà tèpa ba wâ na têtâjiié.

¹² Êco na nye ticè cè pwi neere âboro wâni gòropuu, ma wânidò *napwéretòotù, cèna naa tâjè tèpa âboro, ba na jè udò goo. Nye gée goo Iésu co, [na naa tâjè ê *âji wâro].»

Ticè pai tòpi kàra

13 Ûna rà còo wà tèpa wâratûâ ê pai cimwü kà Pétèru ma Ioane, â rà dau pò, ba rà tâmogòori pâ wàilu, âna tupédu âboro géé na ê Ba, â càru caa dau câmu. Â rà còoinari pâ mu tupédu bée wà Iésu.

14 Êco na, ûna rà còo naa jaaru i pwi âboro na ia é jèe wâdé, â jèe ticè pai tùra kàra.

15 Â rà nye ina tàru kaa pâ, na ru còobé jii ê wâra pitùra, ba na rà bwaa pitùra.

16 Â rà pi-ina tàra pâ: «Dà cèna jè pwa tà tupédu âboro bèeni? Ba jèe pò dau tàpâpaa na ara tèpa âboro wâ Iérusaléma ê pàtàmara i pwi ia ru pwa. Â nye ticè pai pwa wèe ma jèe ina pâ pwâ.

17 Êco na càcaa wâdé na é dau ipâra pâ i jèkutâ gooru. Wâdé na jè papwicîri jiiru na ru pwa jèkutâ còwâ goo wà Iésu Kériso.»

18 Â rà todàru còwâ, â rà ina ba gòo tàru pâ, na ru cibwaa mwa caa tùra goo ê nee Iésu, ma pacâmuri tèpa âboro gooé.

19 Êco na ru tòpi tàra pâ: «Guwà jèe pwadàra pitèi cai na ara Pwiduée pâ, pwiri *târù na bu pitère dàwà, é, na bu pitère dèe?

20 Ba wàibu, âna càcaa pâri ma câbu caa ina é muru na bu còo, ma é muru na bu tère.»

21 Â rà jèu pwaru còwâ, êco na rà panuâru, ba càra caa tâmogòori cè pai pwa ma ru pwa wârimuru, wàrapwiri goo ê Ba, ba rà capai pwamaina Pwiduée goo é pwina tèepaa.

22 Ba wà pwi âboro bèepwiri ia é wâdé, âna é jèe wâdò còwâ kàra 40 naja.

Pwapwicîri kà tèpa cèikî

²³ Panuâ Pétèru ma Ioane, â ru nama pâra dari tèpa béeru, â ru piwiâ târa diri ê pâ pwina rà ina târu wà tèpa caa kà tèpa pwa ârapwaaîlò ma wà tèpa ijiao.

²⁴ Â wà tèpa cèikî, âna rà capai pwamaina Pwiduée naa na ê caapwi pwâranüma. Â rà ina pâ: «Pwi Ukai, wâgà na tòpò ê napwéretòtù ma gòropuu, ma nawiâ, ma diri ê pâ pwina wâna.

²⁵ Wâgà na cùru me ê Nyuââê Pwicîri, ma é tùra goo pwi caa kâbà, pwi ênawéna'gà *Davita pâ:

*Cina rà putàmu pâ Ba?
Gorodà na rà bu tûâ
na piticèmururu naa goo?*

²⁶ *Rà paa dà Pwiduée
tèpa ukai maina;
rà caajurirà
tèpa ukai kîri—
cicara Pwi Ukai
ma pwi *Mesia*kêe.*

Psaume 2.1-2

²⁷ «Âjupâra, ba wà ukai *Héroda Antipas ma wà kupénoo Ponce *Pilato, âna rà picinaima ma tèpa âboro, ma ê pâ wâao Isaraéla, na napô bèeni. Â rà cicara pwi ênawéna, wà Iésu, na gà pitòrigarié, ba na é pwi Mesia.

4:24 Exode 20.11; Néhémie 9.6; Psaume 146.6   **4:25** Psaume 2.1-2
† **4:26** Mesia—Grec: *Oint*. Pwina é pitòrigarié wà Pwiduée. (Còo *note* goo Luka 4.18.)   **4:27** Mataio 27.1-2; Luka 23.7-11; Apostolo 3.13

28 Êco na, na wàrapwiri, â rà pacoo diri ê pwina gà jèe tòpò béaa, wiâra ê câbawâdé'gà ma pàtàmagà.

29 «Â êni co Pwi Ukai, âna gà còo ê pai pwa kûu kàra, â bà ilari jiigà pâ, na gà nama bà gòo, wàibà tèpa ênawéna'gà, ba na o câbà caa piwâ na bà ina ê popai'gà.

30 Wâdé na gà naame ê pàtàmagà, ba na rà wâdé tèpa maagé. Â gà pwa cè pâ *câmu kêe na rà o pò goo wà tèpa âboro; naa na nee Iésu, pwi ênawéna na gà pitòrigarié.»

31 Na rà pwapwicîri diri, â nye céca kaa ê ére na rà tâa wê. Â ê Nyuâaê Pwicîri, âna é nye tûu kaa naa gòrà, â jèe càra caa piwâ na rà picémara ê popai kà Pwiduée.

Pimeaari kà tèpa cèikî

32 Nye êdiri kaa tèpa cèikî na caapwi pwâranümarà ma caapwi auniimiri kàra. Nye ticè pwi jè ârapàararà na é ina pâ, napwa ê pâ wâdé kêe, âna nye kêe acari; â capai kàra diri.

33 Rà picémara ba gòo wà tèpa *apostolo ma *paâjupâra ê pai wâro còwâ kà Ukai Iésu. Â é panuâ boo naa gòrà diri ê *aupwényunyuâari kêe wà Pwiduée.

34 Nye ticè pwi jèpwi géee nabibiu kàra, na pwa cè pwina tiàu jiié. Ba wà diri tàpé na pwa na aupwanapô kàra, â pwa wâ kàra, âna rà icuri. Â rà pame mwani goo,

35 â rà naa tà tèpa apostolo, â rà mwa jèpa pâdi tàra, wiâra pwina tiàu jiià.

³⁶ Pwacèwii naa goo wà Ioséfa pwi Lévíte‡ na pitèpaé naa gòropô Chypre. Wà pwi âboro-bà, âna rà pitunee tée wà tèpa apostolo pâ, Barnabas, na pai ina wèe pâ 'Pwi a pagòjè'.

³⁷ Wà pwiibà, âna é icuri na aupwanapô kêe, â é pame ê mwani goo, â é naa tà tèpa apostolo.

5

Ru pwâ Ananias ma Saphira

¹ Pwa du duadà na ru icuri ê napuu kàru—wà pwi paao âna nee Ananias, â wà wâdèe âna nee Saphira.

² Â ru niimiri pâ, na ru naa ê mwani tà tèpa *apostolo. Êco na ru pitêreru pâ, na ru cégòtù ê jè jènere mwani gée goo, [â càru caa tà inapàpari tàra].

³ Â é ina tée wà Pétéru pâ: «Ananias, cina gà pitêre dà wà *Caatana ma gà pwâgàri ê Nyuâaê Pwicîri? Cina gà cipa ê jè ére gée goo ê wâri wàra i napuu?

⁴ Béaa kêra ê pai icuri'gà i napuu, âna, nye kâgà! Â gée na càuru ê pai icuri'gà, âna bwaa nye kâgà mwara ê mwani goo! Cina gà wàrapwiri ê pai niimiri'gà? Ba càcaa wà tèpa âboro na gà pwâgàrirà, â gà pwâgàri wà Pwiduée.»

⁵ Ûna é tère pâ na popai bèepwiri wà Ananias, â ègò ê ôomaa kêe, â é tûuboo. Â nye dau maina kaa ê pai wâgo tà tèpa tère wàra ê pwi jèkutâ-bà.

⁶ Â rà me wà tèpa âboro èpo â rà târamiriê, â rà pwa ma popaé còobé nau pwàniriê.

---

‡ **4:36** Lévíte—Pwi âboro gée na wâao kà Lévi, na é pitu tà tèpa pwa ârapwaailò. **5:2** Apostolo 4.34–35 **5:3** Ioane 13.2

Ipaiwà naa goo tô wâdèe

⁷ Wâpâ na âracié ineretootù gée na càùé, â é tèepaa me wà wâdà Ananias, â na nye ticè na é tâmogòori gée goo i pwi ia tàgére tèepaa.

⁸ Â é tawèerié wà Pétèru pâ: «Nye êkaa ni wâri wèe i napuu na gàu icuri?»

Â é tòpi tée pâ: «Ûu, nye êkaa.»

⁹ Â é ina tée wà Pétèru pâ: «Gàu wânau târa ê pai pitèreu, ma gàu bumuru goo ê Nyuâaê Pwicîri kà Pwi Ukai? Gà côo, wà tàpé na rà me gée aupwàniri pwi éagà, âna wàilà-ni goropwârawâ, â rà o popagà mwara.»

¹⁰ Â nye ègò kaa ê ôomaa kêe, â é nye tûuboo kaa naa goro â Pétèru. Rà toome i tèpa âboro èpo, â rà pâmarié na é jèe bà. Â rà popaé pâ nau pwànirié naa jaa wà pwi éaé.

¹¹ Nye dau maina kaa ê pai wâgo tà tèpa cèikî, ma wà diri pàra tàpé na rà tère ê jèkutâ bèepwiri.

Maina pàtâma Pwiduée naa goo tèpa apostolo

¹² Wâru ê pâ *câmu kêra pàtâma Pwiduée na rà pwa wà tèpa apostolo naa nabibiu kà tèpa âboro. Â rà pò goo ê pwina rà côo. Napwa naa goo wà tèpa cèikî, âna rà pitànaima na wâ cikòmaa 'Wâ kà Solomona'.

¹³ Nye ticè gée jaa tàpé na càra caa cèikî, na nùmee na é pàdarirà. Êco na rà dau pwamainarà wà pàra tèpa âboro.

¹⁴ Â é nye tà pitoo pâ ê jéu tèpa paa ma ilàri na rà cèikî naa goo Pwi Ukai, â rà pàdari wà tàpé na rà jèe cèikî.

15 Wà tèpa âboro [na Iérusaléma] âna rà popa me tèpa maagé naa gòro naigé, â tòpòrà naa gòro aupuu tâdòiti ma aupuu pipîri, ba wiàna é me wà Pétèru, â, na o tii goo cè pàararà ê ânuuê.

16 Dau wâru mwara ê pâ âboro na rà me gée pàra village, naa *Iérusaléma. Â rà popa me tàpé na rà maagé, ma pwa duée goorà. Â rà po capai wâdé diri.

Wà tèpa apostolo âna tâjùrurà

17 Na gére wàrapwiri, â wà pwi *ukai kà tèpa pwa ârapwaailò ma wà tèpa bée (ê gére pâra kà tèpa *Sadukaio), âna rà nye dau piboo goo tèpa apostolo, â rà cau cimadò.

18 Â rà nye tâjùrurà kaa, â rà türà dò naa na karapuu na ara diri ê pâ âboro*.

19 Êco na, na ne, âna wà pwi *angela kà Pwi Ukai, âna é tàpìri diri ê pâ goropwârawâ kâra i na karapuu, â é pacòobérà. Â é ina tàra pâ:

20 «Guwà pâra nau tâa na *Wâra pwapwicîri, â guwà picémara êdiri pâ na popai goo ê pwi *âji wâro bèeni.»

21-22 Â rà pò ma too naa na Wâra pwapwicîri na bwaa po dàuru, â rà pacâmuri tèpa âboro.

Tiàurà naa na karapuu!

Na gére wàrapwiri, â wà pwi ukai kà tèpa pwa ârapwaailò ma tèpa bée, âna rà todà diri tèpa *wâratûâ, wà tèpa ijiao kâra Ba *Isaraéla, ba na rà

---

* 5:18 Türà dò naa na karapuu na ara diri ê pâ âboro—é, Türà dò naa na karapuu kâra napô. 5:19 Apostolo 12.7-10

ipitiri. Â rà panuâ pâ tèpa wéaa, ba na rà popa me tèpa apostolo, géé na karapuu.

Êco na, na rà tèepaa pâ naa na karapuu, â càra caa pâmarirà. Â rà wâjué cōwâ, â rà ina târa wâratûâ pâ:

²³ «Bà pâmari i na karapuu, âna nye po târi bwàti ê pâ goropwârawâ goo, â wà tèpa wéaari wèe, âna rà nye jèpa coo na ê auwéaa kàra. Êco na, na bà tàpiri pâ goropwârawâ, âna jèe ticè âboro na!»

²⁴ Ūna rà tère pwiri wà pwi caa kà tèpa wéaari Wâra pwapwicîri ma wà tèpa caa kà tèpa pwa *ârapwaailò, â càra caa tâmogòori cèna rà niimiri naa goo ê pai tiâu tèpa apostolo, ma cè pwi cèna o tèepaa.

²⁵ Na bwaa gére wàrapwiri, â é tèepaa me pwi jè âboro na ina târa pâ: «Tâpéeni! Wà i tèpa âboro na ia guwà tòpòrà naa na karapuu, âna rà wâna Wâra pwapwicîri ni, â rà gére pacâmuri ê pâ âboro!»

²⁶ Â rà nye pâra kaa naa na Wâra pwapwicîri wà tèpa wéaa ma wà pwi caa kàra, ba na rà tâjùru tèpa apostolo. Êco na rà nye poparà me bwàti, ba wâgotàra goo i Ba, ba é péa tà èirà goro atù.

Na ara wâratûâ kà tèpa Juif

²⁷ Rà popa me tèpa apostolo, â rà poparà pâdari ê wâratûâ maina. Â é tawèerirà wà pwi ukai kà tèpa pwa ârapwaailò pâ:

²⁸ «Tâpéeni! Gona ia câbà caa dau papwicîri jiiwà na guwà pacâmuri naa na pwi neere âboro bèepwiri? Â côo, nabàni, âna guwà nama pâra pitiri

Iérusaléma ê câmu kàwà! Â guwà inapàpari pâ nye wàibà kaa na bà tèpa majoro ê pai bà kêe†.»

Bà pitêre dà Pwiduee co!

²⁹ Ê tòpi tàra wà Pétéru, na wàilà ma wà tèpa apostolo bée, pâ: «Bà pitêre dà wà Pwiduee, â càcaa tèpa âboro!

³⁰ Wâguwà kaa na tètâmwara wà Iésu, ba guwà nama é utòdoro goro *kurucé. Êco na é pawâroé‡ còwâ wà Pwiduee kà tèpa caa kâjè.

³¹ Â é naatoo Iésu naa gòro âji îê [ba na é pitûâ kâra diri pâ muru]. Â é tòpòé ma é Pwi Ukai, ma é *pwi a pa-udò. É wàrapwiri, ba na é tâmogòori ê Ba Isaraéla pâ, pâri ma é pinünüma ma o pwanauri ê èpà kêe.

³² Â wàibà kaa tèpa *paâjupâra wàra diri ê pâ namuru bèepwiri, wàibà ma é Nyuâaê Pwicîri, na é naa wà Pwiduee tà tàpé na rà pitêre dèe.»

³³ Ûna rà tère pwiri wà tèpa wâratûâ, â rà dau putâmu, â rà pwa na rà tètâmwara wà tèpa apostolo.

É patêre tèpa bée wà Gamaliel

³⁴ Êco na é cimadò géé nabibiu kàra ê pwi *Fara-saio na nee Gamaliel (na é pwi jè *dotée goro ê Naèà mwara), na rà dau picâdiríé diri ê Ba. Â é ilari pâ, na rà tàpo pacòobé tèpa apostolo.

³⁵ Â é ina tà tèpa wâratûâ bée pâ: «Ico tèpa béeò Is-araéla, guwà ipwacòowà bwàti goo cè pwina guwà niimiri pâ na guwà pwa tà tèpa âboro bèepwiri.

† **5:28** Dernière phrase—Grec: «Nîmawà na guwà nama tûu naa gòbà è domii kà pwi âboro-bà?» **5:29** Apostolo 4.19 ‡ **5:30** Pawâro—Faire vivre. **5:31** Apostolo 2.33-34; Éfésò 1.20; Hébéru 2.10, 12.2

³⁶ Càcaa pâ gòiri ê pàara na é tèepaa na wà Theudas, pwi âboro na é nye niimiri pâ dau pwa-muru naa gooé. Â wâpâ goro 400 âboro na rà pâra wiâê. Êco na, ûna caamwereê, â rà jèe ipiina diri, â jèe ticè airà.

³⁷ Gée na càùé, na pàara na pûra jéûru âboro na, â é cimadò wà Judas^S, wà pwi âboro me gée Galilée. Â wâru tèpa âboro na rà pâra wiâê. Êco na, na é bà, wàé mwara, â wà tèpa âboro bèepwiri, âna rà jèpa ipiina mwara.

³⁸ Â nabàni, âna go ina tàwà pâ, na guwà cibwaa kairi tàpé bèepwiri. Bwa, guwà nama rà pâra, ba wiàna ê pwina rà pwa, âna me co gée jaa tèpa âboro, â o tiàu.

³⁹ Êco na, naa muru me gée jaa wà Pwidueé, â o càcaa pâri ma guwà paco. Guwà cibwaa ipwaji ma guwà cicara Pwidueé!»

Â wà tèpa pitûâ, âna rà pâra naa goo ê pai ina kà wà Gamaliel.

⁴⁰ Â rà todà còwâ tèpa apostolo, â rà nama pâdirà. Â rà panuârà, â rà tûâri tàra pâ, na rà cibwaa mwa caa tûra na nee Iésu.

⁴¹ Wà tèpa apostolo, âna rà còobé jii ê wâratûâ, â rà dau ipwadée, ba wà Pwidueé, âna é tèi pâ, pâri ma pâdirà goo ê nee Iésu.

⁴² Â êdiri na tòotù, naa na Wâra pwapwicîri, ma ê pâ pwârawâ, âna rà nye taaci pacâmuri tèpa âboro. Â rà picémara ê *Picémara Wâdé goo Iésu, pwi *Mesia, [pwi a pa-udòjè].

5:36 Apostolo 21.38   **§ 5:37** Judas—Càcaa wà Judas, pwi acâmu kà Iésu, na ia é icurié (1.16–18).   **5:40** Apostolo 4.18   **5:41** Mataio 5.10–12; 1 Pétèru 4.13

6

Tèpa pitu tà tèpa apostolo

¹ Na pwi pàara-bà, âna jèe pitoo ê jéu tèpa cèikî. Â wà tàpé na rà pwa grec*, âna rà pikûuri wà tèpa âboro *Juif na rà pwa *hébéru. Ba wà pa dâpwà kàra, âna po dau càcaa wâdé pai pwa tàra, naa na ipâdimuru na rà pwa na diri ê pâ tòotù.

² Wà tèpa 12 *apostolo, âna rà todà diri tèpa cèikî, â rà ina tàra pâ: «Càcaa wâdé na bà coo jii ê picémara popai kà Pwiduee, ma bà pâdi ê utimuru.

³ Êni co tèpa cèikî béed, âna guwà pitòrigari cè tèpa 7 âboro géé jaawà, tèpa âboro na guwà côo pâ, nye wâdé kaa ê càrarà ma tûâ kàra, na dipitirirâ ê Nyuââ Pwicîri ma autâmogòrimuru kà Pwiduee. Â bà o nama wakè kàra pwiri.

⁴ Ba wàibà, âna bà o jèe nye po tâa co kaa naa goo ê pwapwicîri, ma picémara ê popai.»

⁵ Â wâdé tàra diri tèpa cèikî, â rà pitòrigari tèpa âboro bèeni:

Étienne (na dau maina ê cèikî kêe, â dau tâa gòè ê Nyuââ Pwicîri);

Filipo;

Procure;

Nicanor;

Timon;

Parména;

Nicolas géé na ville Antioche. (Ia é biié naa goro pwapwicîri kà tèpa Juif.)

6:1 Apostolo 4.35 * **6:1** *Tàpé na rà pwa grec*—Tèpa cèikî na rà tèpa Juif, â na rà pitâa gòroigé jii napô Judée.

⁶ Â rà poparà medari tèpa apostolo, â rà pwapwicîri kàra wà tèpa apostolo ma tòpò îrà naa gòrà.

⁷ Â napwa ê popai kà Pwidueé, âna nye pâra ba maina kaa, â é jèe dau pitoo ê jéu tèpa cèikî na *Iéruusaléma. Â wâru tèpa pwa *ârapwaaîlò na rà cèikî.

Rà tâjùru Étienne

⁸ Wà Étienne, âna pwi âboro na dau maina naa gòé é *aupwényunyuâari kà Pwidueé. Â é pwa ê pâ *câmu kâra pàtâma Pwidueé naa nabibiu kâra pâ âboro—muru na maina, na rà pò goo.

⁹ Êco na pwa pâra tèpa âboro na rà cicaraé—pàra tèpa Juif géé na du ville Cyrène ma Alexandrie na rà me géé na *wâra pitapitiri kà tèpa *ênawéna kîri na jèe tipirà còwâ. Â pwa mwara tèpa Juif géé na du province Cilicie ma Asia na rà cicara Étienne. Â rà pitùra ma wàé [ma pwaé].

¹⁰ Êco na ticè na rà wà tée†, ba é tura na autâmogòrimuru na é naa tée é Nyuâaê Pwicîri.

¹¹ Wà tàpéebà, âna rà wâri tèpa âboro, ba na rà piciapwâ gooé ma ina pâ: «Bà tée na é ina pâ popai na èpà naa goo wà *Moosé ma wà Pwidueé.»

¹² Â rà tubagùra nùma tèpa âboro ma wà tèpa pitûâ kàra. Â rà ègò géé paé, â rà tâjùru wà Étienne, â rà popaé pâ naa na *wâratûâ maina.

¹³ Rà tòpò mwara tèpa âboro na rà pwâ, na rà ina pâ: «Wà pwi âboro bèeni, âna câé caa nao goro dàbaèpà é *Wâra pwapwicîri ma é *Naèà.

6:7 Apostolo 2.41, 16.5   **6:10** Luka 21.15   † **6:10** Ticè na rà wà tée—*Ils ne pouvaient rien faire contre lui.*

14 Â bà tère na é gére ina pâ, wà Iésu, ê pé pwi Nazareth bèepwiri, âna ée mwa ténoori ê Wâra pwapwicîri bèeni, â ée mwa tòotéri ê pâ nyamanya na é naa tâjè wà Moosé!»

15 Wà diri tèpa wâratûâ, âna rà niâri pâ wà Étienne. Ba pé pwâra ê naporomee, pwacèwii naporomara *angela.

7

Pai pupûra kà Étienne

1 É tawèri wà Étienne wà pwi *ukai kà tèpa pwa ârapwailò pâ: «Nye âjupâra kaa ê pwina rà gére ina naa googà?»

É piwiâ jèkutâ goo tèpa Isaraéla —Abérama

2 Â é tòpi tée pâ: «Tèpa jènereô ma tèpa caa, guwà tère, wà Pwiduée na é maina ma muugère, âna é pièpàparié tà pwi caa kâjè *Abérama, na é bwaa tâa napô Mésopotamie, béaa kêra ê pai pâra kêe nau tâa na ville Haran.

3 «Â é ina tée wà Pwiduée pâ: *Gà pâra jii ê tâa'gà ma ê napô'gà, â gà pâra naa na ê pwi napô na go mwa tòcia tâgà.* *Genèse 12.1*

4 «Â é còobé wà Abérama géee napô kà tèpa Kaldé, â é tâa Haran. Géee na càùé, â é bà wà caa kêe. Â wà Pwiduée, âna é popaé me, naa na ê pwi napô bèeni, na jè gére tâa na nabà.

5 «É tàmara ina tée wà Pwiduée pâ: *Go o mwa naa tâgà, ma wà tèpa gòobàragà, ê pwi napô bèeni.* *Genèse 17.8* Na pwi pàara bèepwiri, âna é bwaa

càcaa pâ pipièrù wà Abéraama! Â ticè caapwi ére na pwacèwii auduu goro pwùruîjè, na é naa tà Abéraama wà Pwiduée.

⁶ «Â é ina tée mwara wà Pwiduée pâ: Wà tèpa gòobàragà, âna rà o mwa pwa pârame naa na pwi jè napô, â rà o mwa piâboro kîri, â o mwa tubaèpà tàra naa na 400 naja.

⁷ Êco na go o mwa pwa wârimuru tàra é pwi Ba, na é pwa ma rà tèpa piâboro kîri kêe. Â gée na càué, â rà mwa còobé wà tèpa gòobàragà, â rà o mwa pwamainâ, naa na pwi ére bèeni.» *Genèse 15.13-14*

Isaaka ma Iakobo

⁸ «Gée na càué, â wà Pwiduée, âna é pacoo é *ipwataâboro kàru ma Abéraama. Â é nama câmu kêe—é pwa *kamaî. Â wà Abéraama, âna é pwa kamaî tà pwi naiê Isaaka, na caapwi nadàpara pwapwicîri kêe. Â wà Isaaka, âna é pwa kamaî tà pwi naiê Iakobo, â wà Iakobo, âna é pwa tà tèpa 12 naiê, wà tàpé na rà mwa pâra nau tèpa jojooro 12 wâao *Isaraéla.»

Ioséfa

⁹ «Wà tèpa aéjii-bà, âna rà piboo goo wà Ioséfa, pwi jè aéjii kàra. Â rà icurié, â é pâra nau piâboro kîri wâ napô *Aigupito. Êco na é nye tà wâjaaé wà Pwiduée,

¹⁰ â é nye popaé jii é pâ aré ma tòina. Â é naa tée é autâmogòorimuru, â é nama é wâdéari wà Ioséfa wà Faraô, pwi ukai naa Aigupito. Wà Faraô, âna

---

7:6 Genèse 15.13-14; Exode 12.40   **7:7** Exode 3.12   **7:8** Genèse 17.9-14, 21.4   **7:9** Genèse 37.11,28, 39.2,21-23   **7:10** Genèse 41.37-44

é pwa ma é pwi a pitûâ naa napô Aigupito, tèepaa naa goro ê pwârawâ kêe.

11 «Tèepaa me ê copwa na maina, naa na diri ê napô Aigupito ma *Kanana*. Â dau pwaée kà tèpa âboro. Â wà tèpa caa kâjè, âna jèe ticè uti kàra.

12 Ûna é tâmogòori pâ, pwa utimuru wâ Aigupito wà Iakobo, â é tapoo panuâ boo [tèpa naiê] wà tèpa caa kâjè.

13 «Naa na béwailu boo kàra, â wà Ioséfa, âna é nama rà côoinaê wà tèpa cièe. Géewê, â wà Faraô, âna é mwa bàra tâmogòori ê tâa kà Ioséfa.

14 Â wà Ioséfa, âna é nama popa me wà caa kêe Iakobo, ma diri ê tâa kêe, na rà po 75 diri.

15 Â é boo naa Aigupito wà Iakobo, â é mwa bà naawê, wàilà ma tèpa caa kâjè.

16 Â nye popa dò còwâ ê napwùrudòrà naa na ville Sikem. Â tòpòrà naa na nacârü na é wâri goro mwani wà Abéraama târa ê wâao kà Hamor.

17 «Â jèe pâmwünyabweri pwi pàara na o jèe coo i auinabéaa na é ina wà Pwiduée tà Abéraama. Ba wà tèpa Isaraéla, âna rà pimaina ma ipwénaî na Aigupito.

18 Êco na é pâra nau cimadò ê pwi jè ukai naa Aigupito, na é câbapiticèmururu naa goo ê wakè kà Ioséfa.

7:11 Genèse 41.54, 42.1-2   * **7:11** *Kanana*—Napô na ia é naa tà Abéraama ma tèpa gòobèrèè wà Pwiduée. (Còo nee tii 4.) Còo mwara Neeremuru (*Vocabulaire*) naa pwâadàra tii.   **7:13** Genèse 45.1-4,16   **7:14** Genèse 45.9-11, 46.27   **7:15** Genèse 46.1-7, 49.33
7:16 Genèse 23.2-20, 33.19; Josué 24.32   **7:17** Exode 1.7   **7:18** Exode 1.8-22

19 Wà pwi ukai-bà, âna é ipwa tûâ târa i Ba kêjê, â é pwa ma tubaèpà târa. Â é tacoo goorà ma rà pâra jii ê tèpa nari èpo kàra, ma panuârà, ba na rà bà.»

Moosé

20 «Na pwi pàara-bà, âna pitèpa wà *Moosé, pwi nari èpo na dau wâdé pai côôê, â wâdé tà Pwiduee wâé. Â ipièrù gooé naa na âracié parui naa jaa du nyaa ma caa kêe.

21 Â ûna ru panuâê [wiâra ê autûâri] â é pâmariê wà tô na naî wà ukai Faraô. Â é popaé ma pwi naîê.

22 Â rà pacâmuriê naa na diri ê tàmanga kà tèpa Aigupito, â pwi a tûra bwàti, ma pwi a wakè bwàti.

23 «Ûna 40 naja kêe, â me naa na pwâranümee pâ, na é cai wà tèpa aéjii kêe, ê Ba Isaraéla.

24 Â é pâmari pwi jè Aigupito na é gére èi pwi jè âboro Isaraéla. Â é pwamuruê jii pwi a èié, â é tètàmwara wà pwi Aigupito.

25 É tà niimiri pâ wà tèpa aéjii kêe, âna rà o tâmogòori pâ, wà kaa Pwiduee na é cùrué pâ, ba na pwi a pa-udòrà, êco na càra caa tâmogòori.

26 «Â, na pwi tootù géé paé côwâ, âna é côo wà tupédu âboro Isaraéla na ru gére piokée. Â é picoo nadâparu, â é ina târu pâ: “Du âboro èpo, gàu tàgére tupédu aéjii, cina gàu pipwa tàu na èpà?”

27 Êco na wà pwi âboro na é pwa na èpà tà pwi bée âna é cètùu wà Moosé. Â é ina têe pâ: *Wàilàpà na pacimagà ma gà pwi ukai ma gà pwi a pitèimuru?*

28 *Wànau? Pwa na gà tètàmwaraô pwacèwii pai tètàmwaragâ, géecaa, wà pwi Aigupito? Exode 2.14*

29 Ûna é tère pwiri wà Moosé, â é nye uru kaa. Â é pâra na pwa pârame naa na napô Madian. Â pitèpa naawê wà tupédu naîê.

30 «Gée na càuru 40 naja, â é tâa wà Moosé naa namaré, wâmwünyabweri gòrojaa Sinai. Â é côo ê nari upwâra na tò. Â wà pwi jè *angela, âna é nye cipàparié kaa na doromara ânye.

31 É nye dau pò kaa wà Moosé, â é me mwünyabweri, ba na é côo bwàti. Â é tère ê pwâratùra kà Pwi Ukai, na é ina têe pâ:

32 *Wâgo Pwiduée kà tèpa caa'gà, wà Pwiduée kà *Abéraama, ma Isaaka, ma Iakobo. Exode 3.6* Â é nye pwùkùru† kaa wà Moosé goo ê pai wâgotêe, â pwacoé têe ma é niâri.

33 «Â é ina têe wà Pwi Ukai pâ: *Gà tòpwùtù du wâraâgà, ba napwa é pwi ére bèepwiri na gà gére coo wê, âna ére na pwicîri.*

34 *Go jèe côo i aré ma tòina kêra i Ba kôo Isaraéla, na Aigupito, â go tère é pwâra càwé kêe. Â go boome, ba na go pacòobée. Êni, âna gà pâra, ba go o mwa nama gà pâ naa Aigupito. Exode 3.5-10*

35 «[É naa tà Moosé ê tàrù bèepwiri wà Pwiduée] êco na càra caa côoinaê wà tèpa jènereê, â rà ina pâ: *Wàilàpà na pacimagà ma gà pwi ukai ma gà pwi a pitèimuru? Exode 2.14* Wàé

kaa na é panuâê wà Pwiduée ma pwi a pitûâ, ma pwi a pipoparà‡. Ba wàé na ia é pitòrigarié wà pwi

---

7:29 Exode 2.21-22, 18.3-4   7:30 Exode 3.1-10   † 7:32
 Pwùkùru—Avoir la chair de poule, trembler de peur.   ‡ 7:35
 Apipoparà—Leur dirigeant (a-pi-popa-rà).

angela kà Pwidueé na é cipàparié naa na i na nari upwâra.

³⁶ «Â wà Moosé na é nama còobé ê Ba kêe géé Aigupito. Naa na 40 naja, âna é pwa ê pâ *câmu kêra pàtâma Pwidueé naa napô Aigupito, naa nawià Mii, ma naa namaré. Â rà pò goo wà tèpa âboro.

³⁷ Wà kaa pwi Moosé bèepwiri na é ina târa ê Ba Isaraéla pâ: *Wà Pwidueé, âna ée mwa pacimadò géé nabibiu kâwà cè pwi *péroféta na é pwacèwiiio. Deutéronome 18.15*

³⁸ Nye wà mwara wà Moosé na é tâa jaa tèpa caa kêjè, na rà caatâa namaré. Â nye wàe mwara na ia é patùraé i pwi angela, naa gôrojaa Sinaï, â na ia é naa tée ê pâ popai târa wâro, ba na ée mwa naa tâjè.»

Tàutàra goo Moosé

³⁹ «Êco napwa wà tèpa caa kêjè, âna tàutàra na rà pitère dèe, â tàutàra gooé, â nùmarà dàra wâjué còwâ naa Aigupito.

⁴⁰ Â rà ina tà wà *Arona [pwi cièe] pâ: *Gà pwa cè pâ ânuuru duée kêjè cèna rà pâbéaa kêjè. Ba pé pwi Moosé bèepwiri, wà pwi a pacòobéjè géé napô Aigupito, âna câjè caa tâmogòori cèna gére tèepaa marié. Exode 32.1*

⁴¹ Na tòotù-bà, âna rà pwa ê pé nari paaci, ba na pé ânuuru duée kêra, â rà pwa ma pwa *ârapwaailò tée. Â rà dau ipwàdée kaa goo pwina rà pwa.

⁴² Napwa naa goo Pwiduée, âna é panuârà ma rà pwapwicîri târa [ê tòotù ma parui ma] ê pâ îricò. Ba jèe wii naa na ê tii kà tèpa péroféta, pâ:

*Tòpi tîo co, Isaraéla!
Guwà pwapwicîri tâî
na guwà tâa namaré?
Guwà pwa ârapwaailò tâî
naa na 40 naja?*

⁴³ *Nye càcaa wâgo!
Guwà popa wâ imwaano
kâra duée Molok[§]!
Guwà popa ê îricò
kâra duée Réphan^{*}!
Guwà ipwamainaru
goro *ânuurumuru
na ia guwà pwa goro îwà.
Êkaa na guwà tère:
Go nama guwà còobé awé
jii napô kàwà.
Guwà o pwa karapuu
naa napô *Babulona.»*

Amos 5.25–27

Wâra pwapwicîri goro imwaano

⁴⁴ «Wà tèpa caa kâjè, âna rà pwa ê wâra pwapwicîri goro imwaano, ba na é wâjaara wà Pwiduée. Rà pagòtù i wâ-bà wiâra ê pai câmuri kà Pwiduée, na ia é paari tà Moosé.

7:42 Amos 5.25–27   **§ 7:43** *Molok*—Pwi jè duée kà tèpa Kanana.

* **7:43** *Réphan*—Pwi jè duée kà tèpa Babulona.

45 Gée na càùrà, â wà tèpa naìrà, âna rà tòpi ê pwi wâra pwapwicîri-bà. Â rà popa wiârà na rà pâra wiâ wà Iosua. Â rà pa goro paa ê napô [Kanana] â rà tâaboo naawê. Ba wà Pwiduée, âna é pwâri tèpa Ba na rà tâa wê béaa kàra. Â i wâra pwapwicîri-bà, âna é tâa wê tiagoro ê pàara kà ukai *Davita.

46 Â napwa wà Davita, âna wâdé tà Pwiduée wàé. Â é ilari jiié pâ, na é pacima cè Wâra pwapwicîri kâra ê Ba Isaraéla†.

47 Â wà *Solomona na é mwa bari ê wâ kà Pwiduée.

48 «Êco na wà Pwiduée na é tâjajè, âna câé caa tâa na ê wâ na pwa goro na-araraîri âboro. Ba wàéni é pwina é ina, na é naigé mee wà pwi péroféta kêe:

49 Ê napwéretòotù,
 âna autâa kôo;
 Ê gòropuu diri,
 aucò kîri kôo.
 Wâpà cè wâ
 na guwà bari,
 na pâri ma go tâa na?
 Wâpà cè wâao
 cèna go tâa wê?
 50 Ba nye wâgo kaa,
 na go tòpò diri,
 goo du na-araîô.»

Ésaïe 66.1–2

Guwà tèpa cicara Pwiduée!

7:45 Josué 3.14–17   7:46 Exode 25.40; 2 Samuel 7.1–16   † 7:46 Ba Isaraéla—Grec: Pwârawâ kà Iakobo.   7:47 1 Rois 6.1–38

51 É ina mwara wà Étienne tà tèpa pitûâ pâ: «Po dau gòo é pâ pûruwà! Ba tàutàwà na guwà tère é popai kà Pwiduée! Guwà nye ciburà cicara é Nyuâaê Pwicîri, pwacèwii wà tèpa caa kàwà.

52 Ba rà tubaèpà ma pòtàmwara tèpa péroféta diri, wailà na rà tàmara‡ inapàpari é pai tèepaa kà Pwina é *târù.

«[Wà pwiibà, âna é pitòrigarié wà Pwiduée] êco na guwà icurié, â guwà tèpa pòtàmwereê.

53 Wâguwà tàpé na guwà tòpi é Naèa kà Pwiduée na rà pinaigé mee tàwà é pâ angela§, â câguwà caa pâra wiâra.»

Rà tètàmwara Étienne

54 Na rà tère é popai-bà wà tèpa pitûâ, â rà nye dau putàmu kaa, â rà pitòngüru poropwàrà, naa goo wà Étienne.

55 Êco na é boo naa gòé é Nyuâaê Pwicîri, â é niâ too naanidò *napwéretòotù wà Étienne, â é côo é muugère kà Pwiduée, â é côo wà Iésu na é coo gòro étò kà Pwiduée*.

56 Â é ina pâ: «Guwà tère! Go côo é napwéretòotù na é tàpirié, â wà *Pwina naîri âboro na é coo gòro étò kà Pwiduée!»

57 Â rà nye uu too kaa wà tèpa pitûâ, burà cémoori é pwâranyürurà, â rà nye itàa me kaa naa gòé.

58 Â rà bèerié boo naa gòroigé jii é ville, â rà tòpwütù ârabwée kàra, ma tòpò naa goro majoro â

7:51 Ésaïe 63.10   **7:52** Mataio 23.31   ‡ **7:52** Tàmara—*En avance*. Tà-mara.   § **7:53** É pâ angela—Rà ina wà pâra tèpa Juif pâ, é Naèa, âna rà pinaigé mee wà tèpa angela.   * **7:55** Psaume 110.1   * **7:55** Gòro étò kà Pwiduée—Rà ina mwara wà tèpa ijiao pâ: Gòro âji î wà Pwiduée.   **7:56** Kolosé 3.1

ê pwi âboro èpo, na nee Saulo. Â rà èi Étienne goro atü, ba na rà catàmwereê.

⁵⁹ Â é pwapwicîri burà ina pâ: «Pwi Ukai Iésu, gà tòpi ê nyuâaô.»

⁶⁰ Â é tùu jùrué, â é tomara too pâ: «Pwi Ukai, gà cibwaa pitôowâri tàra ê pwi èpà bëeni rà pwa tôle!» Â é bà.

8

¹ Wà Saulo, âna é wâgoo ê pai tètâmwara wà Étienne.

É tubaèpà tà tèpa cèikî wà Saulo

Nye na kaa pwi tòotù-bà, na nye maina pâ kaa ê pai tubaèpà tà tèpa cèikî wâ *Iérusaléma. Â rà jèpa ipiina pâ naa pâ ére gée goo *Judée ma Samaria. Â wàco tèpa *apostolo na rà nye tà tâa Iérusaléma.

² Wà tèpa âboro na rà dau pitòimirà naa goro ê pwapwicîri, âna rà pwàniri wà Étienne, â rà dau imuruê ba maina.

³ Êco napwa naa goo wà Saulo, âna é nye dau tubaèpà kaa tà tèpa cèikî, â é tédidirà. Â é ipâra wii pâ pwârawâ kàra, â é pwa ma dàti còobé ê paao ma ìlari, â naarà dò naa na karapuu.

Wakè kà Filipino na Samaria

⁴ Wà tèpa cèikî na ia rà ipiina, âna rà jèpa pâra naa ê pâ napô, â rà picémara ê *Picémara Wâdé.

⁵ É pâra wà Filippo* naa na pwi ville gée goo Samaria, â é picémara tà tèpa âboro naawê [pâ, wà Iésu, âna é] pwi *Mesia, [pwi a pa-udòjè].

⁶ Â rà nye po cau tàmaari bwàti ê pwina é ina tàra, [na pâ tòotù] ba rà tère ma côo ê pâ câmu na é pwa, goro ê pàtama Pwiduée.

⁷ Ba é pâ duée, âna rà uu too, na rà còobé gée goo tàpé na rà wâru. Â wâru mwara tèpa pitàbwamwa ma tàpé na rà bee na rà capai wâdé diri.

⁸ Â dau maina é ipwàdé na é pwi ville-bà.

Simona pwi a pwa tutê

⁹ É nye mara tâa na é pwi ville-bà é pwi âboro na ina gooé pâ Simona. É pwi a pwa tutê, â é nama dau pwamuru naa gooé. Â wà tèpa âboro na napô Samaria, âna rà dau pò goo é pwina é pwa.

¹⁰ Wàilà diri, tapoo gée goo tèpa nari èpo tiagoo tèpa ijiao, âna rà mu nye po tàmaariê bwàti, â rà nye cau ina diri kaa pâ: «Wà pwini, âna nye tâa gooé kaa é pàtama wà Pwiduée, na dau maina awé!»

¹¹ Rà nye dau tàmaariê bwàti kaa, ba jèe dau gòiri é pàara, na é pwa ma rà pò goro é pai pwa tutê kée.

¹² Êco na, [ûna é tèepaa me] wà Filippo, â rà cau tèreê, na é picémara tàra é Picémara Wâdé goo wà Iésu Kériso, ma é *Mwaciri kà Pwiduée. Â rà cèikî naa goo, â rà nama *upwaarà—wà tèpa paao ma pa ilàri mwara.

¹³ Napwa naa goo wà Simona, âna é cèikî mwara, â *upwaaé. Gée na càùé, â jèe câé caa pâra jii wà

---

* **8:5** *Filippo*—Pwi jèe ârapàara tèpa 7 apitu tà tèpa apostolo. (Còo Apostolo 6.5.)

Filipo. Â é côo ê pâ *câmu na maina kêra pàtâma Pwiduée na gére coo, â po dàpàgà têe, wàè mwara.

¹⁴ Wà tèpa apostolo, na rà tâa Iérusaléma, âna rà têre pâ rà jèe tòpi ê popai kà Pwiduée wà tèpa âboro Samaria. Â rà panuâ pâ wà Pétèru ma Ioane.

¹⁵ Ûna ru tèepaa pâ naa jaarà, â ru pwapwicîri kàra, ma rà tòpi ê Nyuâaê Pwicîri.

¹⁶ Ba câe caa pâji boo naa gò cè pwi jè ârapàararà, ba bwaa nye po upwaarà co naa na nee Pwi Ukai Iésu.

¹⁷⁻¹⁸ Â ru tòpò îru naa gòrà, â rà tòpi ê Nyuâaê Pwicîri.

Ûna é côo pwiri wà Simona, [â é pò]

¹⁹ â é ina tà tupédu apostolo pâ: «Gàu naa tîo mwara ê pwi pàtâma bèepwiri, ba na go tòpò ê îo naa gò pâ âboro, ba na rà tòpi ê Nyuâaê Pwicîri.»

Â pwa na é naa mwani tàru.

²⁰ Êco na é ina têe wà Pétèru pâ: «Pwiini! Wâdé na tiàugà bau ê mwani'gà! Wànau? Gà tà niimiri pâ, ê âraimeai kà Pwiduée, âna muru wâri goro mwani?

²¹ O nye ticè kâgà gée goo ê wakè kâbu! Ba po dau èpà ê pwâranümagà!

²² Biigà jii ê pâ auniimiri'gà na èpà, â gà pwapwicîri tà Pwi Ukai, ba na é pwanauri tâgà ê auniimiri'gà.

²³ Ba go côo pâ jèe dipitirigà ê èpà, â gà dau pwi a piboo. Ba é èpà, âna é pii ê pwâranümagà ma auniimirigà.»

²⁴ Â é tòpi tàru wà Simona pâ: «Tupéeni, gàu pwapwicîri ba kôo, ba na o càcaa tèepaa mariô ê pâ namuru na gàu gére ina!»

25 Ru picémara ê popai kà Pwi Ukai wà Pétéru ma Ioane. Â gée na càùé, â ru wâjué còwâ naa Iérusaléma. Â wii naigé, âna ru picémara ê Picémara Wâdé naa na ê pâ village na wâru, gée goo Samaria.

É cèikî pwi âboro gée Éthiopie

26 Napwa naa goo wà Filippo, âna é patùraé ê pwi *angela kà Pwi Ukai, â é ina tée pâ: «Gà cimadò, â gà pâra wii naigé na é boo gée Iérusaléma naa Gaza, pwi naigé na càra caa ciburà wédò na.»

27 Â é nye cimadò kaa wà Filippo, â é pâra. Ûna é pâra wii é naigé, â ipitiru ma pwi jè âboro gée napô Éthiopie†. Wà pwiibà, âna pwi âboro imaina‡ naa na pitûa goo é pâ mwani kà tô ilàri ukai naa Éthiopie. Ba é wâjué còwâ gée goro aupwamaina Pwiduée na Iérusaléma.

28 Â é gére pûra é tii na é wii wà *péroféta Isaia, na é na wàtio kée.

29 É ina tà Filippo é Nyuâaê Pwicîri pâ: «Gà paé, ba na gà cimwünyabweri é pwi na wàtio bèepwiri gére me.»

É patùraé goo Iésu

30 É itàa pâ wà Filippo, â é tère wà pwi Éthiopie na é gére pûra é tii kà péroféta Isaia. Â é tawèrié wà Filippo pâ: «Gà nye tâmogòori é pwina gà gére pûra?»

31 Â é tòpi tée pâ: «Na o wànau târa cè pai tâmogòori kôo, wiàna nye ticè na paari tôo?» Â é ila wà Filippo pâ, na é too ma é tâa jaaé.

† 8:27 *Éthiopie*—Napô wâ Afrique, wâboo iti kâra Aigupito (Égypte).

‡ 8:27 *Pwi âboro imaina*—Grec: *Pwi eunuque, pwi âboro imaina*. (Còo Mataio 19.12.)

32-33 Napwa pwi ére na tii na é gére pûra, âna wàèni:

*Rà popaé pâ,
pwacèwii pwi mutô
na tapàgà na wàé.
É tà tâa, é tà cîô
na rà pwa tée na èpà.
Nye dau ticè *târù
kâra é pwina rà pwa.
Rà dàtié pâ
dàra pwâra bà kêe,
pwacèwii pwi mutô
naa na wâra taa macii.
Rà wâpà pâ naiê?
Â dà cè jèkutâ
na piwiâ goorà?
Au, bwa, ba nye ticè!
Ba jèe patâjii
ê wâro kêe ni
na é tâa gòropuu.*

Ésaïe 53.7-8

34 Â é tawèeri Filipino wà pwi a pitûâ, pâ: «Pâri ma gâ ina tôo, pâ, wàilàapà na é inaê naani wà pwi péroféta? É nye pi-inaê còwâ, é, é ina cè pwi jèpwi?»

35 Â, tapoo géee goo pwi auinapopai-bà, â é inapàpari tée wà Filipino ê Picémara Wâdé goo wà Iésu.

É cèikî ma upwaaé

³⁶ Na ru pâra wii naigé, â ru pâmari ê najawé, â é ina tà Filipino pâ: «Dà cè pwina o pacoo wiàna upwaa na jèe wàéni i najawé.»

{
³⁷ Â é tòpi tée wà Filipino pâ: «Wiàna gà cèikî géé na âji pwâranümagà, â pâri ma upwaagà.»

Â é tòpi tée pâ: «Go cèikî pâ, wà Iésu Kériso âna *Pwina naî Pwidueé.»}

³⁸ Â é nama pacoo i na wàtio, â ru boo ma wà Filipino naa najawé, â é upwaaé.

³⁹ Na ru tò còwâ géé najawé, â é nye dàgòtù wà Filipino kaa ê Nyuâaê kà Pwi Ukai, â câé mwa caa còoê còwâ wà pwi a pitûâ. Êco na é dau ipwadée kaa, â é nye pâra wii naigé kêe.

⁴⁰ Ê mwa tòpò wà Filipino naa na ville Azot ê Nyuâaê kà Pwi Ukai. Â géewê, â é pâra naa Césarée wà Filipino. Â wii naigé, â é picémara ê Picémara Wâdé naa na diri ê pâ ére.

9

É todà Saulo Pwi Ukai Iésu

¹ Na pwi pâara-bà, âna é dau putàmu wà Saulo naa goo wà tèpa cèikî naa goo wà Iésu. Dau nùmee na é pòtàmwararà, â é mudàra cè pai pwa wèe. Â é pâra nau còo wà pwi *ukai kà tèpa pwa ârapwaaìlò.

² Â é ilari jiié pâ, na é wii cè tii, tà tèpa pitûâ kâra pâ *wâra pitapitiri na ville Damas. Ê tii-bà, âna é naa ê tarù kêe ma é tâjùru diri tèpa cèikî na é pâdarirà—wà tèpa paa ma ilàri na rà wâgoo é

pai *pâra wiâ Pwi Ukai—ba na é poparà me naa *Iérusaléma.

³ Â, na é gére pâra wii naigé pâ naa Damas, â ûna é pâmwûnyabweri wê, â nye me kaa géenidò *napwéretòotù ê pwi pwéelaa, â é pwéelaa bèepié.

⁴ É nye tûuboo kaa naa napuu, â é têre pwi pwâratùra na ina têe pâ: «Saulo, Saulo, cina gà tubaèpà tòo?»

⁵ [Nye dau wâgo tà Saulo kaa] â é tawèeri pâ: «É?! Wâgà wàa, co Pwi Ukai?»

Â é tòpi têe wà Pwi Ukai pâ: «Wâgo Iésu, na gà gére tubaèpà tòo*».

⁶ Gà cimadò, â gà tò naa Damas, ba o mwa ina tâgà naawê, cè pwina gà pwa.»

⁷ Wà tèpa âboro na rà pâra wiâê, âna nye po dàpàgà tàra, â càra caa tâmogòori cèna rà ina. Ba rà nye têre ê pwâratùra, êco na nye ticè âboro cèna rà còo.

⁸ Ûna é cimadò géee napuu wà Saulo, â é niâ, êco na jèe câé caa còojè. Â rà mwa po tu naa goro îê, â rà popaé pâ naa Damas.

⁹ Â âracié tòotù na é tâa, â câé caa còojè, â câé caa ija ma wâdo.

É cùru Ananias pâdari Saulo

¹⁰ É tâa Damas pwi jè a cèikî na nee Ananias. Â é pièpàparié têe wà Pwi Ukai, â é ina têe pâ: «Ananias!»

---

* **9:5** Pàra Tii Pwicîri naa na grec, âna rà naagée pâ popai bèeni: «O dau gòo naa googà, na gà cicara Pwiduée.» Po dau dàpàgà tà Saulo, â é dau céca. Â é ina pâ: «Pwi ukai, dà na nûmagà na go pwa?» Â é tòpi têe wà Pwi Ukai pâ...

Â é tòpi têe pâ: «Wà nau?»

¹¹ Â é ina têe wà Pwi Ukai pâ: «Gà cimadò, â gà pâra naa na pwi naigé na nee 'Tàrù' â gà mudàra na pwârawâ kà Judas, wà pwi âboro géee na ville Tarse, na nee Saulo. Ba é géere pwapwicîri, â go nama é côo naa na nyuâa

¹² ê pwi âboro na nee Ananias na é géere tòme. Â é tòpò du îe naa gòé, ba na é côojè côwâ.»

¹³ Â é tòpi têe wà Ananias pâ: «Au, Pwi Ukai, wà pwi âboro-bà, âna wâru tèpa âboro na rà inaê ba èpà tôo. Ba rà ina pâ: “Po dau wâru pâ muru na èpà, na é pwa tà tèpa âboro kà Pwiduée—tèpa cèikî naa goo wà Iésu—na Iérusaléma.”

¹⁴ Â é géere wâni pa ê tàrù, na rà naa têe wà tèpa caa kà tèpa pwa *ârapwaailò, ba na é tâjùru diri wà tèpa âboro na rà ipwamainagà.»

¹⁵ Êco na é tòpi têe wà Pwi Ukai pâ: «Gà pâra, ba go jèe pitòrigari wà pwi âboro bèepwiri, ba na é pwi neemuru wakè kôo. Ba ée mwa pamogòori ê need na ara ê pâ Ba ma tèpa ukai kàra, ma na ara mwara ê Ba *Isaraéla.

¹⁶ Â go o mwa paari têe diri ê pwina, na ée pwa naa na aré ma tòina, ba kôo.»

¹⁷ Â é nye còobé kaa wà Ananias, â é pâra.

É pwapwicîri kêe Ananias

É tò wà Ananias naa na pwârawâ na é tâa wê wà Saulo. Â é tòpò du îe naa gòé, â é ina têe pâ: «Saulo, pwi a cèikî béèò, é cùruo wà Pwi Ukai Iésu—wà Pwi Ukai na ia é piâpàparié tâgà na naigé Damas. Â é

panuâo me, ba na gà còojè còwâ, â, ba na dipitirigà ê Nyuâaê Pwicîri.»

¹⁸ Â nye tûu kaa géeni na âraporomee Saulo ê pâ pwina pwacèwii ê upàra ârawéa, â é còojè còwâ. Â é cimadò, â pwa ma *upwaaé.

¹⁹ Â é ija, â me còwâ ê nii kêe.

É tapoo inapàpari Iésu wà Saulo

Bwaa tàpo pwa tòotù kà Saulo na Damas jaa tèpa cèikî.

²⁰ Â géewê, âna é nye picémara kaa ê popai, pâ naa ê pâ wâra pitapitiri. Â é inapàpari tàra pâ wà Iésu, âna nye wâé kaa *Pwina naî wà Pwiduée.

²¹ Wà diri tàpé na rà gére tàmaariê, âna rà dau pò. Â rà ina pâ: «É! Gona càcaa wàé kaa, na ia é dau gòo goro tubaèpà tà tèpa cèikî naa goo Iésu, na Iérusaléma? Â é me mwara naani nau tâjùrurà ma poparà pàdari tèpa caa kà tèpa pwa ârapwaaillò!»

²² Êco na pimaina too ê pàtâma Pwiduée naa goo ê pai tûra kà Saulo. Â é pamogòori tà wà tèpa *Juif géé Damas pâ, wà Iésu, âna é Pwi *Mesia, [pwi a paudò na rà tapacîê géé na biu]. Â càra caa tâmogòori cè pwina rà tòpi tée.

É uru jii tèpa pièpàrié

²³ Jèe tàpo pwa pàara kà Saulo wâjaara, â rà ipitiri wà tèpa Juif, â rà pitêrerà, ba na rà tètâmwereê.

²⁴ Â, na diri ê pâ ne ma pwaa, âna rà wéaa dèe goo ê pâ goropwârawâ goro napô, ba na rà catâmwereê. Êco na é pâra nau tâmogòori pwiri Saulo.

25 Â, na jè ne, âna rà nama é uru wà tèpa bée. Ba rà tòpòé naa na pé na ai, â rà panuâê boo wii ê pé goropwiinawâ babé wâri napô.

É pitu têe Barnabas

26 É pâra naa Iérusaléma wà Saulo, â é mudàra cè pai pwa wèe, ba na é pâra mari tèpa cèikî. Êco na wâgotàra diri gooé, ba càra caa wâari pâ é jèe pwi jè a cèikî.

27 Êco na é pitu têe wà Barnabas†. Ba é popaé pàdari wà tèpa *apostolo, â é piwiâ tàra pâ: «Wà Pwi Ukai, âna é piâpàparié tà pwiibà naa gòro naigé, â é patùraé. Â ni, âna câé caa piwâ na é picémara naa na nee Iésu na Damas.»

28 Tapoo géewê, âna é jèe tâa jaarà wà Saulo, â é pâra ma me naa Iérusaléma, â é picémara ba gòo naawê, naa na nee Pwi Ukai.

29 Â é patùra mwara wà tèpa Juif na rà pwa grec. Êco na rà pwaé goro pwina é ina tàra, â wàilà mwara, âna rà mudàra cè pai pwa wèe, ba na rà catàmwereê.

30 Ûna rà tâmogòori pwiri wà tèpa cèikî, â rà popaé pâ naa na ville Césarée. Â géewê, âna rà pwa ma é pâra naa Tarse.

31 Na pwi pàara-bà, âna rà wâro na ê tàbwàti wà tèpa cèikî wâna diri ê pâ napô *Judée, Galilée ma *Samaria. Rà pipagòorà, â rà papwicîri wà Pwiduée. Â dau pitoo ê jéùrà ba é pitu tàra ê Nyuâê Pwicîri.

9:25 2 Korénito 11.32-33   9:26 Galatia 1.17-19   9:27 1 Korénito 9.1   † 9:27 Barnabas—Còo Apostolo 4.36-37.

Wakè kà Pétéru na Lydda ma Joppé

É pâra cōwâ wà Énéé

³² Wà Pétéru, âna é cai pâ mwara tèpa âboro kà Pwiduée na diri ê pâ napô, â é pwa ma boo tia jaa wà tàpé na rà tâa na village Lydda.

³³ Â é pâmari naawê pwi jè âboro na nee Énéé, na jèe 8 naja kêe goro puu gòro aupuu kêe, ba é pitàbwamwa.

³⁴ Â é ina tée wà Pétéru pâ: «Énéé, é pwa ma gà wâdé ni wà Iésu Kériso! Cimadò, â gà pipîri é aupuugà!» Â é nye cimadò kaa.

³⁵ Ûna rà cōoê [na é pâra] â rà cèikî naa goo wà Pwi Ukai wà diri tèpa âboro Lydda, ma Saron‡.

É pawâro cōwâ Tabitha

³⁶ Wâjaa tèpa cèikî na ville Joppé, âna pwa ê tô ilàri, na nee Tabitha [naa na *hébèru] ma Dorcas naa na grec. É tô a nye po wakè kêe pwa pwina wâdé. Ba é pitu tà tàpé na piticè neemururà.

³⁷ Êco na, na pàara-bà, âna é maagé, â é bà. Géé na càuru na rà papitooé, â rà popaé too naa na pwi narawâ na tâdòiti.

³⁸ Ûna rà tâmogòori wà tèpa cèikî wê pâ, wà Pétéru âna é tâa Lydda, â rà cùru pâ tupédu ârailu béerà nau ina tée pâ, na é wàcî medarirà. (Ba càcaa wâiti Lydda pâ naa Joppé.)

³⁹ Â é nye pâra kaa wiâru wà Pétéru. Ûna é tèepaa pâ, â rà popaé too naa na pwi narawâ na tâdòiti. Â wà diri é pa ilàri dâpwà, âna rà cibèepié burà i, â rà

---

‡ 9:35 Saron—Nacé na maina, 80 km pai gòri wèe, ma 15 km pai maina wèe.

paari têe na jèpapara ârabwée na é pwa wà Tabitha, na é bwaa wâro.

⁴⁰ Â é pacòobérà diri wà Pétéru, â é tùu jùrué, â é pwapwicîri; â é tabiié dâra i naiiri âboro bà, â é ina têe pâ: «Tabitha, cimadò!»

Â é nye niâ kaa wà tîobà, â ûna é còo wà Pétéru, â é nye too kaa nau tâa!

⁴¹ Â é tu pâ dèe wà Pétéru, â é pacimadòé. Â nabwé, â é todà pa ilâri dâpwà ma diri pàra âboro kà Pwiduée, â é paari tàra wà Tabitha, na é jèe wâro còwâ!

⁴² Diri tèpa âboro wâ Joppé, âna rà tère ê pwi jèkutâ-bà, â dau wâru tàpé na rà cèikî naa goo wà Pwi Ukai.

⁴³ Tàpo gòiri wà Pétéru wê, â é pitâa jaa pwi âboro na nee Simona, pwi a wakè goro parawère macii.

10

Pétéru ma Corneille

¹ Pwa pwi âboro na é tâa Césarée na nee Corneille, pwi *Roma. Wà pwiibà âna é pwi jè caa kâra 100 coda, gée nabibiu kâra wâra coda kà tèpa Italie.

² Wà pwi âboro-bà, âna wâdé têe ê pwapwicîri kà tèpa *Juif, wâé mara ê pwârawâ kêe. É dau pwi a pimeai tèpa Juif na ticè kâra, â é pwi a nye tà pwapwicîri tà Pwiduée.

É patùra Corneille pwi angela

³ Na jè tòotù, na âracié inere-tòotù na càùru ija, â é pwapwicîri, â é nye po còo bwàti kaa pwi *angela kà Pwiduée na é tò mariê naa wâ, â é ina têe pâ: «Corneille!»

4 Â é nye po còoê kaa wà Corneille, â dau wâgotêe, â é ina pâ: «Dà, co Pwi Ukai?»

Â é ina pwi angela pâ: «Napwa ê pâ pwâra pwapwicîri'gà, âna é tère wà Pwiduée, â é còo ê pai imeaigà, â câé caa imwüru jii.

5 Gà naa pâ ni naa Joppé cè tèpa âboro, ba na rà pâ nau todà me wà Simona, na ina gooé mwara pâ Pétéru.

6 É pitâa jaa wà Simona, pwi a wakè goro parawére macii. Ê pwârawâ kà pwiibà, âna tâa bàrawià.»

7 Na é pâra còwâ i pwi angela, â wà Corneille, âna é todà tupédu ârailu âboro géé jaa tèpa ênawéna kêe. Â é todà mwara pwi jè coda kêe, géé nabibiu kà tèpa coda na é pitûâ kàra—pwi coda na jèe dau gòrié jaaé, â pwi a pitòimiriê naa goro pwapwicîri.

8 Géé na càùru na é wiâ tàra diri ê pâ pwina tèepaa marié, â é cùrurà pâ naa Joppé.

É patùra Pétéru ê Nyuâaé Pwicîri

9 Na tòotù géé paé còwâ, na po gopaé bwàti, âna rà pâmwünyabweri Joppé. Na pwi pâara-bà, âna é too wà Pétéru naanidò gòrowâ*, nau pwapwicîri,

10 na rà pwabwàti ê uti kêe [wà tèpa âboro wâ pwârawâ]. Na é gére pwapwicîri, â me marié pwâra copwa, â nümee dàra ija. Â wà Pwiduée, âna é paari tée naa na nyuâa ê pâ muru.

11 É nye còo kaa ê napwéretòotù na é tàpirié, â é boome géewê ê pwina pwacèwii ê pwérela na

---

* **10:9** Gòrowâ—Pwa goro puu, â po bàracaari bwàti, â pâri ma jè pâra gò.

dau maina na cipa pâ ârapàpé naûruê. Â é tàbàtù boome naa gòropuu.

12 Â tâa na, diri ê pâ na pwâra macii na ârapàpé ârà, ma êdiri pâ âgòri ma âûtòo ma dòèa, ma êdiri pâ marü mwara.

13 Â é ina têe pwi pwâratùra pâ: «Gà cimadò co Pétèru, â gà taa, â gà uti.»

14 Êco na é ina wà Pétèru pâ: «Bwa! Tàutòo co Pwi Ukai, ba câgo caa mu uti ê pwina papwicîri [ê *Naèà kâbà].»

15 É jèu têe mwara i pwâratùra, na é ina têe pâ: «Gà cibwaa câbaèpà ê pwina é ina wà Pwiduée pâ muru na wâdé.»

16 É wacié tèepaa ê pâ namuru bèepwiri, â géè na càué, â càù too còwâ naa napwèretòotù.

17 Â, na gére wàrapwiri, â wà i tèpa âboro na ia é cùrurà wà Corneille, âna rà jèe pitawèeri cèna é wêe i pwârawâ kà Simona, â tòcia tàra i pwârawâ. Â rà tèepaa pâ naa goropwârawâ, na pàara na wà Pétèru na é bwaa gére pimudàra cè paì ina wàra i pwi na ia é paari têe wà Pwiduée.

18 Â rà to, â rà tawèeri pâ: «Gona nye wâni kaa na é pitâa wê wà Simona, pwina nee Pétèru?»

Rà pâmariê wà tèpa âboro kà Corneille

19 Na é bwaa gére pinünüma wà Pétèru naa goo i pwi na ia é còo, â é ina têe ê Nyuâaê Pwicîri pâ: «Pwiini, rà wâni wà tèpa âracié âboro na rà mudàgà.

20 Cimadò ma gà boo, â gà cibwaa piwâ na gà pâra wiârà, ba wâgo na naarà me.»

21 Â é boo wà Pétéru, â é ina tà tèpa âboro bèeni pâ: «Wà pwi âboro na guwà gére mudèe, âna wâgo kaa. Dà cè majoroé ma guwà me?»

22 Â rà tòpi tée pâ: «É cùrubà me wà Corneille, pwi caa kêra coda, pwi âboro na é *târù, â wâdé tée é pwapwicîri kà tèpa Juif. Wà diri mwara tèpa Juif, âna rà pi-inaê ba wâdé. É piâpâparié wà pwi angela kà Pwiduée, â é ina tée pâ, na é pwa ma gà me naa pwârawâ kêe, ba na é tère cè pwina gà ina tée.»

23 Nabwé, â é ticiarà wà Pétéru ma rà bwaa puu.

É pâra wiârà naa jaa Corneille

Na dàuru kêe, âna é jèe pâra wiâ tèpa âracié âboro bèeni wà Pétéru. Â rà pâra wiâe mwara wà para tèpa cèikî na tâa Joppé.

24 Na pwi tòotù gée paé cówâ, â rà tèepaa pâ naa Césarée. Â é tà tapacîrà wê wà Corneille, ma wà tèpa âboro gée na tâa kêe ma tèpa âji bée, na é nye todàra me.

25 Na é tò wà Pétéru, â é pâra caraé wà Corneille, â é tùu jùrué burà cùué boo naa goro â wà Pétéru.

26 Êco na é dàgòtùé wà Pétéru, â é ina tée pâ: «Gà cimadò, ba go nye pwi âboro pwacèwiigà!»

27 É nye gére tùra burà too naa na wâ wà Pétéru, â é pâmari pâ âboro na wâru, na rà jèe tàgére tâa wê.

28 Â é ina tàra pâ: «Guwà jèe nye tâmogòori pâ muru pwicîri tà tèpa Juif, na rà pabée tàpé na càra caa tèpa Juif. Â papwicîri jìirà mwara na rà tò naa jaarà. Êco na é jèe paari tôo wà Pwiduée pâ, na go cibwaa câbaèpà pwi âboro ma go cibwaa miirié.

29 Êkaa na, na guwà todò me, â nye ticè pwina na go bwaa èrà goo.»

«Â go tawèeriwà pâ: Dà cè majoroé ma guwà nama go me?»

30 Â é ina têe wà Corneille pâ: «Jèe âracié tòotù nabà, géee na càuru pwi tòotù na go pwapwicîri ni, na âracié ineretòotù. Â pwi tòotù-bà, âna é piâpâpario pwi âboro na pwâra ê ârabwée kêe†, â é ina tôo pâ:

31 “Corneille, wà Pwiduée, âna é jèe tòpi ê pwâra pwapwicîri'gà. Â câé caa imwûru ê pai imeaigà.

32 Â ni, âna gà cùru pâ naa Joppé cè tèpa âboro nau todà me wà Simona, pwina nee mwara Pétèru, na é pitâa na pwârawâ kà Simona, pwi a wakè goro parawére macii. Napwa pwârawâ kêe, âna tâa bàrawià.”

33 Êkaa na go panuâ wài paé tèpa âboro, ba na rà todàgà, â nye dau wâdé kaa na gà me. Êni, âna bà jèe wâdiri ara Pwiduée, ba na bà tère diri ê pâ namuru na é jèe naa tâgà wà Pwi Ukai, ba na gà ina tâbà.»

É patùra tàpé na càra caa tèpa Juif

34 É inapàpari tàra wà Pétèru pâ: «Go mwa nye tàgèrè tâmogòori kaa pâ napwa wà Pwiduée, âna câé caa pwaké goro âboro.

35 Ba, naa na diri ê pâ napô, âna wà pwi âboro na é papwicîri wà Pwiduée ma pwa ê pwina wâdé, ma imeai, âna é wâdéarié wà Pwiduée.

---

† 10:30 Pwi âboro na pwâra ê ârabwée kêe—Pai ina wèe pâ, pwi jèe angela. (Còo Apostolo 1.10.) 10:34 Deutéronome 10.17; Roma 2.11

36 É jèe panuâ ê popai târa ê Ba *Isaraéla—ê Picémara Wâdé târa ê pinaanapô na é naigé mee wà Iésu Kériso, Pwi Ukai kâra diri ê pâ âboro.

37 «Guwà jèe tâmogòori ê pwina tèepaa béaa na Galilée, géewê, tia na diri ê napô *Judée, géee na càuru é pai picémara ê *piupwaa kà Ioane.

38 Ba wà Pwiduée, âna é naaboo‡ ê pàtàmara ê Nyuâaê Pwicîri naa gò wà Iésu, pwi âboro géee Nazareth. É pâra diri naa pâ ére, â é pwa na wâdé tà tèpa âboro, ba é wâjaaé wà Pwiduée. Â é nama rà wâdé còwâ wà [tàpé na rà maagé, ma] êdiri wà tàpé na wâgoorà ê pàtâma wà *Caatana.

39 «Wàibà kaa tèpa *paâjupâra wâra diri ê pâ pwina é pwa, na *Iérusaléma, tia na pâra ére napô géee goro Judée§. Êco na rà tanamiriê naa goro *kurucé, â é bà.

40 «Êco na wà Pwiduée, âna é nama é wâro còwâ, na pwi béaracié kâra tòotù géee na càùè. Â é pwa ma é piâpàparié tâbà co.

41 Wàibà tàpé na pitòrigaribà béaa, ba na bà mwa tèpa paâjupâraê. Wàibà tàpé na bà picaaija ma wâdo ma wâé, géee na càuru na é wâro còwâ jii tèpa bà. Ba câe caa pwa ma piâpàparié târa diri ê pâ âboro.

42 Â nye wà Iésu kaa na é jèe cùrubà pâ, ba na bà pâra nau picémara ê *Picémara Wâdé târa ê Ba, ma inapàpari pâ, jèe wâé kaa pwina é jèe tòpòé wà

10:37 Mataio 4.12–17   **10:38** Mataio 3.16; Luka 4.17–20   ‡ **10:38** Naaboo... Grec: Oint. Còo note goo Luka 4.18.   § **10:39** Pàra ére napô géee goro Judée—Grec: Napô kà tèpa Juif.   **10:41** Luka 24.42–43; Apostolo 1.8   **10:42** Apostolo 17.31; 1 Pétèru 4.5

Pwiduée, ba na ée mwa pwi a pitèi tàpé na rà wâro ma tàpé na rà bà.

⁴³ «Â wà diri tèpa *péroféta, âna rà jèe tàmara ina pâ, cè pwina é cèikî naa goo Iésu, âna o pwanauri ê èpà kêe, naa na nee.»

É boo Nyuâaê Pwicîri naa gòrà

⁴⁴ Ūna é bwaa gére tûra wà Pétéru, â é nye boome kaa ê Nyuâaê Pwicîri naa gò diri tàpé na rà tàmaari ê popai kà Pwiduée.

⁴⁵ Wà tèpa Juif na rà cèikî, na ia rà me wiâ wà Pétéru *, âna rà pò, na naa boome mwara ê Nyuâaê Pwicîri naa gò tàpé na càra caa tèpa Juif.

⁴⁶ Ba rà térerà na rà tûra naa é pâ pwâratûra na ité, ma pwamaina Pwiduée. Â é ina wà Pétéru pâ:

⁴⁷ «Wânanu, o nye pâri ma câjè caa *upwaa tàpé na rà jèe tòpi ê Nyuâaê Pwicîri, pwacèwiijè?»

⁴⁸ Â é naa tàrù wà Pétéru, ba na upwaarà naa na nee Pwi Ukai Iésu.

Gée na càùé, â rà ilaé pâ, na é bwaa tàpo pwa cè pàrà tòotù wâjaarà.

11

É piwiâ tà tèpa apostolo wà Pétéru

¹ Wà tèpa *apostolo ma tèpa cèikî, na rà tâa napô *Judée, âna rà tère pâ wà pàrà tàpé na càra caa tèpa *Juif, âna rà jèe cèikî mwara naa goro ê popai kà Pwiduée.

10:43 Ésaïe 53.5–6; Jérémie 31.34   **10:44** Apostolo 11.15, 15.8

* **10:45** Wà tèpa...cèikî na ia rà me wiâ wà Pétéru—Còo nee tii 23.

10:46 Apostolo 2.4, 19.6   **10:48** Apostolo 2.38

² Ûna é too naa *Iéruusaléma wà Pétéru, â wà tèpa cèikî na rà tèpa Juif*, âna rà cagòtù tée é pwina é pwa, â rà ina tée pâ:

³ «Cina gà too naa jaa tàpé na càra caa tèpa Juif, ma guwà pi-ija naima ma wàilà?»

É patùrao Pwidueé

⁴ Â wà Pétéru, âna é piwiâ tàra bwàti é pâ namuru na tèepaa marié, géé na autapoo goo é pwi jèkutâ-bà. Â é ina pâ:

⁵ «Go tâa Joppé, â na pàara na go bwaa gére pwapwicîri na, âna go côo jè muru, na é paari tôo naa na nyuâa wà Pwidueé—pé pwina pwacèwii é pwérela na dau maina, na cipa é pâ ârapâpé naûruê. Â é boome géé napwéretòotù tia jaaò.

⁶ Ûna go ucâri é pé pwérela bèepwiri, â go côo naa na, pâ macii âraèrù, ma macii a piugà, ma pâ âgòri, ma pâ âûtò, ma pâ dòèa, ma pâ marü mwara.

⁷ Â go tère é pwâratùra, na ina tôo pâ: “Gà cimadò co Pétéru, â gà taa, â gà uti.”

⁸ «Êco na go ina pâ: “Bwa! Tàutôo co Pwi Ukai, ba muru pwicîri [naa na é *Naèà kâbà]. Â câgo caa mu uti géé goo!”

⁹ «Â go jèu tère mwara i pwâra-tùra na me géé napwéretòotù, na ina pâ: “Gà cibwaa câbaèpà é pwina é ina wà Pwidueé pâ muru na wâdé.”

¹⁰ É wacié tèepaa é pâ namuru bèepwiri, â géé na càùé, â càurà too côwâ naa napwéretòotù.

---

* **11:2** Tèpa Juif—Grec: *Tàpé na pwa kamaî tàra*. Ipaiwà naa na nee tii 3. **11:3** Apostolo 10.28; Galatia 2.12 **11:5** Apostolo 10.9-48

Go pâra wiârà naa Césarée

11 «Â rà nye tèepaa medario kaa wà tèpa âracié âboro me gée Césarée naa na pwârawâ na bà tâa na.

12 Â é ina tîo ê Nyuâaê Pwicîri pâ: “Gà cibwaa piwâ na gà pâra wiârà†.” Â wà tèpa 6 béejè na wàilà-ni‡, âna rà me wiâô naa Césarée, â bà capai too naa na ê pwârawâ kà Corneille.

13 «Â é piwiâ tâbà wà Corneille ê pai cîo kêe pwi *angela naa pwârawâ na é ipaarié tîe, ma ina tîe pâ: “Panuâ pâ cè âboro naa Joppé nau mudà Simona, pwina ina gooé mwara pâ Pétèru,

14 ba ée mwa ina tâgà pâ, na popai na gà o udò goo, wâgà ma diri ê pwârawâ'gà, [ba na o tâa tâwà ê *âji wâro.]”

É boome Nyuâaê Pwicîri

15 «Ûna go tapoo tîra, â é boome naa gòrà ê Nyuâaê Pwicîri, pwacèwii naa gòjè naa na autapoo goo.

16 Â go nye tà niimiri ê pwi popai kà Pwi Ukai, na é ina pâ: “Wà Ioane, âna é *piupwaa goro jawé, êco na wâguwà, âna o mwa *upwaawà goro ê Nyuâaê Pwicîri.”

17 «Wà Pwiduée, âna é nye naa târa mwara ê âraimeai, i Nyuâaê Pwicîri, ma pwacèwiijè, na jè cèikî naa goo Pwi Ukai Iésu Kériso. Â go pwi wàa, ma go cicara wà Pwiduée?»

18 Gée na càuru ê pai tîe kàra pwiri, â rà jèe

---

† 11:12 Gà cibwaa piwâ na gà pâra wiârà—é, Pâra wiârà, â gà cibwaa pwaké goro âboro. ‡ 11:12 Tèpa 6 béejè na wàilà-ni—Tâpé na rà me wiâ Pétèru gée Joppé. (Cîo Apostolo 10.23,45.) 11:14 Apostolo 16.31 11:15 Apostolo 2.4 11:16 Apostolo 1.5 11:18 Apostolo 13.48, 14.27

nabwé na rà putàmu, â rà pwamaina Pwiduée, â rà ina pâ: «Üu kaa! Âjupâra pâ wà Pwiduée, âna é naa mwara é âji wâro tà tàpé na càra caa tèpa Juif, na rà pinünüma ma biirà dèe.»

Tèpa cèikî wâ Antioche na Syrie

¹⁹ Gée na càuru ê pai bà kà Étienne, â tapoo pwa-imudiri tà tèpa cèikî, â rà jèpa ipiina pâ naa ê pâ napô, naa Phénicie, ma naa na ville Antioche ma gòropô Chypre. Â rà picémara ê popai naawê; êco na rà nye picémara co tà tèpa Juif.

²⁰ Êco na wà pàra tàpé gée jaarà, tèpa âboro gée Chypre ma na ville Cyrène, âna rà me naa Antioche. Â rà picémara ê *Picémara Wâdé kà Pwi Ukai Iésu tà tàpé na càra caa tèpa Juif.

²¹ Nye tâa gòrà ê nii kà Pwiduée, â wâru tèpa âboro, na rà biirà naa goo wà Pwi Ukai, â rà cèikî.

²² Ûna rà tère pwiri wà tèpa cèikî na wâra pwapwicîri§ Iéruusaléma, â rà panuâ pâ wà Barnabas naa Antioche.

²³ Ûna é tèepaa pâ, â é còo é *aupwényunyuâari kà Pwiduée naa gò tèpa âboro, â é dau ipwâdée. Â é pagòrà diri ma rà cimwü bwàti naa goo Pwi Ukai.

²⁴ Ba wà Barnabas, âna pwi âboro na é dau wâdé, â maina é cèikî kêe. Â dau tâa gòè é Nyuâaê Pwicîri. Â wâru mwara tàpé na rà cèikî naa goo Pwi Ukai.

11:19 Apostolo 8.1–4   **11:22** Apostolo 4.36   § **11:22** Tapoo gée na nee tii bèeni, â tiagoro tii Auinapàpari, âna é popai *wâra pwapwicîri*, âna pai ina wèe pâ, é picaatâa kà tàpé na rà cèikî naa goo Iésu, â càcaa é auba maina na Iéruusaléma na é pwi Wâra pwapwicîri kà tèpa Juif. Còo mwara *Wâra pwapwicîri* naa na Neeremuru (*Vocabulaire*).

25 Géewê, â é pâra naa na ville Tarse, ba na é mudà wà Saulo.

26 Ûna é pâmariê, â é popaé me naa Antioche. Ru tâa wê naa na caapwi naja. Ru pâra taaci naa na pâ ipitiri kêra wâra pwapwicîri, â rà pacâmuri pâ âboro na wâru. Nye tapoo kaa na Antioche, na tapoo ina goo tèpa cèikî pâ *chrétiens*, [pai ina wèe pâ 'tèpa cèikî naa goo wà Kériso'].

Rà pitu tà tèpa cèikî naa Judée

27 Na pàara bèepwiri, âna rà boome gée Iérusaléma naa Antioche pâ tèpa *péroféta [na rà pame é popai gée jaa wà Pwiduée].

28 Pwi jè ârapàararà, âna nee Agabus. Â wâgoóé ê pàtàmara Nyuâaê Pwicîri. Â é cimadò, â é ina tàra pâ: «O mwa pwa cè copwa na dau maina pitiri gòropuu.» (Â nye coo pwi auina-bà na pàara kà Claude, pwi ukai kà tèpa *Roma.)

29 Napwa naa goo wà tèpa cèikî, âna rà pitêrerà, ba na rà panuâ pâ cè bépitu kàra tà tèpa cèikî na rà tâa Judée. Rà nye jèpa naa é pwina pâri ma rà naa [wiâra ê pumara wakè kàra].

30 Â wà Barnabas ma Saulo, âna ru pa pâ i âraimeai dari tèpa pitûâ kêra wâra pwapwicîri.

12

Rà tòtàmwara Jacques ma tâjùru Péteru

1 Na pàara-bà, âna é tubaèpà tà pàra tèpa cèikî wà ukai *Héroda Agrippa I.

² Â é naa tàrù, ba na tòtàmwara goro tàuwa wà Jacques, pwi aéjii kà Ioane.

³ Úna é còo pâ wâdé tà tèpa *Juif, â é nama tâjùru mwara wà Pétèru, na pwi jè *tòotù maina kàra, pwi tòotù na pi-ija poloa na ticè nyaa kêe.

⁴ Â é pwa ma tüê naa na karapuu, â é nama wéaarié ê ârapàpé gomu na piârapàpé coda naa na. Ba nümee na pitèi Pétèru na ara diri ê pâ âboro, géé na càuru tòotù *Paséka.

⁵ Â rà wéaari wà Pétèru naa na karapuu. Â napwa wà tèpa cèikí, âna rà gòo goro pwapwiciri taaci ba kêe.

É pacòobé Pétèru pwi angela

⁶ Na pwi bàrane béaa kàra ê pai pitèié, âna wà Pétèru, âna é puu nabibiu kàra ârailu coda. Â tòoé goro itùpaò, naa goo tupédu coda. Â pwa mwara tèpa coda, na rà wéaari é goropwârawâ goro karapuu.

⁷ Êco na é nye pwairi tèepaa kaa pwi jè *angela kà Pwi Ukai, â nye po pwéelaa kaa na karapuu. Â wà pwi angela, âna é pitaci* gòo jènere wà Pétèru. Â é ina tée pâ: «Gà cimadò wài!» Â nye tûu kaa géé goro ê du î wà Pétèru i pâ itùpaò.

⁸ Â é jèu ina tée còwâ wà pwi angela pâ: «Gà piigà goro i karapuu'gà, â gà coona i du wâraâgà.» Â é nye pitère dèe wà Pétèru.

Â é ina tée mwara wà pwi angela pâ: «Wâdé. Â gà coona i palito'gà, â gà me wiâô.»

---

* **12:7** *Pitaci—Toucher sur le côté.*

⁹ Â é pâra wiâê gée na karapuu wà Pétéru. Êco na câe caa tâmogòori pâ ê pâ pwina é pwa tée wà pwi angela, âna nye tàgére âjupâra. Ba é niimiri pâ é pwa âcôwâ.

¹⁰ Â ru wénari ê tèpa coda na rà wéaa béaa, â ru wénari mwara wà tàpé na rà coo wê. Â ru tèepaa pâ naa goo ê goropwârawâ paò na babé wâri ê ville. Â é nye pitâpirié acari béaa kàru, â ru còobé, â ru pâ naa jè naigé. Gée pwiri, â nye tâpo tiâu kaa i pwi angela.

¹¹ Â pitâmogòo nüma wà Pétéru, â é ina pâ: «Nye âjupâra kaa! Wà Pwi Ukai, âna é nye panuâ me pwi angela kêe, ba na é upao gée na-araraî wà Héroda! Â é upao jii ê pâ pwina èpà na rà pwa na rà pwa tôo tèpa Juif [na rà cicarabà].»

É pâra naa jaa tèpa cèikî bée

¹² É pâra wà Pétéru naa na pwârawâ kà Maria, nyaa kà Ioane (na jè nee mwara Maréko). Rà tàgére tâa wê ê jè auwâru goro tèpa cèikî, â rà nye tàgére pwapwicîri.

¹³ Â é cùu ê goropwârawâ na autò wà Pétéru, â é me wà Rhode nau tàpiri. (Wà tòoni, âna tô ênawéna na pwi pwârawâ-bà.)

¹⁴ Â é tereina ê pwâratùra kà Pétéru, â naa na pai wâdé tée, â é itaa pâ, na ina pâ: «É! Wà Pétéru na é wâboo gòroigé!» Â é imwüru na é tàpiri i goropwârawâ!

15 Â rà ina têe pâ: «Gà ipwirié co ttoni!» Êco na é nye gòo goro ina pâ: «Akaé! Go nye âjupâra.» Â rà ina mwara têe pâ: «Bwa! O gére nyuâaê†.»

16 Na rà gére wàrapwiri pai tùra kàra, âna wà Pétéru, âna é nye tàgére gòo goro cùu taaci i goropwârawâ! Â rà mwa tàpiri, â rà nye dau pò kaa.

17 Â é pwa ineremuru tàra pâ, na rà cibwaa tùra. Â é piwiâ tàra é pai pacòobée gée na karapuu. Â é ina tàra pâ: «Guwà mwa ina tà Jacques‡ ma pàra tèpa cèikí béejè.» Â é còobé jjiirà, â é pâra naa na jè ére.

18 Ûna pwaa dôme, â rà paé ma me wà tèpa coda. Â rà dau géaa, ba càra caa tâmogòori cèna é wêe wà Pétéru, â dau wâgotàra.

19 Â é nama rà mudèe bwàti wà Héroda, êco na càra caa pâmariê. Â é pitawiâ wà tèpa wéaa, â é nama catâmwararà.

Gée na càùé, â é boo wà Héroda gée napô *Judée naa Césarée, ba na é pitâa wê.

É bà ukai Héroda Agrippa I

20 É dau putàmu wà ukai Héroda naa goo wà tèpa âboro gée Tyr ma Sidon. Êco na rà me nau côôê, ba na rà ilari jjié ê pinaanapô. (Ba é du ville kàra, âna ru wâro goo é napô kà Héroda.) Â rà nama é pwi naigé mee wà Blastus, pwi ênawéna kà pwi ukai, pwi a wéaari é pwârawâ maina kêe.

† 12:15 Nyuâaê—é, Pwi angela kêe. Rà cèikí wà tèpa Juif pâ, rà wéaarijè jècaa é pâ angela. ‡ 12:17 Jacques—Pwi jii wà Iésu. (Còo note goo Apostolo 15.13.) 12:18 Apostolo 5.22-24

²¹ Na pwi tòotù na é jèe dàbacoò na wà Héroda, â é coona é ârabwée kâra ukai kêe. Â é too naa gòro é autâa kêe, â é patùra tèpa âboro.

²² Â rà nye dau picâdirié, ma ina pâ: «É! Càcaa pwi âboro na gére tùra! Â pwi jè pwiduée!»

²³ Â wâdé têe na rà pwamainâê jii wà Pwiduée. Êkaa na é nye èié kaa é pwi angela kà Pwi Ukai, â rà iri é naparawée é pâ âgù, â é bà.

²⁴ Napwa naa goo é popai kà Pwi Ukai, âna jèe dau picémara ba maina pâ, â é pitoo é jéù tèpa cèikî.

²⁵ Gée na càùru é pai wakè kà Barnabas ma Saulo, â rà wâjué còwâ gée§ *Iérusaléma, wàilà ma Ioane-Maréko.

bétapoo pai pâra kà paulo

13

(Naporomee 13.1-14.28)

Rà pitòrigari Barnabas ma Saulo

¹ Naa na wâra pwapwicîri naa Antioche wâna province Syrie, âna pwa pâra tèpa *péroféta, ma tèpa ipacâmu—wà Barnabas, wà Siméon pwina ina gooé pâ 'Pwi âboro duu'; Lucius gée na ville Cyrène; Manaën na ia ru pimaina naima ma pwi kupénoo *Héroda Antipas; ma wà Saulo.

² Pwa pwi pâara na rà gére ipwanya—ba rà panuâ é ija, ba na rà gére pwapwicîri tà Pwi Ukai.

12:23 Daniel 5.20   **12:24** Ésaïe 55.11   **12:25** Apostolo 11.29-30, 15.37   § **12:25** Gée Iérusaléma—Pàra Tii Pwicîri naa na grec, âna rà ina pâ: Naa Iérusaléma.   **13:2** Apostolo 9.15

Â é ina tàra ê Nyuâaê Pwicîri pâ: «Guwà pitòpò naaiti wà Barnabas ma wà Saulo, târa ê wakè na go todàru naa goo.»

³ Gée na càuru ê ipwanya ma pwapwicîri kàra, â rà tòpò îrà naa gòru [ba na pwényunyuâariru] â rà panuâru pâ.

Ru pâra naa gòropô Chypre

⁴⁻⁵ É cùru pâ Barnabas ma Saulo ê Nyuâaê Pwicîri. Â é pâra wiâru wà Ioane-Maréko, ba na é pitu tàru. Rà boo naa na ville Séleucie, â géewê, â rà pâ gòro wànga naa gòropô Chypre. Ûna rà tèepaa pâ naa na ville Salamine, â ru picémara ê popai kà Pwiduée wà Barnabas ma Saulo, naa na pâ *wâra pitapitiri kà tèpa *Juif.

É cicararu Élymas

⁶ Ûna ru jèe pâra pitiri ê pô, tia na ville Paphos, â ru pâmari pwi jè Juif na nee Bar-Jésus (Élymas naa na grec)*. Wà pwi âboro-bà, âna pwi a pwa tutê, â é ina pâ wàe pwi péroféta kà Pwiduée [na é pame popai kêe].

⁷ Wà pwiibà, âna pwi bée Sergius Paulus, pwi kupénoo kàra pô-bà, na pwi a tàmanga. Wà pwi kupénoo-bà, âna é todà wà Barnabas ma Saulo, ba dau nùmee na é tère ê popai kà Pwiduée.

⁸ Êco na wà Élymas, âna é mudàra, ba na é dàbii ê aucèikî kà pwi kupénoo.

13:3 Apostolo 6.6   **13:4-5** Apostolo 12.12, 15.39   * **13:6** Élymas naa na grec—Popai gée na nee tii 8.

9 Wà Saulo (na ina gooé mwara pâ Paulo)†, âna dipitirié ê Nyuâaê Pwicîri, â é ucâri Élymas burà ina tée pâ:

10 «Pwina naî *Caatana! Gà pwi a cicara ê pwina *târù! Dau pwi a maina kaa ê pwa tûâ naa googà! Wànau? Bwaa caa pâ nabwé kaa ê pai cicaragà ê pâ naigé na târù kà Pwi Ukai?

11 Ée tatéegà wà Pwi Ukai, â gà o bwi ni, â o tàpo pwa pàara na o câgà caa côojè.»

Â nye me kaa ê bàutê naa gò wà Élymas, â jèe câe caa côojè. Â é mudàra ma cèi dâra pâ âboro, ba na rà pipopaé.

12 Napwa naa goo wà pwi kupénoo, âna é pò goro ê pwina gére tèepaa, ma ê pàtâmara ê popai kà Pwiduée, â é nye cèikí kaa.

Na Antioche goro jènere Pisidie

13 Gée na càùé, â wà Paulo ma tèpa bée, âna rà pa wànga gée Paphos, pâ naa na ville Perge gée goo province Pamphylie. Â é pâra jiiiru naawê wà Ioane-Maréko, â é wâjué còwâ naa *Iérusaléma.

14 Â gée Perge, âna ru pâra wà Paulo ma Barnabas, â ru pâra wii ê naigé pâ naa Antioche goro jènere pwi ére napô Pisidie.

Ûna ru tèepaa pâ naawê, â ru tò naa na wâra pitapitiri kà tèpa Juif, na *tòotù pwicîri.

15 Wà tèpa âboro na rà pwapwicîri wê, âna rà gére pûra i tii goro *Naèè kà Moosé, ma i tii kà tèpa péroféta. Â rà ina târu wà tèpa pitûâ pâ: «Tupédu

† 13:9 Saulo; Paulo—Nee naa na hébéru pâ: Saulo, nee naa na grec pâ: Paulo. 13:11 Apostolo 9.8 13:13 Apostolo 15.38

jènerebà, wiàna pwa cè popai kàu, târa pagòjè, â gàu cimadò ma gàu tùra.»

É patùra tèpa jènereê Paulo

¹⁶ É cimadò wà Paulo, â é pwa ineremuru, ba na rà cibwaa tùra, â é ina pâ: «Bwa; guwà tère diri, i tàpé *Isaraéla, ma wâguwà mwara na guwà gére pwapwicîri naima.

¹⁷ Wà Pwiduee kâra ê pwi Ba kâjè Isaraéla, âna é pitòrigari wà tèpa caa kâjè. Â é pwa ma é pimaina too ê Ba, na pwi pàara na rà bwaa pwa pârame naa napô *Aigupito. Â é pwa ma rà còobé, goro ê nii ma pàtàmee.

¹⁸ Â é pa-ijarà‡ na wâpâ na 40 naja, naa namaré.

¹⁹ «É pwa ma rà pwâri ma catàmwara ê 7 mwaciri naa napô *Kanana, â é panuâ tàra ê napô, ba na tèpa âji apooé.

²⁰ Ê pwi pàara-bà, âna wâmwünyabweri 450 naja [gée na càuru pai pitòrigarirà kêe na Aigupito]. Â é naa tàra wà tèpa ukai *juges*, târa pipoparà tiagoro ê pàara kà péroféta Samuéla.

²¹ «Nye, na pwi pàara-bà, na wà tèpa ijiao kâjè, âna rà ilari jii Pwiduee cè pwi ukai kàra. Â é naa tàra wà Saül, pwina naî Kis gée na wâao kà *Benjamin. Â wà Saül âna é pwi ukai kàra naa na 40 naja.

É pwi a pa-udòjè Iésu

13:17 Exode 1.7, 6.6, 12.51   **13:18** Nombres 14.34; Deutéronome 1.31   ‡ **13:18** *É pa-ijarà—é, É pidâpwicâariê naa goorà.*   **13:19** Deutéronome 7.1; Josué 14.1   **13:20** Juges 2.16; 1 Samuel 3.20
13:21 1 Samuel 8.5,19, 10.20-24

22 «Gée na càùé, â é tapwùtù Saül wà Pwiduée, â é naa târa ê Ba wà pwi ukai *Davita. É ina wà Pwiduée gooé pâ: *Go jèe pâmari wà Davita pwina naî Jessé, pwi âboro na wânümoò gooé, na ée mwa pacoo diri câbawâdé kôo.* **1 Samuel 13.14**

23 «Â ê autûâri kà Pwiduée, âna na ée mwa còobé gée na ê tâa kà Davita, wà Iésu pwi a-upa Isaraéla.

24 «Béaa kêra ê pai tèepaa kà wà Iésu, âna é me wà *Ioane Pwi a piupwaa, â é picémara tà tèpa Isaraéla. Â é ina tàra pâ: “Guwà pinünüma ma guwà biiwà ma *upwaawà.”

25 Ûna é pwa na é tubanabwé ê wakè kêe, â é mu nye tà ciburà ina tàra wà Ioane pâ: “Gona guwà gére niimiri pâ wâgo wàa? Ba càcaa wâgo pwi *Mesia, [pwi ukai na guwà tapacîê gée na biu]. Guwà còo, ée mwa pwicò kôo wà pwiibà, na po dau càcaa pâri ma go tipi ê otàpwe goro du wâraâê.”»

Càra caa còoinaê tèpa pitûâ

26 [É ina mwara wà Paulo pâ]: «Tàpo tàmaariô, co tèpa jènerê, tèpa gòobàra *Abéaama, ma wâguwà mwara na papwicîri wà Pwiduée. Jèe panuâ medarijè diri ê pwi popai bèeni, ba na jè udò, [ma tâa tâjè ê *âji wâro].

27 Êco na wà tèpa âboro Iérusaléma ma tèpa ukai kàra, âna càra caa câmogòori pâ, wà Iésu, âna é me, ba na jè udò. Càra caa tâmogòori ê popai na rà ina béaa wà tèpa péroféta; ê popai na rà mu pûra diri na ê pâ tòotù pwicîri! Êco na rà pacoo ê popai-bà, na rà pwa ma é bà wà Iésu.

28 «Â rà nye tâmogòori pâ, nye ticè na é pwa wà Iésu na pâri ma tètâmwereê goo. Êco na rà nye ilari jii wà *Pilato pâ, wâdé na é bà [naa goro *kurucé].

29 Ba rà pacoo diri ê pâ namuru na ina naa gooé. Â géé na càùé, â rà naaê boo géé goro kurucé, â rà tòpòé naa na auipwàni.»

É pawâroé còwâ Pwiduée

30 «Êco na wà Pwiduée, âna é pawâroé còwâ, géé nabibiu kà tèpa bà.

31 Â naa na pâ tòotù na dau wâru, â é ipaarié taaci wà Iésu tà tèpa âboro na ia rà too ma wâé géé Galilée naa Iérusaléma. Â nabàni, âna rà jèè tèpa *paâjupâraé naa nabibiu kâra é Ba Isaraéla.

32 «Â wàibà, âna bà picémara tàwà é pwi *Picémara Wâdé bèepwiri. Ba é jèè mara ina béaa wà Pwiduée tà tèpa jojoorojè pâ ée mwa pwa jèè muru.

33 Â nabàni, âna é pwa ba kâjè tèpa naîrà§ [ma pàra tàpé mwara]. Ba é pwa ma é wâro còwâ wà Iésu.

«Jèè wii gooé, naa na béârailu kâra salamo kà Davita pâ:

[Wàéni popai kôo,

na go ina] nabà:

Gà pwina naîô,

13:28 Mataio 27.22-23   **13:29** Mataio 27.59-60   **13:31** Apostolo 1.3,8   **13:33** Psaume 2.7   § **13:33** Kâjè tèpa naîrà—é, Kà tèpa naîrà.

â go pwi caa'gà*.

Psaume 2.7

³⁴ «Â wà Pwiduée, âna é pawâroé cōwâ, gée nabibiu kà tēpa bà, ba na é cibwaa wâjué cōwâ naa na auipwàni, â é cibwaa wai ma botére. Ba ée jèe mara ina wà Pwiduée pâ: *Go mwa naa tàwà é *aupwényunyuâari na go jèe mara ina tà Davita. Ésaie 55.3*

³⁵ «Â âjupâra, ba é wii mwara wà Davita, naa na jè ére pâ:

*Gà jèe pitòrigario
ma go pwi ênawéna'gà.
O câgà caa panuâ nyuâaô
ma é tâa na aubà.
O câgà caa panuâ naiio
ma o wai ma botére.*

Psaume 16.10

³⁶ «Wà ukai Davita, âna é nye tà piênawéna kà Pwiduée, tiagoro ê pai bà kêe, â é pacoó ê câbawâdé kà Pwiduée. Êco na é bà, â pwàniriê pwacèwii diri tēpa caa kêe, â é jèe wai ma botére naa na auipwàni.

³⁷ Êco na wà pwina é jèe pawâroé wà Pwiduée, âna câé caa wai ma botére.»

É pame pai pwanauri èpà kêjè

---

* **13:33** *Wàeni popai kôo na go ina nabà...* Grec: *Nabà, âna gà jèe pwi naîô, â go jèe pwi caa'gà.* Naa na tii Salamo (Psaumes), âna é ina wà Pwiduée é popai bèepwiri tà pwi Mesia kêe, ûna é pwa ma é Pwi Ukai kêra diri é pâ muru. (Wà Paulo, âna é paari pâ wà Iésu Kériso, âna pwi Mesia.) **13:34** Ésaie 55.3 **13:35** Psaume 16.10

38-39 «Wâdé na guwà tâmogòori bwàti, co tèpa jènereô, pâ, bà picémara tàwà nabà ê pai pwanauri èpà naa na nee Iésu. Â nye géé gooé kaa, na tòpò pinaanapô naa nabibiu kêjè ma wà Pwiduée†, ba na jè tèpa âboro na jè tàrù na araé. Ba càcaa pâri, ê Naèà kà Moosé ma pwanauri ê èpà, ma nama jè tàrù.

40 Â guwà pwacôoco, ba péa tà tèepaa mariwà ê pwina rà jèe ina tèpa péroféta:

41 *Guwà pwacôowà,
wâguwà tèpa ipwamainawà!
Go mwa papòwà,
â guwà jèpa ipiina!
Go o mwa pwa wakè kôo
na guwà bwaa wâro;
wakè na muugère
ma dau maina awé.
Â wiàna wiâ tàwà,
â câguwà caa wâari.»*

Habakuk 1.5

42-43 [Â ûna é ina diri pwiri wà Paulo, â] jèe nabwé ê ipitiri, â ru còobé ma Barnabas géé na i wâra pitapitiri. Â rà ilari jiiru wà tèpa âboro pâ, na ru mwa tòpò cè gòobàra ê popai kàru, na ê tòotù pwicîri noowê. Â wâru tàpé na rà pâra wiâru—wà tèpa Juif, ma tàpé na rà biirà naa goro ê pwapwicîri kà tèpa Juif. Â rà ipwa jèkutâ naima, â ru pagòora ba na rà cimwü naa na *pimeaari imudi kà Pwiduée.

13:38-39 Roma 10.4 † 13:38-39 Tòpò pinaanapô naa nabibiu kêjè ma wà Pwiduée—Còo note goo Roma 1.17. 13:41 Habakuk 1.5

Ru pādari tàpé na càra caa tèpa Juif

⁴⁴ Na pwi tòotù pwicîri pâ cōwâ, âna ipiti êdiri tèpa âboro na ville Antioche wâ Pisidie, ba na rà tère é popai kà Pwi Ukai.

⁴⁵ Ûna rà cōo pwiri wâ [tèpa pitûâ kà] tèpa Juif, â rà iboo goo wâ Paulo, â rà tobpwâê ma inaê ba èpà.

⁴⁶ Êco na ru ina ba gòo tàra wâ Paulo ma Barnabas pâ: «Bu mara me mariwâ ba wâguwâ tàpé na, na guwâ mara tère é popai kà Pwiduee. Ûna guwâ tûma, êkaa na, bu o biibu dà tàpé na càra caa tèpa Juif. Ba munaa càcaa kàwâ é *wâro dâra gòiri jaa Pwiduee?!

⁴⁷ Ba wàeni é pwina é jèe ina tâbâ wâ Pwi Ukai pâ:

Go tòpògâ ma cùrugâ.

Gâ mwa pwéelaa kâra pâ Ba.

Ina târa gòropuu:

“É jèe me wâ Pwi Ukai;

me nau pa-udòwâ!”»

Ésaïe 49.6

Dau wâru tàpé na rà cèikî

⁴⁸ Ûna rà tère pwiri wâ tàpé na càra caa tèpa Juif, â rà dau ipwadée. Â rà ina pâ: «Nye dau wâdé kaa é popai kà Pwi Ukai!» Â rà cèikî wâ tàpé na é jèe pitòrigarirâ wâ Pwiduee, ba na tà tàra é wâro dâra gòiri jaaé.

⁴⁹ Â napwa naa goo é popai kà Pwi Ukai, âna é pâpitiri napô.

⁵⁰ Êco na wà tèpa cicara Paulo ma Barnabas, âna rà pinaa ârapûru wà tèpa âboro, ba na rà tubaèpà tàru ma pacòobéru. Wàilà âna tèpa ijiao kêra napô, ma pàra ilàri na wâdé tàra ê pwapwicîri kà tèpa Juif, â na pi-inarà ba wâdé na pwi napô-bà. Â rà pacòobéru géee napô kàra.

⁵¹ Â ru tauri ê dàuru puu goro âru‡, â ru pâra naa na ville Iconium.

⁵² Â wà tèpa cèikî na rà tâa Antioche, âna dipi-tirirà ê Nyuââê Pwicîri, â é nama rà dau ipwàdé.

14

Paulo ma Barnabas na Iconium

¹ Ipaivà ê pwina tèepaa na Iconium ma wâ Antioche. Ba ru too wà Paulo ma Barnabas naa na *wâra pitapitiri kà tèpa *Juif; â ru picémara ê popai kà Pwiduée; â wâru tèpa âboro na rà cèikî—wà tèpa Juif, ma wà tàpé na càra caa tèpa Juif mwara.

² Napwa naa goo wà pàra tèpa Juif, âna tàutàra dàra cèikî naa goo ê popai na ru ina; â rà pitoo naa na pûru wà pàra tèpa tâa wê, ba na rà putàmu naa goo wà Paulo ma Barnabas.

³ Êco na càru caa pò ma pâra, â ru bwaa nye tàpo tâa wê. Â càru caa piwâ na ru picémara ê *pimeaari imudi kà Pwi Ukai, ba tupédu a cèikî naa gooé. Â é *paâjupâra ê pâ popai na ru ina wà Pwiduée, na é nama ru pwa ê pâ *câmu kêra pàtàmee na rà pò goo wà tèpa âboro.

13:51 Mataio 10.14; Apostolo 18.6 ‡ **13:51** Tauri ê dàuru puu goro âru—Pai ina wèe pâ, o càcaa pûra naa gooru cè pwina o tèepaa marirà.

14:3 Maréko 16.20; Hébéru 2.4

⁴ Â rà pitadàrùrà wà tèpa âboro na napô bèepwiri. Ba ê jè ére gée goorà, âna é pâra wiâ [tèpa caa kà] tèpa Juif; â jè ére, âna é pâra wiâ wà tupédu *apostolo.

⁵ Pwa mwara pâra tàpé na càra caa tèpa Juif [na rà cicara Paulo ma Barnabas]. Â rà pitêrerà ma wà tèpa Juif, ma wà tèpa caa kàra*, ba na rà catàmwàraru goro atü.

⁶ Êco na, ûna ru tâmogòori pwiri, â ru uru pâ naa napô Lycaonie—naa na du ville Lystre, ma Derbe, ma ê pâ na ére goro jènereru.

⁷ Â ru picémara naawê ê *Picémara Wâdé.

Na Lystre ma Derbe

⁸ Na pâara bèepwiri, âna é tâa Lystre ê pwi a pitàbwamwa. Gée na aukîri kêe, âna càcaa pâri ma é cimadò ma é pâra.

⁹ Â, na jè tòotù, âna é tâmaari wà Paulo na é gére picémara ê popai. Â é nye po ucâriê kaa wà Paulo, ba é côo pâ é cèikî wà pwiibà pâ o mwa wâdé du âê.

¹⁰ Â é dau tùra too wà Paulo, â é ina têe pâ: «Gà cimadò, â gà citàrù!»

Â é nye êgò kaa, â é too na citàrù, â é pâra!

¹¹ Wâru ê pâ âboro gée Lycaonie na rà côo pwiri, â rà uu burà ina naa na pwâratùra kàra pâ: «É! Wà tèpa duée kâjè, âna rà jèe pipwârùrà† naa goo tèpa âboro, â rà boome darijè!»

¹² Â rà naa tàru ê nee tèpa duée kàra. Ba rà ina goo Barnabas pâ Zeus, nee pwi ukai kà tèpa duée; â wà

14:5 Apostolo 14.19 * **14:5** Tèpa caa kàra—Rà ina mwara wà tèpa ijiao pâ: *Tèpa naporomeerà.* **14:11** Apostolo 28.6 † **14:11** *Pipwârùrà—Se transformer.*

Paulo pâ Hermès‡ ba nye wàé na é pwi a pame é popai.

13 Pwa é wâra pwapwicîri kà Zeus, âna é wâni na jè tapoo tò naa na ville§. Â wà pwi a pwa ârapwaailò kêe, âna é pame é pâ paaci bau pâ buké, â é tòpò boo naa goro é pâ goropwârawâ. Ba nûmarà ma wà tèpa âboro na rà pwa *ârapwaailò tà tupédu apostolo.

Caapwi co pwi âji Pwidueé!

14 Êco na, ûna ru tère pwiri, â dau càcaa wâdé tàru, â ru tidàpa é ârabwée kàru*. Â ru itàa pâ naa nabibiu kâra pâ âboro, â ru tomara too pâ:

15 «Bwa! Tèpa béebu, dà na guwà pwa? Wàibu, âna bu nye tupédu âboro pwacèwiiwà! Â bu me nau picémara tàwà é Picémara Wâdé. Wâdé na guwà panuâ é pâ duée kàwà na ticèmururu naa goorà. Guwà biiwà naa goo wà Pwidueé na é wâro. Ba wàé na é pwa é napwéretòtù ma gòropuu ma nawià, ma diri é pâ namuru na wâna.

16 «Â wà pwi Pwidueé-bà, naa na pâ pàara biu, âna é panuâ é pâ Ba, ma rà pwa é pâ câbawâdé kàra.

17 Êco na é mu nye tà paari tâjè é pimeaari kêe, na é pwa é pâ muru na wâdé ba kâjè. Ba é naa tâjè é popaa me géé napwéretòtù, ma é pàara na piûnya

‡ 14:12 Zeus; Hermès—Biu, âna wà tèpa Grec bèeni, âna dau wâru tèpa duée kàra. § 14:13 Wâni na jè tapoo tò naa na ville—À l'entrée.

Rà ina mwara wà tèpa ijiao pâ: Wâna autò na ville. * 14:14 Tidàpa é ârabwée kàru—Rà tidàpa é ârabwée kàra wà tèpa Juif na rà po dau pikiri. É, na po dau dàpàgà tàra goo cè jè muru, pwacèwii na rà pwa cèna èpà tà Pwidueé. 14:15 Psaume 146.6; Apostolo 10.26

14:16 Apostolo 17.30 14:17 Jérémie 5.24

na. Â wàé na é naa tâjè ê pâ utimuru na dau wâru, â é naa mwara ma jè dau ipwàdéé.»

¹⁸ Â ru jèe nye ina tàra ê pâ popai bèepwiri wà Paulo ma Barnabas, êco na ru bwaa nye tàpo paa goro ticia jìirà pâ, na rà cibwaa pwa ârapwaailò tàru.

Rà èi Paulo goro atü

¹⁹ Êco na rà tèepaa me naawê wà tèpa Juif na ia rà cicara Paulo ma Barnabas naa Antioche ma Iconium. Â rà too naa na pûru wà pàra tèpa âboro, ba na rà catàmwara Paulo. Â rà dau èié goro atü, â rà bèerié còobé géé na napô, ba rà tà niimiri pâ é jèe bà.

²⁰ Êco na rà cibèepié wà tèpa cèikî, â é cimadò â é tò naa na ville.

Na pwi tòotù géé paé còwâ, â ru pâra ma Barnabas naa na ville Derbe.

Ru wâjué còwâ naa Antioche wâ Syrie

²¹ Géewê, âna ru picémara ê Picémara Wâdé na Derbe, wà Paulo ma Barnabas. Â wâru tèpa âboro na rà cèikî. Â ru wâjué me còwâ naa Lystre, ma Iconium, ma Antioche wâ Pisidie.

²² Ru pagòo tèpa cèikî, ba na rà cimwü naa na cèikî kàra naa goo wà Pwi Ukai. Â ru ina tàra pâ: «Jè wâro na é pâ picâri, na jè pâra wii é naigé pâ naa na é *Mwaciri kà Pwiduée.»

²³ Ru pitòrigari wà pàra tèpa âboro, ba na rà tèpa pitûâ naa na jèpa wâra pwapwicîri. Â ru ipwanya—ru panuâ ê ija na jè pàara, ba na ru pwapwicîri kàra bwàti.

²⁴ Â nabwé, [â ru picijiirà] â ru tapàgà boo Pisi-die, â ru tèepaa naa na province Pamphylie.

²⁵ Â ru picémara ê popai kà Pwiduée naa na du ville wê—naa Perge, ma Attalie.

²⁶ Géewê, â ru pa wànga ba na ru wâjué còwâ naa Antioche wâ Syrie. Ba nye wà tèpa cèikî na pwi érebà, na ia rà panuâru na aranara ê pimeaari imudi kà Pwiduée, târa pwi wakè na ru gére tubamwara.

²⁷ Ūna ru tèepaa pâ, â ru panaimari tèpa cèikî. Â ru piwiâ tàra diri ê pâ namuru na é nama ru pwa wà Pwiduée. Â ru piwiâ mwara ê pai tàpiri ê goropwârawâ tà tàpé na càra caa tèpa Juif, ma rà cèikî.

²⁸ Â bwaa tàpo gòiriru goro tâa wê.

15

Pwâra pitùra goro Naèa kà Moosé

¹ Pwa pàra tèpa âboro, na rà me géee napô *Judée, na rà pacâmuri tèpa cèikî pâ: «Wiàna câguwà caa pipwa *kamaî tàwà wiâra ê *Naèa kà Moosé, â o câguwà caa udò.»

² Êco na wà Paulo ma Barna-bas, âna ru dau pitakàna ma wàilà goro ê pwi auniimiri-bà. Â rà pâ nau pitêrerà pâ, wâdé na rà too naa *Iérusaléma, wàilu ma wà pàra tàpé géee goorà, ba na rà o pitùra

wà tèpa *apostolo ma wà tèpa pitûâ kâra wâra pwapwicîri, goo ê pwi auinapopai bèepwiri.

³ Â êkaa, na é panuârâ pâ ê wâra pwapwicîri. Â rà pâra wà tàpéeni, â rà tapàgà du ére napô Phénicie ma *Samaria. Â rà piwiâ tà tèpa cèikî wê ê pai cèikî kà tàpé na càra caa tèpa *Juif. Â rà dau ipwàdéé goo, wà tàpé na rà tère ê pwi jèkutâ-bà.

Ipitiri na Iérusaléma

⁴ Ūna rà tèepaa pâ naa Iérusaléma wà Paulo ma Barnabas ma wà tèpa béeru, â é tòpirâ ê wâra pwapwicîri—êdiri wà tèpa cèikî ma tèpa apostolo ma tèpa pitûâ kâra wâra pwapwicîri. Â rà piwiâ tàra diri ê pâ muru na é nama rà pwa wà Pwiduée.

⁵ Êco na rà wâjaarà wà pàra tèpa *Farasaio na rà jèe cèikî naa goo wà Iésu. Â rà cimadò, â rà ina tàra pâ: «Wâdé na rà pwa kamaî tà tèpa cèikî na càra caa tèpa Juif, â wâdé na rà pâra wiâ bwàti ê Naèà kà Moosé.»

⁶ Rà ipitiri wà tèpa apostolo ma tèpa pitûâ, ba na rà pitùra goo ê popai bèepwiri.

É patùrarà Pétéru

⁷ Rà dau pièi popai goo, â jè pàara, â é cimadò wà Pétéru â é ina tàra pâ: «Bwa; tèpa cèikî béeò, guwà tâmogòori pâ, jèe gòiri na é pitòrigario wà Pwiduée géé nabibiu kàwà, ba na go picémara ê popai tà tàpé na càra caa tèpa Juif. Ba nùmee na rà tère ê popai goro wâro, â na rà o cèikî naa goo.

⁸ Wà Pwiduée, âna é tâmogòori ê pwâranüma tèpa âboro. Â é naa tàra mwara ê Nyuââê Pwicîri

pwacèwii naa goojè. É nye tàgére paari tâjè pâ, é nye tòpirà mwara.

⁹ Caaé caa ipwaké goojè ma wàilà. É cèitiri* è èpà kàra, â é nama wâdé è pwâranümarà na araé, ba rà cèikí naa gooé.

¹⁰ «Â nabàni, âna guwà bwaa gére bumuru goo Pwiduée? Gorodà na guwà tòpò naa gò tèpa cèikí è jè nakake, na càcaa pâri ma rà kakeri wà tèpa jojooròjè, ma wàijè mwara?

¹¹ Bwa! Jè cèikí pâ, jè udò géé goo è *pimeaari imudi kà Pwi Ukai Iésu, ipaiwàijè ma wàilà.»

¹² Â po tèppaa me è tànana naa na i ipitiri. Â rà tàmaari wà Barnabas ma wà Paulo, na ru piwiâ tàra è pâ *câmu kàra pàtama Pwiduée, na é nama ru pwa, naa nabibiu kà tàpé na càra caa tèpa Juif.

Aupitèi kà Jacques

¹³ Ûna ru jèè tura diri, â é tura wà Jacques†, â é ina pâ: «Bwa; tèpa cèikí béeò, guwà tàmaariò.

¹⁴ É piwiâ wà Simona Pétèru è pai tapoo pitòrigari kà Pwiduée cè Ba kèe, géé nabibiu kà tàpé na càra caa tèpa Juif, ba na é pwi Ba kèe.

¹⁵ Ba jèè pwacèwii è pwina é ina wà Pwiduée, na rà naigé mee wà tèpa *péroféta kèe. Ba jèè wii pâ:

¹⁶ *Gée na càuru pwiri,
â go o mwa me còwâ.*

* **15:9** Cèitiri—Patâjii, *purifier de, éliminer*. **15:10** Mataio 11.30; Galatia 3.10 **15:11** Galatia 2.16; Éféso 2.5–8 **15:13** Galatia 2.9 † **15:13** Jacques—Pwi jii wà Iésu. (Còo Maréko 6.3.) Caaé caa pwi jè àrapàara tèpa 12 apostolo, êco na é pâ nau pwi apostolo ma pwi àboro imaina naa jaa tèpa cèikí wà Iérusaléma. (Còo Galatia 1.19; 2.9.) **15:16** Amos 9.11–12

*Go o mwa bari cōwâ
pwârawâ kâ *Davita‡,
pwâra ukai na jèe tûu.
Go mwa pacimadò cōwâ.*

*17 Rà o mwa mudòo
tèpa âboro diri;
pâmariô pâ Ba,
tàpé na go todâra,
ba na o pwi Ba kôo.*

*18 Wàépwiri popai kôo,
wâgo Pwi Ukai.
Go jèe tâmara ina;
pacoò géé na biu.»*

Amos 9.11–12

19 É ina mwara wâ Jacques pâ: «Go niimiri pâ, na cibwaa naa mwara cè jè nakake kâ tàpé na càra caa tèpa Juif na rà jèe cèikî naa goo wâ Pwiduee.

20 Wâdé na jè pwa tii pâdarirà ma jè ina tàra pâ, na rà cibwaa uti ê pâ macii na pwa *ârapwaailò goo târa pâ ânuuru duée. Â rà cibwaa ipuu imudi§. Â rà cibwaa uti ê domii, ma uti ê pâ macii na dàûru nyarà* (ba jèe càcaa còobé ê domii kàra).

21 [Diri ê pâ pwiibà, âna rà tâmogòori] ba jèe gòiri na picémara ê Naèà kâ Moosé, naa na pâ napô. Â wâ tèpa Juif, âna rà pûra i Naèà naa na ê pâ *wâra pitapitiri, diri ê pâ *tòotù pwicîri.»

Rà wii tii tà tèpa cèikî na Antioche

‡ **15:16** *Pwârawâ kâ Davita*—Ê Ba Isaraéla, wâ tèpa Juif. **15:20**

Exode 34.15–17; Lévitique 17.10–16 § **15:20** *Rà cibwaa ipuu*

*imudi—é, Rà cibwaa pwa ê wârogòronaigé (prostitution). * **15:20***

Dàûru nya (é, dàûru nye)—Étrangler.

²² Wà tèpa apostolo, ma wà tèpa pitûâ, ma diri ê wâra pwapwicîri, âna rà pitêrerà ma rà wii tà tèpa cèikî naa Antioche. Â rà pitòrigari wà Silas, ma wà Jude, na ina gooé pâ Barsabbas—tupédu âboro na rà cèikî naa gooru—ba na ru pâra wiâ Paulo ma Barnabas ma popa pâ i tii.

²³ Wàéni ê pwina rà wii:

Bwàcu kàwà co tèpa cèikî wâ Antioche, ma Syrie, ma Cilicie! Wàibà—wà tèpa apostolo ma tèpa pitûâ—na wii ê tii bèeni. Câguwà caa tèpa Juif, êco na [guwà cèikî naa goo wà Kériso, êkaa na] guwà tèpa aéjii kâbà naa na nee.

²⁴ Bà tère pâ, pwa pâra tàpé na rà pâra gée jaabà, â rà paé nau tuba-imwüruwà goro ê pâ popai kàra, â rà jèe nama gù ê pwâranümawà. Êco na càcaa wàibà na naa tàrù tàra.

²⁵ Êkaa na bà pitapitiri, â bà niimiri pâ, wâdé na bà pitòrigari cè tupédu âboro gée jaabà, ma bà panuâru paé dariwà. Â ru paé wiâ tupédu a cèikî béebà, tupé na dau wânümabà gooru, wà Paulo ma Barnabas.

²⁶ Ba ru panuâ wâro kàru, naa na nee Pwi Ukai Iésu Kériso.

²⁷ Bà naa paé wà Jude ma Silas, ba na ru mwa po ina tàwà goro pwâru ma napéaati ê pwina wii naa na tii bèeni.

²⁸ Ba bà pitêrebà, wàibà ma ê Nyuâaê Pwicîri, pâ, càcaa wâdé na bà tòpò còwâ naa gòwà cè nakake. Êco na wàéni ê pwina âjimuru:

²⁹ Guwà cibwaa uti ê pâ macii na pwa *ârapwaaìlò goo târa ê pâ ânuuru duée;

Guwà cibwaa uti ê domii, ma ê pâ macii na dàûru nyarà (ba jèe càcaa còobé ê domii kàra); Guwà cibwaa ipuu imudi.

Ê pâ namuru bèepwiri, âna wâdé na guwà nabwé jii.

Topai tàwà.

Dau pagò tèpa cèikî

³⁰ Êkaa na rà pâra naa Antioche wà Paulo, Barnabas, Jude ma Silas. Â rà papitiri diri tèpa cèikî, ba na rà naa tàra i tii.

³¹ Ûna rà pûra i tii wà tèpa cèikî, â nye dau piwâdé nûmarà kaa.

³² Napwa naa goo wà Jude ma Silas, âna ru tupédu péroféta, â tàpo gòriru jaarà. Â ru pame ê popai kà Pwiduée tà tèpa cèikî, â ru dau pagòora.

³³ Gée na càuru ê jè pàara, â rà picijiiru wà tèpa cèikî wâ Antioche, ba na ru wâjué còwâ dari tàpé na rà naaru me. {

³⁴ Êco na é niimiri wà Silas pâ wâdé na é bwaa tà tâa.}

³⁵ Wà Paulo ma Barnabas, âna ru nye tà tâa Antioche. Â rà pacâmuri tèpa âboro ma inapàpari ê popai kà Pwi Ukai, wàilu ma pâ âboro na wâru.

béârailu kâra pai pâra kà paulo

(Naporomee 15.36-18.22)

Ru ipiina Paulo ma Barnabas

³⁶ Gée na càuru ê jè pàara, â é ina wà Paulo tà Barnabas, pâ: «Ju wâjué còwâ naa na ê pâ napô na ia ju picémara pâ wê ê popai kà Pwi Ukai. Wâdé na

ju cai tèpa cèikî na rà jèpa wâna, ba na ju côo pâ, pwiri rà gére wânau.»

³⁷ Nüma wà Barnabas na é popa mwara wà Ioane-Maréko.

³⁸ Êco na tàu tà wà Paulo, ba é nye pwa-itépâra jiiiru wà pwiibà, tapoo géé na province Pamphylie. Â câé caa pitu tàru tiagoro ê pwâadàra wakè kàru.

³⁹ Ru dau pitùra, â ru iputàmu, tiagoro na ru ipiina. Â é popa Ioane-Maréko wà Barnabas, â ru pâra gòro wànga naa gòropô Chypre.

⁴⁰ Napwa naa goo wà Paulo, âna é popa Silas. Â wà tèpa cèikî, âna rà panuâru, na aranara é pimeari imudi kà Pwi Ukai, â ru pâra.

⁴¹ Â ru tapàgà ê du province Syrie ma Cilicie, â ru pagòo pâ ê pâ wâra pwapwicîri.

16

É pâra wiâ Paulo wà Timotéo

¹ É pâra wà Paulo géewê naa Derbe, ma naa Lystre (du ârailu ville). Naa Lystre, âna é pâmari pwi a cèikî na nee Timotéo, pwi naîri tô ilàri Juive, na tô a cèikî naa goo wà Iésu. Â napwa naa goo wà caa kée, âna câé caa pwi *Juif.

² Wà tèpa cèikî géé na du ville Lystre ma Iconium, âna rà ina pâ, é dau pwi âboro wâdé wà Timotéo.

³ Â é todèe wà Paulo, ba na é pâra wiâê. É mara pwa *kamaî tée, ba naa wâdé tà tèpa Juif na rà tâa

15:37 Apostolo 12.12,25

15:38 Apostolo 13.13; Kolosé 4.10

16:1 Apostolo 14.6; 2 Timotéo 1.5

16:2 Filipi 2.19-22

na ére bèepwiri. Ba rà nye tâmogòori diri pâ, wà caa kêe, âna câe caa pwi Juif*.

⁴ Na pâ napô na rà pâ naa, âna ru ina tà tèpa cèikî, wà Paulo ma Silas, na rà pâra wiâra bwàti ê pâ auptûâri kà tèpa *apostolo ma tèpa pitûâ gée *Iérusaléma.

⁵ Wà tèpa âboro kà Pwiduee, âna rà pimaina too naa na cèikî, â é pitoo mwara ê jêurà diri na pâ tòotù.

Todà Paulo naa Macédoine

⁶ Ê Nyuââê Pwicîri, âna é còwâri wà Paulo ma Silas, na ru pwa na ru picémara ê popai kà Pwiduee naa na province Asia. Â rà tapàgà pwi ére naa nadàpara Phrygie ma Galatia [ma wà tèpa béeru].

⁷ Ûna rà tèepaa pâ naa gòobàra napô Mysie, â rà pwa na rà too naa na province Bithynie, êco na câe caa tàpiri tàra ê Nyuââê Pwicîri kà Iésu.

⁸ Êkaa na rà tapàgà Mysie, â rà tèepaa boo naa Troas, pwi aucoo kêra wànga†.

⁹ Ûna ne, â wà Paulo, âna é còo naa na nyuâa, pwi âboro gée na province Macédoine, na é coo, â é gère tacoo gooé burà ina tée pâ: «Gà me naa Macédoine nau pitu tâbà.»

¹⁰ Gée na càùru pwina paari tée, â bà‡ mudàra ma bà piwàcî pâ naa Macédoine, ba bà jèe tâmogòori

---

* **16:3** Nüma Paulo na é pa pâ ê Picémara Wâdé dari tèpa Juif. Êco na o càra caa tòpié bwàti goo wà Timotéo, ba bwaa càcaa pâ pwa kamaí tée. Ba wà caa kà Timotéo, âna câe caa pwi Juif. **16:4** Apostolo 15.23-29 **16:6** Apostolo 18.23 † **16:8** Aucoo kêra wànga—Port. Rà ina mwara wà tèpa ijiao pâ: Aucoo wànga. ‡ **16:10** Bà—Wà Luka, pwi awii ê tii bèeni, âna é tapoo pâra wiâ wà Paulo géeni.

pâ, wà Pwi Ukai na é todàbà ba na bà picémara é *Picémara Wâdé naawê.

Na Filipi

¹¹ Bà tò naa gòro wànga na Troas, â bà itàa dàra é pò Samothrace. Â, na dàuru kêe, â bà êgò boo naa Néapolis, pwi aucoo kâra wànga.

¹² Géewê, â bà pâra naa Filipi, pwi ville gée na province Macédoine[§] (pwi colonie kà tèpa *Roma). Bwaa tàpo pwa tòotù kâbà naa na pwi napô bèepwiri.

É cèikî Lydie

¹³ Na *tòotù pwicîri, â bà còobé jii é napô, â bà pâra naa bàra nairiwâ, ba bà niimiri pâ tâa wê, cè ére cèna rà mu pwapwicîri wê wà tèpa Juif. Bà tâaboo, â bà patùra pa ilàri na rà gère pitapitirirà naawê.

¹⁴ Wà tô jèpwi, na nee Lydie, tô âboro gée na ville Thyatire, âna tô a pi-icu imwaano mii, na dau maina é wâri wèe. Caa caa tô Juive, êco na wâdé tée é pwapwicîri kà tèpa Juif. Â é tàmaari bwàti é popai kâbà. Â é tàpiri é pwâranümee wà Pwi Ukai.

¹⁵ Â *upwaaé bau é tèpa âboro na rà tâa pwârawâ kêe.

Â gée na càùé, â é ina tâbà pâ: «Wiàna guwà câbaâjupâra pâ, go âji cèikî naa goo Pwi Ukai, â guwà me wiâô naa pwârawâ kôo.» Â é tacoo goobà, ba na bà pâra wiâê.

É pacòobé duée gée goo tô ilàri

---

§ 16:12 Province Macédoine—é, Ê bécaapwi ére gée goo wâ Macédoine.

16 Na jè tòotù, na bà gére pâra naa na aupwap-wicîri, â é me carabà tô jè ilàri na pwa duée gooé. Wà pwi duée-bà, âna é cètùué nau ina tà tèpa âboro é pâ namuru na o mwa tèepaa. Â dau wâru mwani na rà tòpi géé goo é pâ pwina é ina wà tàpé na é piwakè kàra.

17 Â é me wiâbà, na wàibà ma Paulo, â é tomara pâ: «Wà tèpa âboro bèeni, âna tèpa ênawéna kà Pwiduée na é tâjaijè, â rà picémara tàwà é pai udò kâjè [naa na *âji wâro].»

18 É nye tà wàrapwiri diri na pâ tòotù, â jèe tubagùra nùma wà Paulo. Â é nye tabiié kaa, â é ina târa i duée pâ: «Gà còobé géé goo tô ilàri bèeni naa na nee Iésu Kériso!»

Â é nye còobé kaa géé gooé.

Tâjùru Paulo ma Silas

19 Ûna rà côo wà tèpa pitûâ kêe pâ, jèe tiâu é opamwani kàra, â rà nye tâjùru kaa wà Paulo ma wà Silas, â rà dâtiru boo naa na aupitèimuru, na ara tèpa pitûâ kàra napô.

20 Rà paariru tà tèpa pitèimuru kà tèpa Roma, â rà ina tàra pâ: «Wà tupédu âboro bèeni, âna ru tubagù é napô.

21 Ba tupédu Juif, â ru gére picémara é pâ tûâ na càcaa pâri ma jè tòpi ma wârori, wàijè tèpa Roma.»

22 Â rà nye putâmu kaa naa gooru wà tèpa âboro. Â wà tèpa pitèimuru, âna rà nama dàdàpa é ârabwée kàru, â rà pwa ma pâdiru goro bàra upwâra.

23 Â rà tòpòru naa na wâra pwa karapuu, â rà ina tà pwi a wéaa pâ, na é wéaariru bwàti.

24 Êkaa na é tòpòru naa na pwi Bénabwé naditârawâ na wâra pwa karapuu, â é pwa ma dàgabia ê du âru naa na ê pâ upwâra.

Gù napuu

25 Naa nabibiu kêra ne, âna wà Paulo ma Silas, âna ru nye tà pwapwicîri ma nyabi, â ru tòbuari Pwidueé. Â rà tàgére tàmaariru wà pàra tèpa pwa karapuu béeru.

26 Â nye tèepaa kaa ê pé gù napuu na dau maina, â é tébagù ê pâ pàara wâ wâna wâra pwa karapuu. Â rà cau tàpirirà diri ê pâ goropwârawâ, â tûu mwara ê pâ itùpaò na tòò diri tèpa pwa karapuu goo.

27 Ûna é pò tàcî wà pwi a wéaa, â nye dau dàpàgà tée kaa. Â é côo ê pâ goropwârawâ maina kêra na karapuu na tàpirirà, â é nye càù kaa ê tàuwa kêe, ba na é pitaé côwâ, ba é niimiri pâ rà jèe uru wà tèpa pwa karapuu*.

28 Êco na é kànariê wà Paulo, â é ina tée pâ: «Pwiini, gà cibwaa pipwa tâgà cèna èpà, ba bà cau wâni diri!»

29 Â é nye ilari kaa cè ânye wà pwi a wéaa, ma wâcî dò naa na wâra pwa karapuu, â é tûu jùrué burà céca naa goro â wà Paulo ma Silas, goo ê pai wâgotêe.

É cèikî pwi a wéaa

16:27 Apostolo 12.18-19 * **16:27** Naa na ê naèà kà tèpa Roma, âna wà pwi awéaari na karapuu, âna é nye tòpi ê wârimuru kà pwi âboro na é pwa karapuu, wiàna é uru wà pwini. Nye ciburà pwâra bà é wârimuru.

30 É pacòobéru, â é ina tàru pâ: «Tupédu ukai, dà cè pwina na go pwa ba na go o udò [ba na o tâa tôo ê âji wâro].»

31 Â ru tòpi têe pâ: «Gà cèikî naa goo Pwi Ukai Iésu, â gà o udò, wâgà ma ê pwârawâ'gà.»

32-34 Â é poparu wiâê, naa na pwârawâ kêe, na bwaa ne, â é nuwa aurumuru kàru, â é naa uti kàru. Â ru picémara tàra ma tèpa âboro na ê pwârawâ kêe, ê popai kà Pwi Ukai. Â rà cèikî naa goo, â ru *upwaarà. Â rà dau ipwàdé.

Rà panuâ Paulo ma Silas

35 Ūna pwaa, â rà cùru tèpa pipa popai wà tèpa pitûâ kàra, ba na rà ina tà pwi a wéaa pâ, na é panuâru.

36 Â é ina tà Paulo pwiibà pâ: «Wà tèpa pitûâ, âna rà panuâ popai me, pâ, o jèe panuâu, â gàu pâra na ê pitàbwàti.»

37 Â é ina wà Paulo tà tèpa pipa popai pâ: «Tàpéeni, wàibu, âna bu tupédu Roma†. Êco na rà pitèibu wà tèpa pitûâ kàwà, â rà nama pâdibu, na ara ê pâ âboro diri, â rà tübu naa na karapuu! Â gona pwa na rà pacòobébu ni pwàniri? Bwa! O càcaa wàrapwiri! Wâdé na rà nye me wàilà ma rà panuâbu.»

38 Rà pawâjué ê pai ina kà Paulo wà tèpa pipa popai, â dau wâgo tà tèpa pitèimuru na rà tère pâ ru tupédu Roma.

16:30 Apostolo 2.37 † 16:37 *Tupédu Roma*—Wà Paulo ma Silas, âna ru me géé na pâ napô na rà popa wà tèpa Roma. Naa na naèà kà tèpa Roma, âna pwicîri na rà pâdi pwi âboro na tâa na tii kàra.

³⁹ Â rà me nau picigòboo tàru. Â rà pacòbéru, â rà tacoo gooru pâ, na ru pâra géé na napô.

⁴⁰ Ru pâra wà Paulo ma Silas, â ru too dari Lydie. Géé na càuru ê pai côo tèpa cèikî, â ru pagòorà, â ru pâra.

17

Wà Paulo ma Silas na Tésalonika

¹ Ru pâ naa du ville Amphipolis ma Apollonie wà Paulo ma Silas, â ru tèepaa naa Tésalonika, wâna tâa wê pwi jè *wâra pitapitiri kà tèpa *Juif.

² Â é tò naa na wâra pitapitiri wà Paulo, wiâra é nye pai pwa kêe. Â âracié tòotù pwicîri na é pwa pupûra goo ê popai na é pa géé na *Tii Pwicîri.

³ É paari tàra diri pâ auinapopai goo pwi *Mesia, [*pwi a pa-udò na rà tapacîê]. Ba wii pâ, ée mwa maagé côo, â [ée mwa bà. Êco na] ée mwa wâro côwâ géé na aubà. Â é ina tàra wà Paulo pâ: «Guwà côo, wà pwi Iésu na go picémaraê tàwà, âna wàè kaa pwi Mesia.»

⁴ Wà pàra tàpé géé goorà, âna rà cèikî, â rà pâra wiâ Paulo ma Silas. Dau wâru tàpé géé goo tèpa *Grec na rà pâra wiâru—tàpé na wâdé tàra ê pwapwicîri kà tèpa Juif—wàrapwiri mwara géé jaa ê pa ilàri imaina.

⁵ Êco na rà dau iboo wà pàra tèpa Juif, â rà todà tèpa âboro na nye ticè na wâdé naa goorà, ma rà pinaa ârapûru tèpa âboro na ville, ba na rà putàmu naa gooru. Â rà itàa pâ nau mudàru naa na pwârawâ kà pwi âboro na nee Jason, ba na rà poparu pâ naaniboo gòro naigé, na ara diri ê pâ âboro, [ba na pitèiru].

6-7 Êco na càra caa pamariru, â rà dâti pâ wà Jason ma pàra tèpa cèikî naa jaa tèpa pitûâ kâra napô, â rà tomara pâ: «Wà pwini, âna é tòpi tupédu âboro èpà, wà Paulo ma Silas, na ru tubagù é gòropuu diri, â nabàni, âna ru tèepaa naani! Wà tàpéeni ma wà tèpa béerà, âna rà cicara é naèà kà César, pwi ukai kà tèpa *Roma. Ba rà ina pâ, nye caapwi co é pwi ukai, â wà pwiibà, âna wà Iésu.»

8 Ûna rà tère pwiri wà tèpa âboro ma wà tèpa pitûâ, â nye dau céepwâa* tàra kaa.

9 Â rà mwa panuâ cawi wà Jason ma wà pàra tèpa bée, na rà wâri i wârimuru kàra.

Na Bérée

10 Ûna ne, â wà tèpa cèikî, âna rà pitu tà Paulo ma Silas, ba na ru pàra pwàniri [gée Tésalonika. Â ru pàra] naa na ville Bérée.

Ûna ru tèepaa pâ, â ru too naa na wâra pitapitiri kà tèpa Juif.

11 Wà tèpa Juif na tâa Bérée, âna rà dau wâdé jii tèpa Juif na rà tâa Tésalonika. Ba rà tòpi é popai naa na ipwâdé. Â diri na pâ tòotù, âna rà còo bwàti é Tii Pwicîri kàra, ba na rà còo pâ pwiri nye âjupâra kaa é pâ popai na é ina tàra wà Paulo.

12 Wâru gée goorà na rà cèikî, â wâru mwara gée jaa tèpa Grec—pa ilàri imaina, ma tèpa paa.

13 Êco na rà tère wà tèpa Juif gée Tésalonika pâ, wà Paulo, âna é picémara é popai kà Pwiduée mwara na Bérée. Â rà me nau naa ârapûru tèpa âboro wê, ba na rà putàmu naa gooé.

17:6-7 Luka 23.2; Ioane 19.12 * 17:8 Céepwâa—*Inquiet, être dans l'affliction.*

14 Êco na rà nye êgò kaa mwara wà tèpa cèikî, â rà popa Paulo naa na aucoo kêra wànga. Â napwa naa goo wà Silas ma Timotéo, âna ru bwaa nye tà tâa Bérée.

15 Wà tàpé na rà picia wà Paulo, âna rà ciaé tia na ville Athènes. Â é cùrurà còwâ naa Bérée, ba na rà ina tà wà Silas ma wà Timotéo pâ, na ru piawài goro medarié.

Paulo na Athènes

16 Wà Paulo, âna é bwaa tàpo cipacî Silas ma Timotéo wâ Athènes. Â é còo pâ wà tèpa âboro na pwi napô-bà, âna nye itémuru kaa é pâ ânuuru duée na rà pwamaina. Â nye dau tòina kaa é pwâranümee.

17 Â é pâra naa na wâra pitapitiri kà tèpa Juif, â é patùrarà, wàilà ma wà tàpé na wâdé tàra é pwapwicîri kàra. Â diri na pâ tòotù, âna é patùra mwara wà tàpé na é pâdarirà naa na aupwa jèna.

18 Rà pitùra mwara ma wàé wà pâra tèpa pacâmuri âboro gée goo wà tàpé na ina goorà pâ, tèpa *épicurien* ma tèpa *stoïcien*†. Wà pâra tàpé gée goorà, âna rà ina pâ: «Gona dà na é gère tòri ma uti tâjè wà pwi bèepwiri?»

17:17 Apostolo 18.19 † **17:18** *Tèpa épicurien ma tèpa stoïcien*—Wà tàpé na rà câwiâ wà Épicure, é Zénon, tupédu philosophe kà tèpa Grec biu. É ina wà Épicure pâ, é muru na dau piwéna tà tèpa âboro, âna é 'wâdé na maina'. É ina wà Zénon (pwi caa kà tèpa stoïcien) pâ, jè wâro wâna é 'wâdé na maina' wiàna jèe câjè caa tâmogòdori é maagé, ma é ipwâdéé, â wiàna jèe nye dàpàgàjè jii wà tèpa âboro.

Â wà pàra tàpé mwara, âna rà ina pâ: «Wàra munaa é picémara cè pâ duée na nye ité‡.» Ba rà tère wà Paulo na é picémara wà Iésu ma é pai wâro còwâ.

19 Â rà ciaé naa jaa é wâratûâ kâra napô, na nee Aréopage, â rà ina tée pâ: «Nùmabà na bà tâmogòori bwàti é pâ namuru bèepwiri bwaa âmuê, na gà gére ina tâbà.

20 Ba gà pwa ma bà tère é pâ muru na ité, â nùmabà na bà tâmogòori é pai ina wèe.»

21 (Ba wà diri tèpa âboro géeni Athènes, ma wà tàpé na tèpa pârame na rà wâro wâni, âna rà nye tà tâa goo é pâ jèkutâ na bwaa âmuê.)

22 Â é cimadò wà Paulo, â é ina pâ: «Bwa; tàpé Athènes, go còo pâ guwà tèpa dau tòmiri é pâ duée.

23 Ba, na go gére tabéaa na é ville kàwâ, â go còo é pâ auba na guwà pwamaina ma pwapwicîri naa goo. Â go pwa ma pâmari mwara é pwi aupwa *ârapwaailò na wii naa goo pâ: *Tà pwi jè duée na câjè caa tâmogòorié.*

«Guwà còo, wà Pwina guwà pwamainâê na câguwà caa tâmogòorié, âna wàè kaa, na go me nau picémaraê tàwà.

24 Wà Pwiduée na é pwa é gòropuu, ma diri é pâ namuru na tâa na, âna wàè Pwi Ukai kâra napwéretòotù ma é gòropuu. Â câé caa tâa na é pâ wâra pwapwicîri na rà bari wà tèpa âboro.

25 Â càcaa pâri ma jè pitu tée, wàijè tèpa âboro,

‡ 17:18 *Cè pâ duée na nye ité*—Wâru tèpa duée kà tàpé Athènes. Â rà niimiri pâ wà Paulo, âna é tûra goo tupédu duée na bwaa âmuê. Jèpwi, âna wà pwi duée paa na nee Iésu; â jèpwi, âna tô duée ilàri na nee Wâro Còwâ. 17:24 1 Rois 8.27; Apostolo 7.48 17:25 Psaume 50.12

pwacèwii na nùmee goo cè jè muru jiijè!

«Ba wàé na é naa tâjè diri ê wâro ma ôomaa, ma diri ê pâ namuru.

²⁶ Â é pwa ma wà tèpa âboro diri, âna rà còobé gée goo ê pwi caapwi âboro, ba na rà wâro pitiri wâna ê gòropuu. Â é jèè nabwé tòpò tàra ê jèpa pàara na naja, ma ê pwâadàra ê jèpa napô.

²⁷ «É wàrapwiri ê pai tòpò kèe wà Pwiduée, ba na rà o mudèe wà tèpa âboro. Ba câe caa wâiti jiijè. Â wiàna rà mudèe imudi wà tèpa âboro, â péa rà nye tà pâmarié.

²⁸ Ba jèè nabwé ina pâ: “Jè wâro gée gooé, â jè gù gée gooé, â jè tèpa âboro gée gooé.” Wàra na rà ina mwara pàra tèpa pwa tii kàwà pâ: “Jè tèpa naîê mwara§.”

²⁹ «Gée goro na jè tèpa naîê, â jè cibwaa niimiri pâ wà Pwiduée, âna é pwacèwii ê duée na pwa goro atü, é, na pwa goro mwani mii ma mwani pwa, wiàra é auniimiri kà tèpa âboro!

³⁰ Rà wàrapwiri wà tèpa âboro na jè pàara, êco na wà Pwiduée, âna é dau pidàpwicâarié goorà, ba tice na rà tâmogdori.

«Êco na nabàni, âna é tacoo goorà, ba na rà pinünüma, ba na o tòotéri ê wâro kàra.

³¹ Ba é jèè nabwé tòpò ê Tòotù na ée mwa pitèi diri ê pâ âboro naa gòropuu, â ê aupitèi kèe, âna o *tàrù. Ée mwa pinaigé mee ê pwi âboro, na é jèè nabwé pitòrigarié târa pwi tòotù-bà. Â é pawâroé

17:27 Psaume 145.18; Jérémie 23.23   § **17:28** *Jè tèpa naîê mwara*—Wà Paulo, âna é ina ê popai na ru wii tupédu poète grec.

17:29 Ésaïe 40.18-20, 44.10-17; Apostolo 19.26   **17:31** Psaume 96.13

côwâ géé na aubà, ba na é paari tâjè diri pâ wàè kaa pwiri, ê pwi a pitèimuru na ia é jèè pitòrigarié.»

Rà pitadàrùrà goo ê popai

³² Ûna rà tèreê na é gére tura goro ê wâro côwâ géé na aubà, â [rà pitadàrùrà wà tèpa âboro-bà]. Wà pàra tàpé, âna rà pitaurèè gooé; â wà pàra pwi, âna rà ina pâ: «Bà o mwa têregà côwâ goo pwiri, na cè jè tòotù.»

³³ Â é còobé jiirà wà Paulo.

³⁴ Êco na, pwa pàra tàpé mwara, na rà tâa gooé, â rà cèikî naa goo ê popai kêe. Wàrapwiri naa goo wà Denys, pwi jè a tâa na wâratûâ kà tàpé Athènes, ma tôjè ilàri na nee Damaris, ma pâ pàra âboro mwara.

18

Na Korénito

¹ É pâra wà Paulo géé Athènes, naa na ville Korénito.

² Â é pâmari naawê pwi jè *Juif na nee Aquilas, pwi âboro géé na province Pont, na ru bwaa tàgére tèepaa me géé Italie, ma wà Priscille, tô wâdèe. Ba wà Claude, pwi ukai kà tèpa *Roma, âna é jèè nabwé ina tà diri tèpa Juif pâ, na rà còobé géé Roma.

Wà Paulo, âna é pâra nau cairu.

³ Â é pâra nau pitâa jaaru ma rà piwakè naima. Ba po caapwi bwàti ê wakè kàra—rà tèpa pwa wâ imwaano*.

18:2 Roma 16.3

18:3 Apostolo 20.34

* **18:3** Tèpa pwa wâ imwaano—é, Tèpa wakè goro parawére macii.

⁴ Â, diri pâ tòotù pwicîri, â é picémara ê popai wà Paulo, naa na ê pâ *wâra pitapitiri. Â é patùra tèpa Juif ma tèpa *Grec, â é mudàra ma rà cèikî naa goo ê popai na é ina.

É biie dà tàpé na càra caa tèpa Juif

⁵ Na ru mwa tèepaa me gée na province Macédoine wà Silas ma Timotéo, â wà Paulo, âna é nye po tâa goo kaa ê picémara ê popai. Â é ina tà tèpa Juif pâ: «Wà Iésu, âna nye wàé kaa pwi *Mesia, [*pwi a pa-udò na guwà tapaciê gée na biu].»

⁶ Êco na rà cicaraé, â rà pi-inaé ba èpà. Â é tauri tètâjii é dàuru puu† gée goro ârabwée kée wà Paulo, â é ina tàra pâ: «Wiàna tiâu wà jii é wâro kà Pwiduée, âna mwa nye gée goowà, â câgo caa pwi majoroé. Nabàni, âna go pâra dari tàpé na càra caa tèpa Juif.»

⁷ Â é còpòdo jiià, â é pâra naa jaa pwi jèpwi na nee Titius Justus, pwi âboro na wâdé tée é pwapwicîri kà tèpa Juif. Ê pwârawâ kée, âna é tàpo wâmwünyabweri é wâra pitapitiri.

⁸ Â wà Crispus, pwi ukai kâra wâra pitapitiri, âna é cèikî naa goo wà Pwi Ukai, cau wàilà diri mara é pwârawâ kée. Â wâru mwara tèpa Korénito na rà tère Paulo, â rà cèikî, â *upwaarà.

⁹ Naa jè ne, â é pipaarié naa na nyuâa wà Pwi Ukai tà Paulo, â é ina tée pâ: «Gà cibwaa pwa ma wâgotâgà, â gà cibwaa pwacimarù‡, â gà nye tà coo goo é picémara ê popai kôo.

18:5 Apostolo 17.14–15   **18:6** Apostolo 13.46,51, 20.26   † **18:6** Tauri tètâjii é dàuru puu—Pai ina wèe pâ, o càcaa pûra naa gooé cè pwina o tèepaa marirà.   ‡ **18:9** Pwacimarù—Être silencieux.

10 Ba go nye tà wâjaagà, â o nye ticè pwi jè âboro cèna é tâjùrugà, ma o pwa tâgà cèna èpà. Gà nye tà ina é popai, ba wâru é pâ âboro kôo na rà wâna é ville bèepwiri.»

11 Â é tâa wê wà Paulo naa na caapwi naja, â 6 parui. Â é pacâmuri tâpé Korénito goro é popai kà Pwiduée.

Dàtié na ara pwi kupénoo roma

12 Na pàara na wà Gallion, âna pwi kupénoo naa na province Akaïe§, â rà cau cinaima wà tèpa Juif, â rà tâjùru wà Paulo, â rà popaé pâ naa na aupitèimuru [na ara pwi kupénoo].

13 Â rà ina tée pâ: «Wà pwi âboro bèeni, âna é tacoo goo tèpa âboro, ba na rà pwamaina wà Pwiduée, naa na pai pwa na pi-itè jii é *Naèà [kâra pwapwicîri kâbà].»

14 Bwaa câé caa pâji tùra wà Paulo, â é tòpi tàra wà Gallion pâ: «Tâpéeni, wiàna wà pwi âboro bèeni, âna [é pôtâmwara âboro, é wiàna] é gére pwa cè pwina dau èpà, â pwiri go gére tàmaariwà.

15 Êco na guwà pitòocia goro é pâ popai, ma é pâ neere âboro, ma é naèà kàwà. Â êpwiri, âna nye pikàwà. Càcaa nümoo na go pwi a pitèi é pâ namuru bèepwiri.»

16 Â é pwa ma tü tàra géé na é aupitèimuru.

17 Â rà ègò, cau wàilà diri, â rà tâjùru wà Sostène, pwi ukai kâra wâra pitapitiri, â rà pièié na ara é wâra pitèimuru. Êco na nye ticè na é còo naa goo wà Gallion.

18:10 Josué 1.9; Ésaïe 41.10   § **18:12** Akaïe–Napô Grèce nabà.

Pai wâjué cōwâ naa Antioche

18 Bwaa nye tàpo gòiri ê pai tâa kà Paulo wâ Korénito. Â géewê, â é picijii tèpa cèikî. Â é popa wiâê wà Priscille ma Aquilas, â rà pâra naa Cen-crées. Rà tò naa gò jè wànga, pâ naa na province Syrie. Na é bwaa tâa Cen-crées wà Paulo, â é pwa ê jè *ipwataâboro. Â é pwa ma pwârü diri ê pûruê, wiâra ê naèà kà tèpa Juif.

19 Nabwé, â rà pâra géewê gòro wànga. Â rà tèepaa naa na ville Éféso. Â é tò wà Paulo naa na wâra pitapitiri, â rà pitûra ma wà tèpa Juif.

20 Â rà ilari jiié pâ, na é bwaa tàpo tâa jaarà.

21 Â é ina tàra pâ: «Bwa*, êco na, wiàna câbawâdé kà Pwидуée, â go o mwa wâjué cōwâ medariwà.» Â é pâra jiiirà.

Â é còpòo gòro wànga géé Éféso, [â ru jèè tà tâa wê wà Priscille ma Aquilas].

22 Ûna é ti wâ Césarée wà Paulo, â é too [naa Iérusaléma] nau pwabwàcu tà tèpa cèikî. Â nabwé, â é wâjué cōwâ naa Antioche wâ Syrie [na ia é tapoo i pâra kêe géewê].

béâracié kêra pai pâra kà paulo

(Naporomee 18.23-21.16)

23 Bwaa nye tàpo gòiri ê pai tâa kà Paulo wâ Antioche. Géé na càùé, â é pâra cōwâ mwara. Â é pâra pitiri Galatia ma Phrygie, nau pagòo tèpa cèikî.

18:18 Nombres 6.18; Apostolo 21.24 * 18:21 Pàra Tii Pwicîri naa na grec, âna rà naagée pâ popai bèeni: *Ba nûmoo na go tâa goo é tòotù maina na Iérusaléma.*

Wakè kà Apollos na Éféso

24 Na pàara bèepwiri, âna é me naa Éféso wà pwi jè Juif na nee Apollos, pwi âboro gée na ville Alexandrie. Wà pwiibà, âna pwi âboro na é tura bwàti ma tâmogòori bwàti ê *Tii Pwicîri.

25 Â jèe pacâmuriê naa goo ê pai *pâra wiâ Pwi Ukai, â é pwi a tàcî. Â é picémara tà tèpa âboro ê *Picémara Wâdé kà Kériso. Â é pacâmurirâ ma napéaati bwàti ê popai gooé. Êco na é nye tâmogòori co ê *piupwaa kà Ioane.

26 Â é tapoo tura na é wâra pitapitiri, â nye ticè na wâgotêe goo. Â ru tereê wà Aquilas ma Priscille, â ru popaé naa jaaru, â ru ina tée bwàti ê naigé kà Pwiduée.

27 Ûna nùmee na é pâra naa Akaïe, â rà pagòoé wà tèpa cèikî, â rà pwa tii pàdari tèpa cèikî wê, ba na rà tòpié bwàti.

Ûna é tèepaa pâ naawê, â é pwi jè bépitu na maina, ba kà tàpé na rà jèe cèikî gée goro ê *pimeaari imudi kà Pwiduée.

28 Â rà pitura ma wà tèpa Juif na ara diri âboro, â po ticè na rà wà tée, ba é *paâjupâra tàra goro ê Tii Pwicîri pâ, wà Iésu âna wàé kaa pwi Mesia.

19

Paulo na Éféso

1 Na é bwaa tàgére tâa Korénito wà Apollos, â wà Paulo, âna é tapàgà pâ ê pâ ére na tâa gòrojaa*, â é tèepaa naa Éféso.

Â é pâmari naawê para tèpa cèikî, â é tawèerirà pâ:

2 «Ûna na ia guwà cèikî, â é nye boome naa gòwà ê Nyuâaê Pwicîri?»

«Câbà caa tâmogòori pâ pwa cè nyuâaê pwicîri!»

3 «Âna dà *piupwaa cèna *upwaa wà goo?»

«Goo ê piupwaa kà Ioane.»

4 Â é ina tàra wà Paulo pâ: «Wà Ioane, âna é upwaa tàpé na rà pinünüma ma rà biirà naa goo wà Pwiduée. Â é ina tà tèpa *Juif pâ, na rà cèikî naa goo wà pwi âboro na ée mwa pwicò kêe—wà Iésu.»

Rà tòpi Nyuâaê Pwicîri

5 Wà tèpa cèikî, âna rà nama upwaarà naa na nee Pwi Ukai Iésu.

6 Ûna é tòpò du îê naa gòrà wà Paulo, â é boome naa gòrà ê Nyuâaê Pwicîri, â rà tùra na pâ pwàratùra na ité, â rà inapàpari ê pâ popai na é naa tàra wà Pwiduée.

7 Wà tèpa âboro-bà, âna rà jèe wâpâ na 12 ma.

É picémara popai naawê

8 Géewê, â é ciburà too naa na *wâra pitapitiri wà Paulo naa na âracié parui. Â câe caa piwâ na é picémara ê popai goo ê *Mwaciri kà Pwiduée, â é dau mudàra ma rà cèikî wà tèpa âboro naa goo ê pwina é ina tàra.

19:1 1 Korénito 3.6 * 19:1 Ê pâ ére na tâa gòrojaa—Na Phrygie ma na province Asia. 19:2 Apostolo 8.16 19:4 Mataio 3.11 19:6 Apostolo 8.17; 10.44,46

⁹ Êco na wâru tàpé na rà pagò pûrurà ma tàutàra na rà cèikî. Â rà pitaurée goo ê pai *pâra wiâ Pwi Ukai, na ara diri ê pâ âboro. Â é pâra jiirà wà Paulo, â é popa tèpa cèikî, â é pacâmurirà diri na pâ tòotù, naa na ê jè wâra ipitiri kà Tyrannus†.

¹⁰ É piwàrapwiri ê pai pwa kêe wà Paulo naa na ârailu naja, êkaa na rà tère ê popai kà Pwi Ukai diri wà tàpé na rà tâa na province Asia—wà tèpa Juif ma wà tàpé na càra caa tèpa Juif mwara.

Tèpa naî Scéva

¹¹ Wà Pwiduée, âna é pwa ma é pinaigé mee wà Paulo é pâ câmu kêra pàtamee na nye dau wâdé kaa, na rà pò goo wà tèpa âboro.

¹² Â wà tèpa âboro, âna rà popa ê pâ ârabwée ma pâ noo kêra imwaano, ba na é tigée goo wà Paulo. Â rà popa pàdari tèpa maagé, â rà jèe nye wâdé kaa! Â wà tèpa duée, âna rà còobé, â rà pâra.

¹³ Pwa mwara pàra tèpa Juif, na rà nye tà pipâra wii napô, ba na rà tü còobé ê pâ duée géee goo ê pâ âboro. Â rà pimudàra ma rà pwa naa na nee Pwi Ukai Iésu. Â rà ina tàra pâ: «Naa na nee wà Pwi Ukai Iésu na é picémaraê wà Paulo, â guwà còobé!»

¹⁴ Wà tàpéebà, âna wà tèpa 7 naî Scéva, pwi jè caa kà tèpa pwa *ârapwailò.

Go tâmogòori Iésu. Wâguwà wàa?

---

† **19:9** Wâra ipitiri kà Tyrannus—Pwiri é mu pacâmuri tèpa âboro naawê wà pwina nee Tyrannus. **19:11** Apostolo 14.3 **19:12** Apostolo 5.15

15 Êco na é tòpi tàra i pé duée pâ: «Go tâmogòori wà Iésu, â go tâmogòori mwara wà Paulo. Â gona wâguwà, âna guwà tèpa wàa?»

16 Â wà pwi âboro bèepwiri na tâa gooé i duée, âna é êgò géé paé, â é tâjùrurà‡, â é dau èirà. Â rà mwa uru pa é aurumuru kàra géé pwârawâ kêe, âna rà jèe cicâpé!

17 Ûna rà tâmogòori é jèkutâ bèepwiri wà tàpé Éféso —wà tèpa Juif ma wà tàpé na càra caa tèpa Juif mwara—â nye dau maina kaa é pai wâgotàra, â rà cau papwicîri é nee Pwi Ukai Iésu.

18 Wâru géé goo tàpé na rà jèe cèikî, na rà me nau inapàpari na ara diri é âboro é pâ muru na rà pwa pwàniri.

19 Ê jè auwâru goo tàpé na rà tèpa patùra pâ duée, âna rà pame é pâ tii kàra, â rà cîri na ara é pâ âboro. Â é jéuru wâri wàra diri é pâ tii bèepwiri, âna dau maina awé. Ba é tèepaa naa goro 50 000 mwani atü kàra§.

20 Êkaa na é jèe pipâra pâ é popai kà Pwi Ukai, â é pwa ma pimaina mwara é pâtamee.

Rà cicara Paulo tèpa wakè wâ Éféso

21 Géé na càùru é pâ muru bèepwiri, â é ni- imiri wà Paulo pâ, na é tapàgà pâ é du province Macédoine ma Akaïe, ba na é pâra naa *Iérusaléma.

---

‡ **19:16** *Tâjùrurà*—Pàra Tii Pwicîri naa na latin, âna rà ina pâ: *Tâjùru tupédu ârailu géé goorà.* **19:17** Apostolo 5.11 § **19:19** 50 000 mwani atü kàra—Po dau maina awé wâri wèe. Wâri pwi caapwi âboro naa na wâro kêe. **19:21** Apostolo 23.11; Roma 1.13

Â é ina mwara pâ: «Wiàna go tèepaa pâ, â wâdé mwara na go pâ naa *Roma.»

²² Â é panuâ pâ béaa kêe naa Macédoine wà Timotéo ma Éraste, tupédu ârailu âboro géé goo tèpa pitu tée. Â wàé, âna é bwaa tà tâa na province Asia na jè pàara.

É ina ba èpà Paulo wà Démétrius

²³ Na pàara bèepwiri, âna gùmagù ba maina é napô [géé goro é popai kà Paulo] goo é pai pâra wiâ Pwi Ukai.

²⁴ Ba pwa pwi jè âboro na nee Démétrius na pwi a wakè goo é pâ paò pwaa. Â é pwa é pâ nari wâra pwapwicîri kà Artémis*, tô jè duée. Â dau maina é mwani na rà tòpi ma wà tèpa bée.

²⁵ Â é cau panaimarirà diri, â é ina tàra pâ: «I tàpé wée, guwà tâmogòori pâ é wâdé kâjè, âna é me géé goro é pwâra wakè kâjè bèeni.

²⁶⁻²⁷ Ba po dau wâru tèpa âboro ni na province Asia, ma pitiri gòropuu, na rà pwamaina Artémis. Êco na guwà jèe tàgére còo ma tère é pwina é pwa é ji pwi Paulo bèepwiri. Ba é gére inapàpari pâ, ticèmuru naa goo ânuuru duée, ba muru na pwa goro na-araraîri âboro. Â rà pâ nau wâru wà tàpé na rà cèikî é pwiibà, càcaa wâco wâni Éféso, â jèe wâpitiri Asia.

19:23 2 Korénito 1.8 * **19:24** Artémis—Tò duée kà tèpa Grec, târa pwaapài ma ipwénaî. Nee naa na latin pâ Diana.

«Po dau èpà, ba o péa o ina ba èpà ê wakè kâjè, bau imara† i wâra pwapwicîri kà Artémis, â péa o nabwé na jè pwamainaê!»

Gùmagù napô

28 Rà nye dau putàmu kaa tèpa wakè goro paò, â rà tomara too pâ: «Wà Artémis kâjè tàpé Éféso, âna é tâjaijè diri!»

29 Â pâ nau gùmagù ê pé napô diri, ba cau tèpa âboro diri, âna rà piwàcî pâ naa na aupitapitiri. Â rà dàti wiârà wà Gaïus ma Aristarque, tupédu âboro géé na province Macédoine, tupédu bée wà Paulo goro picémara ê popai.

30 Nüma wà Paulo na é pâra mari ê pâ âboro, ba na rà pitùra, êco na rà pacoóé wà tèpa cèikî.

31 Â wà pàra tèpa bée mwara, tèpa âboro imaina me géé Asia, âna rà panuâ popai tée pâ, na é cibwaa cipàpari ê pâ âboro naa na wâra ipitiri.

32 Napwa naa goo wà tèpa âboro, âna jèe càra caa pitàmaarirà, ba wà pàra tàpé, âna rà tomara pâ, wàrani. Â wà pàra pwi, âna rà tomara ê jè pai ina wèe. Â wâru tàpé na càra caa gére tâmogòori pâ géé goro dà na rà gére ipitirà.

33 Wà pàra tèpa Juif, âna rà popa pwi jè âboro na nee Alexandre, â rà piwiâ tée ê majoro ê pitapitiri kà tèpa âboro bèepwiri. Â rà cètùué, ba na é pwi a pitùra kàra na ara pâ âboro. Â é cimadò, â é pagòtù ê îê, ba na é ilari jii tèpa âboro pâ, na é tura.

---

† 19:26-27 *Imara (imee)–Sentiment de respect, de crainte, qui se dégage de splendeur:* 19:29 Apostolo 20.4, 27.2; Kolosé 4.10; Philémon 1.24

34 Êco na, na rà tâmogòori pâ é pwi Juif [na é cèikî naa goo wà Pwiduée] â rà cau tomara too diri pâ: «Wà Artémis kâjè tàpé Éfésò, âna é tâjaijè diri!» Â po ârailu ineretòotù kàra goro tomara pwiri.

É pacoora pwi jè a pitûâ

35 É mwa bàra pâra nau pacoora wà pwi a pwa tii kàra wâratûâ kàra napô. Â é ina tàra pâ: «Bwa; i tàpé gée Éfésò! Jè tâmogòori diri pâ é napô bèeni, âna é pwi a piwéaari é wâra pwapwicîri kà Artémis, ma é ânuuê pwicîri—é ânuuê na pwa goro atù, â na tûu boome gée napwéretòotù! Wàilàapà pwina cãe caa tâmogòori pwiri?

36 Nye ticè pwi jèpwi cèna é tobapwâ. Wâdé na guwà moo, â guwà cibwaa ûri imudi.

37 Ba guwà pame naani wà tèpa âboro bèeni. Êco na nye ticè na rà mura gée na é wâra pwapwicîri, ma ticè na èpà na rà ina naa goo Artémis, tô duée ilàri kâjè.

38 «Wà Démétrius ma tèpa bére wakè kêe, âna munaa nûmarà na rà bu èpà, naa goo cè pwi jèpwi. Wâdé, êco na nye pwa tèpa pitèimuru, â nye pwa mwara é pâ tòotù kàra pitèimuru. Wàépwiri wâna na, na rà pâra nau piciapwâ naawê.

39 Wiàna bwaa pwa cè muru cèna nûmawà na guwà tawèeri, â jè mwa pitûra goo naima, na pai pwa wèe na wâdé, na cè tòotù kàra wâratûâ.

40 Ba péa rà niimiri wà tèpa Roma pâ, jè nama gûmagù napô, gée goo é pwina tèepaa nabà. Â wiàna rà tawèerijè goro majoro é pitapitirijè, â o ticè na jè tòpi tàra goo.»

Â géé na càùru ê pai tùra kêe, â é ina tàra pâ, na rà ipiina.

20

Paulo na Macédoine ma na Grèce

¹ Ûna jèe nabwé ê pai pipwa kàra, â é papitiri tèpa cèikî wà Paulo, â é pagòrà.

Gée na càùru ê jè pàara, â é picijiirà, â é pâra naa na province Macédoine.

² Â é tapàgà ê pâ napô Macédoine, â é dau pagòò tèpa cèikî na rà tâa wê goro ê pâ popai na wàru. Â géewê, â é pâra naa Grèce.

³ Â é bwaa tà tâa wê, naa na âracié parui. Â géé na càùé, â é pwa na é tò naa gòro wànga pâ naa na province Syrie. Êco na é tère pâ, pwa na rà pwa tâa tée wà tèpa *Juif. Â é niimiri pâ, na é wàjué, ma é pâ naa Macédoine.

⁴ Wàru tèpa âboro na rà pâra wiâê géé na pâ jèpa ville—wà Sopater géé Bérée, pwina naî wà Pyrus; wà Aristarque ma Secundus géé Tésalonika; wà Gaius géé Derbe; â âracié âboro mwara géé na province Asia—wà Timotéo, ma Tychique, ma Trophime.

⁵ Rà pâra béaa kâbà*, â rà mwa tà tapacîbà wâna ville Troas.

⁶ Â napwa naa goobà, âna bà pa wànga géé na ville Filipi, géé na càùru é pâ *tòtù maina kàra 'pi-ija poloa na ticè nyaa kêe'. Â géé na càùru ê 5 tòtù,

---

* **20:5 Kâbà**—Wà Luka, pwi awii i tii bèeni, âna é bwaa tà tâa jaa wà Paulo.

â bà mwa pâdarirà naa Troas. Â bà bwaa tà tâa wê naa na caapwi nadàpàra pwapwicîri.

Paulo na Troas

⁷ Na bàrane kêra *tòotù pwicîri, â bà caatâa naima târa pa utimuru, ma tubiti ê poloa†. Â é patùra tèpa cèikî wà Paulo, tiagoro nabibiu kêra ne, ba ée jèe pâra jìirà, na dàuru.

⁸ Bà picaatâa na ê pwi naditàrawâ na tâdòiti. Â dau wâru ê pâ ânye na tâa wê.

É pawâro còwâ Eutyque

⁹ Pwa pwi âboro èpo, na nee Eutyque, âna é tâa na goropwârawâ kîri‡. Â, na é gére pwa nyakâra tûra wà Paulo, â é puuia wà pwini, â é tûu géé na âracié narawâ tâdòiti. Â, na rà pipagòtùé, âna é jèe bà.

¹⁰ Â é boo wà Paulo, â é cùué boo, â é tòtòopié, â é ina pâ: «Guwà cibwaa nama wâgotàwà, ba é bwaa nye wâro.»

¹¹ Ûna é too còwâ wà Paulo, â é tubiti ê poloa, â rà ija. Â é bwaa tûra ba gòiri mwara tiagoro pwârapwaa. Â géé na càuru pwiri, â é pâra jìirà.

¹² Â wà tèpa cèikî, âna rà pâra wiâ i pwi âboro èpo [naa jaaé]. Â rà nye dau ipwàdéé diri kaa.

É tapoo pai wâjué còwâ kêe

¹³ Bà pâra béaa kà Paulo gòro wànga, ba nümee na é pâ napô tia na ville Assos, â na bà mwa popaé géewê.

---

† **20:7** Tubiti ê poloa—*Sainte-Cène, eucharistie. Còo note goo Apostolo 2.42.* ‡ **20:9** Tâa na goropwârawâ kîri—*Càcaa muru pwicîri naa na pai pwa kêra.*

14 Â é tòme daribà naa gòro wànga naa Assos, â bà pâra naa na ville Mytilène.

15 Géewê, na tòotù gée paé còwâ, âna bà pâ goro jènere gòropô Kio. Â, na dàuru kêe, â bà coo na gòropô Samos. Â, na tòotù gée paé còwâ, â bà tèepaa naa na ville Milet.

16 Ba é jèe nye tûâri wà Paulo pâ, o câé caa coo na Éféso, târa na o câé caa tà èrà wâna province Asia. Ba é wàcî, târa na é tèepaa naa *Iérusaléma, wiàna pâri, na tòotù kêra Pentecôte, [*tòotù maina kêra piûnya].

É picijii tèpa cèikî na Éféso

17 Ûna bà tèepaa naa Milet, â é panuâ popai wà Paulo pâ naa Éféso, jaa tèpa pitûa kêra wâra pwapwicîri, ba na rà me marié naa Milet.

18 Ûna rà pitànaima, â é ina târa pâ: «Guwà jèe nye côo ê pai wâro kôo naa nabibiu kàwà, tapoo na tòotù na go tèepaa medariwà naa na province Asia.

19 Â go piênawéna kà Pwiduée, na é ipakîri. Â, na pâra tòotù, âna go mu i, â go mu dau pidàpwicâariô goo ê pâ tûa na èpà, na rà pwa tôo wà tèpa Juif.

20 Guwà tâmogòori pâ go jèe ina tàwà diri ê pâ pwina wâdé ba kàwà, â nye ticè na go naapwàniri goowà. Ba go picémara ma pacâmuriwà, béaa kêra diri ê pâ âboro, ma naa na mwara ê pâ pwârawâ kàwà.

21 Go ina ba gòo tà tèpa Juif, ma tàpé na càra caa tèpa Juif mwara pâ, na rà pinünüma ma rà biirà naa goo Pwiduée, â na rà cèikî naa goo Pwi Ukai kâjè Iésu Kériso.»

O câjè mwa caa picôojè còwâ

²² «Â êni, âna é tacoo gooð ê Nyuââê Pwicîri, ba na go pâra naa Iéruusaléma, â câgo caa tâmogòori cè pwina o tèepaa mariô.

²³ É mu nye tà patêreô naa na ê pâ napô ê Nyuââê Pwicîri pâ, ê karapuu, ma ê maagé còo, âna rà nye tàgére tapacîô.

²⁴ Êco na pé piticèmuru naa goo, na go bà, é, na go wâro. Ba wàeni ê pwina dau pwamuru naa goo: Na go tubamwara§ ê wakè na é naa tòo wà Pwi Ukai Iésu, na go picémara ê *Picémara Wâdé, goo ê *pimeaari imudî kà Pwiduée.

²⁵ «Ia go picémara pâ jaawà ê *Mwaciri kà Pwiduée. Â nabàni, âna go tâmogòori pâ o câjè mwa caa picôojè còwâ.

²⁶ Êkaa pwiri, na go ina ba gòo tàwà nabàni, pâ: Wiàna cè pwi jè ârapàarawà, âna o tiàué jaa Pwiduée, â câgo caa pwi majoroé.

²⁷ Ba go jèe picémara tàwà, diri ê pâ pwina, na guwà tâmogòori, naa goo ê auniimiri kà Pwiduée. Â nye ticè cèna go pwàniri goowà.»

Tòimiri bwàti tèpa cèikî

²⁸ «Guwà ipwacòowà, â guwà tòimiri bwàti mwara é wâra pwapwicîri kèe, ba tèpa âboro kà Pwiduée. Ba ê Nyuââê Pwicîri, âna é naarà tàwà,

20:23 Apostolo 9.16, 21.11   **20:24** Apostolo 21.13; 2 Timotéo

4.7 § **20:24** Na go tubamwara—Pàra Tii Pwicîri naa na grec, âna rà naagée pâ popai bèeni: *Naa na ipwàdé.*   **20:28** 1 Timotéo 4.16; 1 Péteru 5.2-4

ba na guwà wéaarirà, wàilà na é jèe wârirà wà Pwiduée, goro é pai bà kà Pwina naîê Iésu*.

²⁹ Ba go nye tâmogòori pâ gée na càuru é pai pâra kôo, â rà o tèepaa me wà tèpa âboro na tèpa pwâ. Â rà pwacèwii tèpa macii a piuti na rà o tòdidiri é na gomu goowà.

³⁰ Â nye gée nabibiu kàwà mwara, na rà o cimadò géewê wà tàpé na rà pwâ, ba na rà dàti tèpa cèikí wiârà.»

Guwà ipwacèwii

³¹ «Guwà tà tàcî, â guwà tà niimiri pâ po âracié naja na go tâa jaawà. Â pwa é pàra pàara na, mu tûu é pwâra jawé kôo na go mu pagòowà jècaa, naa ne mà pwaa.

³² Â nabàni, âna go naawà tà Pwiduée, ma é popai goro é pimeaari imudi kêe. Ba wàé na tà tée é pàtamee, târa ma é pagòowà, ma naa tàwà é pâ *aupwényunyuâari na é jèe nabwé ipwabwàti, ba kà tèpa âboro kêe.

³³ «Ûna go bwaa tâa jaawà, â càcaa nûmoo goo cè mwani pwaa, ma cè mwani mii, ma cè ârabwée kâra cè pwi jèpwi.

³⁴ Ba guwà nye tâmogòori pâ go nye wakè goro é du na-araraîô bèeni, ba târa é pwina nûmabà goo, ma wà tèpa béeò.

³⁵ Â go jèe paari tàwà mwara pâ, na jè wakè, târa ma jè pitu tà tàpé na rà maagé ma piticè kâra. Na

---

* **20:28** Goro é pai bà kà Pwina naîê Iésu—é, Goro é pai bà kêe {Pwiduée}. Grec: Goro é pai joro domii kêe. **20:29** Mataio 7.15; Ioane 10.12 **20:31** 1 Tésalonika 2.11 **20:33** 1 Korénito 9.11-12 **20:34** Apostolo 18.3; 1 Tésalonika 2.9

jè wàrapwiri, â jè niimiri ê popai kà Pwi Ukai Iésu na é ina pâ: “Dau maina ipwâdéé kà pwina é naa, jii pwina é tòpi.”»

³⁶ Â géé na càuru ê pai tura kée bèepwiri, â é tùu jùrué wà Paulo, â rà capai pwapwicîri naima.

³⁷ Â rà ibwénüu, ba na rà picijiié, â rà nye po cau i diri.

³⁸ Ba po dau pikîri ê pwâranümarà, géé goro na é ina tàra pâ, o càra mwa caa picôora cowa. Â géewê, â rà ciaé boo tiagoro ê wànga.

21

Gòobàra pâra kà Paulo naa Iérusaléma

¹ Bà ipicijii ma tèpa pitûâ kâra wâra pwapwicîri na Éfeso, â bà tò naa gòro wànga. Â bà itàa ba tàrù naa gòropô Cos*. Ûna dàuru, â bà too naa gòropô Rhodes, â géewê, â bà pâra naa na ville Patara.

² Naawê, âna bà pâmari pwi wànga pâ naa na ére napô Phénicie, â bà tò naa gò, â bà pâra.

³ Â bà pâra, â ûna bà niâ pâ, â bà côo ê pô Chypre, â bà tòpòé naa gòro aèmwü. Â bà itàa dàra province Syrie, â bà ti wâna pwi jè ville wê, na nee Tyr, wâna na na kai naawê ê wànga.

⁴ Ûna bà pâmari tèpa cèikî wê, â bà tà tâa jaarà naa na caapwi nadàpara pwapwicîri. Â é Nyuâaê

---

* **21:1** *Cos; Rhodes*—Ârailu pô na nawià Méditerranée naa goro jènere napô Turquie. (Wâ Turquie, âna é province Asia naa na pâara kà Paulo.) **21:4** Apostolo 20.23

Pwicîri, âna é naa tàra ê popai goo Paulo. Â rà ina tée pâ, na é cibwaa too naa *Iérusaléma†.

⁵ Êco na, géé na càuru caapwi nadàpara pwapwicîri, â bà coo gòobàra pâra kâbà. Â rà piciabà wà tèpa tâa wê, wàilà mara wâdàra, ma èpo kàra. Rà ciabà tia bàrawià, â na bà tèepaa boo, â bà tùu jùrubà, â bà pwapwicîri.

⁶ Nabwé, â bà tò naa gòro wànga, â rà wâjué còwâ naa jaarà wà tèpa cèikí.

Patêre Paulo pâ o tâjùrué

⁷ Bà còpòo géé Tyr, â bà pâra naa Ptolémaïs, pwi aucoo kâra wànga. Â bà tubanabwé naawê è pâra kâbà gòro wànga. Géewê, â bà pâra nau pwabwàcu tà tèpa cèikí, â bà bwaa tàpo tâa caapwi tòotù wâjaarà.

⁸ Bà còpòo pâ naa Césarée na dàuru. Ûna bà tèepaa naawê, â bà pitâa jaa wà Filipino, pwi a picémara è *Picémara Wâdé, wà pwi jè ârapàara tèpa 7 dikona na ia pitòrigarirà na Iérusaléma.

⁹ Wà pwiibà, âna ârapàpé è pa èpo dopwa kêe, na rà pa *péroféta. [Ba rà inapàpari è pâ popai na cùrurà goo Pwiduee.]

¹⁰ Â jèe dau wâru è tòotù kâbà naa na pwi ére-bà.

Â, na pàara-bà, âna é tèepaa boome géé napô *Judée wà pwi jè péroféta, na nee Agabus.

---

† **21:4** Munaa é ina è Nyuâaê Pwicîri pâ, o tubaèpà tà Paulo, wiàna é pâra naa Iérusaléma. Pwiri wàilà tèpa âboro na rà pame popai-bà, âna rà niimiri pâ, pai ina wèe pâ, na é cibwaa pâra naawê. **21:8** Apostolo 6.5, 8.40 **21:10** Apostolo 11.28

11 Â ûna é pamaribà, â é pa karapuu kà Paulo, â é ipii còwâ é du âê ma du îê goo, â é ina pâ: «Wàéni é pwina é ina ê Nyuâaê Pwicîri: “Wà pwi âboro na kêe é karapuu bèeni, âna rà wàrani târa cè pai piie wà tèpa *Juif na Iérusaléma. Â rà o mwa naaê tà tàpé na càra caa tèpa Juif‡.”»

12 Ûna bà tère pwiri, wàibà ma tèpa tâa wê, â bà tacoo goo wà Paulo pâ, na é cibwaa too naa Iérusaléma.

13 Êco na é tòpi tâbà pâ: «Cina guwà gére i, ma pwa ma pikîri é pwâranûmoo? Wiâna tò-o ma pòtàmwarâo naa goo nee Iésu na Iérusaléma, âna go jèe pipwabwàtio.»

14 Ûna càcaa pâri ma bà tubatûu é pwâranûmee, â bà nabwé na bà tacoo gooé, â bà ina pâ: «Wâdé na coo é câbawâdé kà Pwi Ukai.»

15 Géé na càùru é pâ tòotù-bà, â bà too naa Iérusaléma.

16 Â rà me wiâbà wà pàra tèpa cèikî géé Césarée, â rà popabà pàdari pwi âboro na nee Mnason, ba na bà pitâa jaaé. Wà pwiibà, âna pwi âboro géé gòropô Chypre, â pwina jèe gòrié na é cèikî.

Paulo ma tèpa pitûa géé Iérusaléma

17 Ûna bà tèepaa naa Iérusaléma, â rà tòpibà naa na ipwàdéé wà tèpa cèikî.

18 Na tòotù géé paé còwâ, âna bà pàra wiâ Paulo naa jaa wà Jacques§. Â rà cau ipitiri naawê wà tèpa pitûa kâra wâra pwapwicîri.

21:11 Apostolo 20.23, 21.33 ‡ **21:11** Tàpé na càra caa tèpa Juif—Wà tèpa coda roma na rà tanamiri Iésu naa goro kurucé. **21:13**

Apostolo 20.24 § **21:18** Jacques—Còo note goo Apostolo 15.13.

19 Ûna é pwabwàcu tàra diri wà Paulo, â é piwiâ tàra diri é pâ namuru na é pwa wà Pwiduée, naa nabibiu kà tàpé na càra caa tèpa Juif, na pàara na é picémara tàra ê popai.

20 Ûna rà tère pwiri, â rà dau pwamaina Pwiduée.

Tèpa cèikî na rà tèpa Juif

Â rà ina tère pâ: «Gà còo, co pwi béebà, jèe po dau wâru tèpa Juif na rà cèikî [naa goo Iésu] âna rà bwaa dau déi goo ê *Naèà kà Moosé.

21 Â rà tère pâ wâgà, na picòo tà pàra tèpa Juif—wàilà na rà piwâro naima ma pàra tèpa âboro ité—pâ, na rà biirà jii ê Naèà kà Moosé. Â rà tère mwara pâ gà ina tàra pâ, na rà cibwaa pwa *kamaî tà tèpa nari èpo kàra, â na rà cibwaa pàra wiàra ê nyamanya kà tèpa Juif.

22 O mwa wà nau? Ba rà mwa tère pâ gà wâni.

23 «Gée goro pwiri, â wâdé na gà pwa pwina bà ina tâgà. Ba rà wâni nabibiu kâbâ ârapàpé âboro na rà pwa ê *ipwataâboro tà Pwiduée.

24 Wâdé na gà poparà wiâgà, ba na guwà pwa ma wàilà ê 'pwapwicîri târa pai pinuwa'*. Â gà wâri ê pwina tiâu jii rà goro ê wakè bèepwiri, ba na rà o pwârü ê pûrurà. Â rà o tâmogòori wà tèpa âboro pâ, ê pwina rà tère naa googà, âna pwâ. Â nye

---

21:19 Apostolo 15.12   **21:20** Apostolo 15.1,5   **21:23** Nombres 6.1–20; Apostolo 18.18   * **21:24** *Pai pinuwa; Pwârü ê pûrurà*—Còo mwara *Ipwataâboro* naa na Neeremuru (*Vocabulaire*) naa pwâadàra tii. Pwiri wà tàpé na rà pwa ê auipwataâboro bèepwiri, âna rà tà pitanami, â wâdé na rà pwa ê 'pwapwicîri târa pai pinuwa' ba na rà wâdé mwara na ara Pwiduée.

wâgà mwara, âna gà o paari pâ gà pwi a pitòimirigà mwara, naa goro ê Naèà.

Tii tà tàpé na càra caa tèpa Juif

²⁵ «Â napwa naa goo wà tàpé na càra caa tèpa Juif, na rà jèe cèikî, âna bà jèe pwa tii darirà. Â bà ina tàra ê aupitûâri kâbà: “Guwà cibwaa uti ê pâ macii na pwa *ârapwaaailò goo târa pâ ânuuru duée. Guwà cibwaa uti ê domii, ma ê pâ macii na dàûru nyarà (ba jèe càcaa còobé ê domii kàra). Â guwà cibwaa ipuu imudi.”»

²⁶ Â é wâgoo ê auniimiri kàra wà Paulo, â é popa tèpa ârapápé âboro bèepwiri. Â, na tòotù géeme còwâ, â rà tapoo ma wàé ê ‘pwapwicîri târa pai pinuwa’ wiâra ê naèà kà tèpa Juif. Â géé na càùé, â é too naa na *Wâra pwapwicîri wà Paulo, â é inapàpari ê tòotù na rà o mwa jèpa pwa ârapwaaailò na; ba na rà paari pâ, rà jèe tubanabwé ê *auipwataâboro kàra.

Rà tâjùru Paulo pàra tèpa Juif

²⁷ Naa pwâadàra ê caapwi nadàpara pwapwicîri, âna wà tèpa Juif géé na province Asia, âna rà còo wà Paulo naa na Wâra pwapwicîri, â rà pinaa ârapûru wà tèpa âboro, ba na rà tâjùrué.

²⁸ Â rà ina pâ: «Tèpa *Isaraéla, guwà me nau pitu tâbà! Wàéni ê pwi âboro na é picémara pitiri pâ, naa cicara ê Ba kâjè, ma ê Naèà kà Moosé, ma ê Wâra pwapwicîri bëeni! Â nabà, âna é jèe còbèedari†

21:25 Apostolo 15.29   **21:26** 1 Korénito 9.20   † **21:28**
Còbèedari—Profaner: Pwicîri na popa too ê pwi âboro na câé caa pwi Juif naa na Wâra pwapwicîri kà tèpa Juif. Ê wârimuru kêe, âna pwâra bà.

mwara ê pwi ére pwicîri bèeni, ba é jèe pwa ma naadò naawê wà tâpé na càra caa tèpa Juif!»

29 (Rà ina pwiri, ba rà còoru naima ma Trophime, pwi âboro géé Éféso, naawê na Iérusaléma, â rà niimiri pâ é popaé dò naa na Wâra pwapwicîri wà Paulo.)

30 Â diri ê ville, âna é pikòì, â rà itàa me diri ê pâ âboro, â rà tâjùru wà Paulo. Â rà dàtié còobé géé na Wâra pwapwicîri, â rà nye pò ma târi kaa ê pâ goropwârawâ‡.

31 Â rà jèe pimudàra, ba na rà tètàmwereê.

Rà pacoora tèpa coda roma

Êco na é pâ nau tère wà pwi caa kâra coda *roma pâ, rà gùmagù diri tàpé Iérusaléma.

32 Â é nye pò ma popa kaa tèpa coda ma tèpa caa kàra, â rà itàa pâ dàra. Úna rà còora wà tèpa âboro, â rà nye nabwé kaa na rà èi wà Paulo.

33 É nye pâra kaa wà pwi caa kâra coda, â é tâjùru Paulo, â é pwa ma piié goro ârailu itùpaò. Â é tawèeri tèpa âboro pâ: «Wàilàapà pwini, â dà cè pwina é pwa?»

34 Â rà ina wà pàra tàpé pâ wàrani, â rà ina pàra tàpé pâ wàrana. Â câé caa tâmogòori wà pwiibà pâ, wàilàapà cèna âjupâra ba rà po dau pikòì. Â é ina pâ, na popa Paulo too naa na wâra coda.

21:29 Apostolo 20.4 ‡ **21:30** *Rà...târi kaa é pâ goropwârawâ*—Rà pwa pwiri, ba pwicîri na jèe pwa é pwina èpà naa na, â pwi ére na pâri ma jèe cârù wâwê. Â càcaa nùmarà na wà Paulo, âna é uru too naawê.

35 Â rà popaé wà tèpa coda. Ûna rà tèepaa naa gòro aucò too, â rà jèe po tàmee, ba rà po dau putàmu wà tèpa âboro, â nye nùmarà na rà èié.

36 Ba rà cau pâra diri wiâê burà tomara pâ: «Naaê, ba na bà pòtàmwereê!»

É patùra tèpa Juif Paulo

37 Wà tèpa coda, âna pwa na rà naadò wà Paulo naa na wâra coda, â é ina tà pwi caa kàra [naa na pwâratùra grec] pâ: «Pwiri o nye pâri ma go ina tâgà cè jè muru?»

Â é pò wà pwini, â é tòpi tée pâ: «Gona gà pwa grec?»

38 Gona càcaa wâgà pwi *Aigupito§, pwi a pwa ma gùmagù ê napô?—wà pwi a pa pâ naanigée namaré ê 4 000 âboro târa tú paa dâra ê pwâra ukai kâbà?»

39 Â é tòpi tée wà Paulo pâ: «Bwa! Wâgo, âna go pwi Juif, â go pwi a tèpa naa Tarse, napô gée na province Cilicie, pwi napô na dau maina. Â go ilari jiià pâ, càcaa pâri ma go patùra ê pâ âboro bèeni?»

40 Â é ina wà pwiibà pâ: «Îgà!»

Â é coo gò i aucò wà Paulo, â é pwa ineremuru târa ê pâ âboro goro îê. Ûna nye po ticè pwâratùra kaa, â é patùrarà, goro *hébèru, pwâratùra kà tèpa Juif.

21:36 Luka 23.18   21:38 Apostolo 5.36–37   § 21:38 Pwi Aigupito na é pwi Juif, na nùmee na rà paègò tèpa Roma gée napô Judée. (Còu ê popai goro *Zélate* na 1.13.)

22

¹ Â é ina pâ: «Bwa; tèpa jènereô ma tèpa caa, guwà tête pwina go ina tàwà ni, ba târa béipwamuruô.»

² Ûna rà tête na é patùrarà naa na ê pwâratùra kàra, â mwa dau ticè airà kaa.

Go pwi âji Juif

É ina tàra wà Paulo pâ:

³ «Go pwi *Juif, pitèpao naa Tarse wâna province Cilicie, êco na èrùo naani *Iéusaléma. Â wà Gamaliel* na é pacâmuriô, pwi âboro imaina naa jaa wà tèpa caa kêra câmu. Â é còo tîo bwàti ê *Naèa kà tèpa jojoorojè. Go pwi a tàcî ba kà Pwiduée pwacèwiiwà diri nabà.

⁴ Go tubaèpà tà tàpé na rà *pâra wiâ Pwi Ukai Iésu. Ba go pwa ma tâjùrurà ma piirà—tèpa pao ma ilàri mwara—â go türà naa na karapuu. Â go pwa ma tètâmwara pàra tàpé géé goorà.

⁵ «Wà pwi *ukai kà tèpa pwa ârapwaaailò ma é *wâratûâ kà tèpa ijiao, âna rà o *paâjupâraô. Ba go tòpi jiirà ê pâ tii, ba na go naa tà tèpa jènerejè, tèpa Juif na rà tâa Damas. Ê pâ tii-bà, âna rà naa ê tàrù kôo, ma go pâra naawê, nau tâjùru tèpa cèikî naa goo Iésu, ma poparà me naa Iéusaléma, ba na pwa wârimuru tàra. Â go pwa diri ê pâ muru bèepwiri.»

É piwiâ pwâra to kà Pwi Ukai

⁶ «Êco na, ûna go gére pâra wii naigé, ûna po gopaé bwàti, na go pâra mwünyabweri Damas, â é

22:3 Apostolo 5.34 * **22:3** Gamaliel—Còo Apostolo 5.34. **22:4** Apostolo 8.3

nye me kaa géenidò napwéretòotù ê pwi pwéelaa na dau maina, â é èùruo.

⁷ Go nye tûuboo kaa naa napuu, â go tère ê pwâratùra na ina pâ: “Saulo, Saulo, cina gà tubaèpà tôo?”

⁸ «Â go tòpi tée pâ: “Wâgà wàa, co pwi ukai?”

«Â é tòpi tôo pâ: “Wâgo Iésu géee Nazareth, na gà gére tubaèpà tôo.”

⁹ «Wà tàpé na rà pâra wiâô, âna rà côo ê pwéelaa, êco na càra caa tère ê pwâratùra kà pwina é patùrao.

¹⁰ «Â go ina pâ: “O dà cèna go pwa, co Pwi Ukai?”

«Â é tòpi tôo wà Pwi Ukai pâ: “Gà cimadò, â gà pâra naa Damas, ba o mwa ina tâgà naawê, cè pwina gà o pwa.”

¹¹ «Ûna go niâ, â jèe câgo caa côojè. Â rà mwa po tu naa goro îô wà tèpa béeò, â rà popao pâ naa Damas.

¹² «Pwa pwi jè âboro wê, na nee Ananias. Wà pwiibà, âna pwi âboro na é dau pwi a pitòimiriê, ma pâra wiâra ê Naèà kà *Moosé. Â rà dau inaê ba wâdé wà diri tèpa Juif na rà tâa Damas.

¹³ Â é me mariô wà pwiibà, â é ina tôo pâ: “Saulo, pwi a cèikí béeò, gà niâ còwâ!”

«Â go nye niâ còwâ kaa, â go côoê.

¹⁴ Â é ina tôo pâ: “É jèe pitòrigarigà wà Pwiduée kà tèpa jojoorojè, ba na gà tâmogòori ê câbawâdé kêe, ba na gà côo wà pwina é *târù, wà Iésu; ba na gà tère ê pâ popai na é ina tâgà.

¹⁵ Ba gà mwa pwi a paâjupâraê, naa jaa tèpa âboro diri, goo ê pâ namuru na gà côo ma tère.

16 Â êni, âna dà na gà cipacîri? Gà cimadò ma *upwaagà. Â gà pwapwicîri tà Pwi Ukai†, ba na o pwanauri ê pâ èpà'gà.”

Pâdari tàpé na càra caa tèpa Juif

17 «Gée na càùé, â go jèè wâjué còwâ naa Iérusaléma. Â, na jè tòotù, na go bwaa gére pwapwicîri wâna *Wâra pwapwicîri, â é pipaarié tôo naa na nyuâa wà Pwi Ukai.

18 Â é ina tôo pâ: “Gà piwàcî, â gà còobé wài gée Iérusaléma, ba wà tèpa âboro wâni, âna o càra caa tòpi ê pai paâjupâraô kâgà.”

19 «Â go tòpi tée pâ: “Pwi Ukai, rà nye tâmogòori pâ béaa, âna go pâra naa na *wâra pitapitiri, â go pwa ma tâjuru wà tàpé na rà cèikî naa googà. Â go nama pâdirà, ma naarà dò naa na karapuu.

20 Úna nama catâmwara wà Étienne, pwi ênawéna'gà, âna go tâa wê mwara. Ba go pwi jè a wâgoo é auniimiri kà tàpé na rà catâmwereê, â go wéaari mwara é ârabwée kàra.”

21 «Êco na é ina tôo wà Pwi Ukai pâ: “Gà còobé [gée Iérusaléma] ba go mwa nama gà pâ naa na, na wâiti wê, dari tàpé na càra caa tèpa Juif.”»

Pwa na rà pâdié tèpa coda

22 Rà tâmaari wà Paulo tia wê wà tèpa Juif. Êco na, ûna é ina pâ, na é pâra dari tàpé na càra caa tèpa Juif, [â rà nye putâmu kaa] â rà tomara too pâ: «Kaa! Jè gére wéaari târa dà, ê pwâra âboro na wârani?! Catâmwereê! Ba càcaa pâri ma é wâro!»

† 22:16 Â gà pwapwicîri tà Pwi Ukai—Grec: Naa na nee. 22:18 Apostolo 9.29-30 22:19 Apostolo 8.3, 26.9-11 22:20 Apostolo 8.1 22:21 Apostolo 9.15

23 Â rà nye wiikau kaa, â rà tòpwùtù ma tâjii ê pâ ârabwée kàra, â rà tũ too ê dàuru puu‡.

24 Wà pwi a pitûâ kàra coda *roma, âna é ina tà tèpa coda kêe pâ, na rà popa dò wà Paulo naa na wâra coda. Â pwa na rà pâdié goro ubati§, ba na é ina tàra ê majoroé ma rà uu [ma putàmu naa gooé] wà tèpa Juif.

Neeô âna tâa na tii kàwà

25 Êco na, ûna rà tòoé, ba na rà pâdié, â é ina wà Paulo tà pwi jè caa kàra coda na é tâa wê, pâ: «Gona nye pwa tàrù kàwà ma guwà pâdi pwina é tâa na tii kàwà, tèpa Roma, na bwaa càcaa pâji pitèié?»

26 Â [é pò] wà pwi caa kàra coda, na é tère pwiri, â é pâra nau patère pwi a pitûâ maina kàra pâ: «O dà cèna gà pwa tà pwi âboro bèeni? Ba é pwi Roma!»

27 Â é me wà pwi a pitûâ dari wà Paulo, â é tawèrié pâ: «Ico pwini, gà pwi a tâa na tii kâjè tèpa Roma?»

«Ûu.»

28 «Gà côo, wâgo, âna po dau wâru mwani na go tòpò târa ma go pwi Roma!»

«Wâgo âna na pitèpao, âna go jèpwi Roma.»

29 Ûna é tère pwiri wà pwi a pitûâ, â nye dau wâgotêe kaa. [Ba pwicîri] na rà pii wà pwi a tâa na tii kàra. Â napwa naa goo wà tèpa coda na ia rà pwa na rà pâdié, âna rà panuê kaa!

‡ 22:23 *Tòpwùtù ma tâjii ê pâ ârabwée...* Rà wàrapwiri na rà miiri ê jè muru, é, na rà putàmu. Rà niimiri pâ, é ina wà Paulo pâ: «É tütâjii tèpa Juif wà Pwiduée, â é pitòrigari tèpa Ba.» § 22:24 *Ubatì*—Dau èpà, ba pwa noo kàra duuru macii, târa ma dàpàgà ê naparawére âboro. 22:25 Apostolo 16.37 22:29 Apostolo 16.38

Paulo na ara wâratûâ maina

³⁰ Wà pwi a pitûâ kà tèpa coda, âna nùmee na é tâmogòori bwàti cè majoroé ma rà pitòti* Paulo wà tèpa Juif. Â, na dàuru, âna é tûâri tà tèpa pwa *ârapwaaìlò, ma diri é wâratûâ maina kà tèpa Juif pâ, na rà ipitiri. Â é nama tapwùtù é pâ itùpaò gée goo Paulo, â popaé me, ma tòpòé naa nabibiu kàra.

23

¹ É nye po niâri tèpa wâratûâ wà Paulo, â é ina tàra pâ: «Tèpa jènereô, càcaa gùmagù é pwâranümoo na ara Pwiduée, goo é wâro kôo tiagoro nabàni.»

² Â ûna é tere pwiri wà Ananias, pwi *ukai kà tèpa pwa ârapwaaìlò, â [é putàmu. Â] é cùru tàpé na rà cimwünyabweri wà Paulo pâ, na rà tamoori pwêe.

³ Â é ina tée wà Paulo pâ: «Ée mwa wâri tâgà wà Pwiduée! Ba nümagà na gà tèio goro é *Naèà, êco na gà gére còbèedari é Naèà, ba gà pwa ma rà èio! Wâgà na po dau wâdé pwâgà, êco na, napwa naa goo é pwâranümagà, âna po dau bàutê na!»

⁴ Â wà tàpé na rà tâa goro jènere wà Paulo, âna rà ina tée pâ: «É! Gà tàgére ina ba èpà wà pwi ukai kà tèpa pwa *ârapwaaìlò kà Pwiduée!»

⁵ Â é tòpi tàra wà Paulo pâ: «[Pwanaurio] co tèpa jènereô, ba cãgo caa tâmogòori, pâ, é pwi ukai kà tèpa pwa ârapwaaìlò! Âjupâra pâ é ina é *Tii Pwicîri pâ: *Gà cibwaa tùra ba èpà naa goo pwi a pitûâ kâra é Ba'gà.*»

Exode 22.27

Rà pitadàrùrà tèpa wâratûâ

* **22:30** Pitòti (é, pitòtiri, tòti)—Accuser.
23:3 Mataio 23.27   **23:5** Exode 22.27

23:2 Ioane 18.22–23

⁶ É nye tà tâmogòori wà Paulo pâ wà tèpa tâa na é wâratûâ, âna [tèpa tâa na, du ârailu ére goro pwapwicîri]—wà tèpa *Farasaio ma wà tèpa *Sadukaio. Â é ina tàra pâ: «Tèpa jènereô! Go pwi Farasaio, â wà caa kôo, âna pwi Farasaio, â go cèikî naa goo é pai o wâro còwâ kà tèpa bà. Êkaa na rà tèio!»

⁷ Ûna é ina pwiri, â wà tèpa Farasaio ma tèpa Sadukaio, âna [rà nye iputàmu kaa] â rà pitadàrùrà.

⁸ (Ba rà ina wà tèpa Sadukaio pâ, nye ticè wâro còwâ kà tèpa bà, â nye ticè *angela, â nye ticè duée. Â napwa naa goo wà tèpa Farasaio, âna rà cèikî naa goo diri é pâ pwi bèepwiri.)

⁹ Ûna rà jèe gére dau pitùra too, â rà nye cimadò kaa wà pàra tèpa *dotée goro é *Naèà, géee nabibiu kà tèpa Farasaio. Â rà ina pâ: «Nye ticè cèna bà còo cèna èpà cèna é pwa wà pwi âboro bèeni. Pwiri é patùraé cè angela?»

¹⁰ Ûna jèe pâra nau pimaina too é pai iputàmu kàra, â é niimiri wà pwi a pitûâ kà tèpa coda pâ, péa rà tà ténoori wà Paulo, â é ina tà tèpa coda kèe pâ, na rà popaé dò còwâ, naa na wâra coda.

¹¹ Na ne, âna é pièpàparié tà Paulo wà Pwi Ukai, â é ina tée pâ: «Gà gòo, ba gà jèe *paâjupâraô naani *Iérusaléma, â o wâdé mwara na gà paâjupâraô na *Roma.»

Rà ipwa tûâ ba na rà catàmwereê

¹² Na dàuru kèe, âna rà pitòpò tûâ wà pàra tèpa *Juif, â rà *ipwataâboro pâ o càra caa ija ma wâdo béaa kâra cè pai caamwara wà Paulo.

13 Wà tàpéebà, âna rà wâdò còwâ kâra 40 âboro.

14 Â rà pàdari tèpa caa kà tèpa pwa *ârapwaaìlò ma tèpa ijiao, â rà ina tàra pâ: «Bà jèe ipwataâboro pâ o câbà caa ija, tiagoro na bà mwa tètàmwara wà Paulo.

15 Êkaa na, wâdé na guwà nama ilari jii wà pwi a pitûâ kâra coda pâ, na é popa me wà Paulo dariwà, wâguwà ma diri é *wâratûâ maina. Â guwà ina tée pâ nümawà na guwà jèu còo bwàti còwâ é pai gére pwa wârimuru kêe. Â wàibà, âna bà o caamwereé béaa kâra cè pai tèepaa me kêe naani.»

É patêre Paulo pwi niaa gooé

16 Êco na wà pwina niaa goo Paulo, âna é tère pâ pwa na rà ipwa tûâ tà Paulo. Â é too nau patêreé naa na wâra coda.

17 Â wà Paulo, âna é todà pwi jè caa kâra coda, â é ina tée pâ: «Gà popa pâ pwi âboro èpo bèeni dari pwi a pitûâ kàwà, ba pwa jè muru na nümee na é ina tée.»

18 Â é popa wà pwini, â é ciaé pàdari pwi a pitûâ kêe, â é ina tée pâ: «É todò wà Paulo, pwi a pwa karapuu, â é cùruo pâ, na go cia medarigà wà pwi âboro èpo bèeni, ba pwa jè muru na nümee na é ina tâgà.»

19 Â é dàti i pwi nari âboro èpo wà pwi a pitûâ, â ru tàpo géé paé nau coo, â é tawèerié pâ: «Dà cèna nümagà na gà ina tò?»

20 Â é tòpi tée pâ: «Rà pitêrerà wà tèpa Juif, ba na rà ilari jii gâ pâ, na gà nama é me widâuru wà

Paulo, naa na wâratûâ maina kàra. Ba rà o ina pâ nûmarà na rà tâmogòori bwàti cè pwina é pwa.

²¹ Êco na gà cibwaa pitêre dàra! Ba rà o ipwa tûâ têe. Ba rà wâdò còwâ kâra 40 wà tàpé na rà jèe ipwataâboro pâ o càra caa ija ma wâdo, tiagoro cèna rà o pòtâmwereê. Â êni, na rà jèe nabwé ipwabwàtirà, â rà tapacîri co cèna gà ina.»

²² Â é tòpi têe wà pwi a pitûâ pâ: «Gà cibwaa wiâ é pwâra pitûra kâju!» Â é panuâê.

Rà popa Paulo pâdari pwi kupénoo

²³ Wà pwi a pitûâ, âna é todà tupédu caa kâra coda kêe, â é ina tàru pâ: «Gàu ipwabwàti 200 coda [na rà pa tâuwa] ma 70 coda na tâa gòro òoci, â 200 coda na rà tèpa tò da, ba na rà pâ naa Césarée na 9h bàrane.

²⁴ Guwà pwabwàti mwara cè tèpa òoci, ba na cia pâ wà Paulo naa jaa wà pwi kupénoo Félix. Â guwà wéaarié bwàti, ba na càcaa tèepaa têe cè pwina èpà.»

²⁵ Â nabwé, â é wii ê tii bèeni:

²⁶ Tii kà Claude Lysias tà kupénoo Félix. Bwàcu'gà.

²⁷ Go panuâ paé darigà wà pwi âboro bèepwiri. Ba wà tèpa Juif, âna rà popaé, ba na rà tètâmwereê. Êco na, ûna go tere pâ pwi âratii kâjè tèpa Roma, â bà pâra ma tèpa coda kôo nau upaé jiirà.

²⁸ Â nûmoo na go tâmogòori cè majoroé ma rà pitòtié goo, â go popaé pâ, naa na wâratûâ kàra.

29 Â go pâdari pâ nye ticè èpà cèna é pwa na pâri ma pòtàmwereê goo, é, ma é pwa karapuu goo. Ba é pâ pwina rà pitòtié goo, âna nye êco, pâ popai goro naèà kàra.

30 Ûna patêreô pâ rà pitü tûâ têe wà pàra tèpa Juif, â go nye pò ma panuâê paé darigà. Â go ina mwara tà tàpé na rà pitòtié pâ, na rà mwa nye ina tâgà, cèna rà ina naa gooé.

Topai tâgà.

31 Â wà tèpa coda, âna rà pwa é pwina é ina tàra wà pwi a pitûâ kàra. Ba, na ne, âna rà popa pâ wà Paulo, naa na ville Antipatris.

32 Na dàuru kêe, âna rà wâjué còwâ [wà tèpa po pâra] naa na wâra coda. Â wà tàpé na rà tâa gòro òoci, âna rà tà pâra co ma wà Paulo.

33 Â rà tèepaa pâ naa Césarée, â rà naa i tii tà pwi kupénoo, â rà panuâ Paulo têe.

34 Gée na càuru é pai pûra kêe i tii, â é tawèeri wà Paulo pâ: «Gona gà pwi âboro gée na dà province?»
Â é tòpi têe pâ: «Gée Cilicie.»

35 Â é ina têe wà pwi kupénoo pâ: «Go mwa tawiâgà, wiàna rà tèepaa me wà tèpa pitòtigà.» Â é tûâri tàra pâ, na wéaari wà Paulo naa na pwârâwâ maina na é nama bari wà ukai *Héroda Maina.

24

Paulo na ara pwi kupénoo Félix

1 Po 5 tòotù gée na càùé, âna rà tèepaa boo naa Césarée wà Ananias, pwi *ukai kà tèpa pwa ârapwailò, ma wà pàra tèpa ijiao kà tèpa *Juif, ma

wà pwi apoka* na nee Tertullus. Â rà pàdari wà pwi kupénoo Félix, ba na rà piciapwâ tée goo wà Paulo.

² Â é todà me wà Paulo i pwi kupénoo [ba na é coo araé].

É pitòti Paulo wà Tertullus

É pitòti Paulo wà Tertullus [na ara pwi kupénoo] â é ina pâ: «Bwa; Kupénoo Félix, wiàna bà wâro na é tàbwàti ma é pinaanapô, â na wàrapwiri géé googà, â géé goro é pai tûârigà, ma é pai pa'gà bwàti é napô kâbà.

³ Bà pwaolé tâgà, géé na âji pwâranümabà, goo é pâ namuru bèepwiri.

⁴ Càcaa nümoo dâra popa jiigà cè pàara cèna gòri, êkaa na go ilari jiigà pâ, gà pidàpwicâarigà na ji pàara, ba na gà tère cè pwina go o ina tâgà.

⁵ «Bà còo pâ wà pwi âboro bèeni, âna é nye dau pwi âboro èpà kaa, ba é tò dii ma bara, naa nabibiu kà tèpa Juif, wâ gòropuu pitiri, â é pwi caa kà tèpa *Nazaréen* (neere pé pwi jè pwapwicîri).

⁶ Wàé mwara na é mudàra ba na é còbèedari é *Wâra pwapwicîri, êkaa na bà tâjùrué {ba nümabà na bà tèié wiâra é *Naèà kâbà.

⁷ «Êco na wà pwi a pitûâ kâra wâra coda, Lysias, âna é me, â é nye pò ma popaé imudi jibà.

⁸ Â é ina tà tèpa pitòti Paulo pâ, na rà medarigà, ma rà ina tâgà é pâ namuru na bà pitòtié goo.} Â wiàna nümagà, â gà tawèeri Paulo, ba wâdé na é nye ina tâgà é pwina bà pitòtié goo. Nabwé.»

---

* **24:1** *Pwi apoka—Avocat.* Pwi a-ipamurujè naa na wâra pitèimuru.
24:5 Apostolo 17.6   **24:6** Apostolo 21.28–30

⁹ Â wà tèpa Juif, âna rà ina pâ ê pwina é ina wà pwini apoka Tertullus, âna âjupâra.

É ipwamuruê Paulo

¹⁰ Wà pwi kupénoo, âna é pwa ineremuru tà Paulo pâ, na é tûra.

É cimadò wà Paulo, â é ina pâ: «Bwa; go tâmogòori pâ gà pwi a [pitûa ma] tèi ê napô kâbà tèpa Juif, naa na pâ naja na jèe wâru, â câgo caa dumapiê na go ipwamuruô naa naporomeegà.

¹¹ «Gà pitawèeri paé, ba càcaa pâji wénari 12 tòotù na go tèepaa me naa *Iérusaléma, nau pwamaina Pwiduée.

¹² Â câgo caa pitaèkâa ma cètùu tèpa âboro, naa na Wâra pwapwicîri, ma na wâra ipitiri, ma na ville. Nye ticè âboro cèna é ina pâ é còoô na go pwa é pâ pwiibà.

¹³ Â wà tèpa âboro bèeni, âna càcaa pâri ma rà *paâjupâra tâgà, é pwina rà pitòtio goo.

¹⁴ «Âjupâra pâ go pwi a *pâra wiâ Pwi Ukai, [wiâra é naigé na bwaa âmuê] ba na go piênawéna kà Pwiduée kà tèpa jojooorjè. Â âjupâra pâ, wà tèpa pitòtio bèeni, âna rà ina pâ, i naigé-bà, âna pwâ. Êco na go cèikî naa goo diri é Naèà kà *Moosé, ma diri é pâ tii kà wà tèpa *péroféta.

¹⁵ Ba bà capai cèikî ma tèpa âboro bèeni pâ, wà tèpa bà, naa na wâdé ma èpà, âna rà o mwa wâro còwâ.

¹⁶ Êkaa na go nye pimudàra taaci, ba na é nye tânana é pwâranümo, na ara Pwiduée, ma tèpa âboro, â nye ticè cèna pâri ma pitòtio goo.

Ticè èpà na rà côo naa goodò!

17 «Gée na càuru ê pâ naja na wâru, na tiâuo gée Iérusaléma, â go wâjué pâ cômâ naawê, ba na go pa pâ ê mwani, bépitu târa ê Ba kôo, â târa mwara ma go ipwa *ârapwaailò tà Pwiduée.

18 Êkaa pwiri na go tà tâa goo, naa na Wâra pwapwicîri, ûna rà pâmariô, ba go gére tubanabwé ê 'pwapwicîri târa pai *pinuwa'. Nye ticè cè jè âboro na go pame naawê, â nye ticè pwâra pikòì wê.

19 «Êco na rà tâa wê wà pâra tèpa Juif gée na province Asia. Â wiàna go pwa cèna èpà na tòotù-bà, â gorodà na càra caa tâa ni nabà wà tàpéebà, ba na rà pitòtio?

20 Â wà mwara tèpa âboro bèeni, âna nye ticè èpà na ia rà côo naa goodò, na ia rà popao na ara é wâratûâ maina.

21 É, pwiri nûmarà na tèio, goo i ji popai na ia go ina, naa nabibiu kàra pâ: “Go cèikî pâ, rà o wâro cômâ wà tèpa bà”? Êkaa na go gére tâa ni, nabà na arawà. Nabwé.»

Picàù too cômâ pai pitèi Paulo

22 Napwa naa goo wà kupénoo Félix, âna é dau tère ê pâ popai goro ê pai pâra wiâ Pwi Ukai. É picàù too cômâ ê pai tèi wà Paulo, â é ina tà tèpa Juif pâ: «O mwa tèi cawi wà Paulo, wiàna é tèepaa me wà Lysias, wà pwi a pitûâ kâra wâra coda.»

23 Â é ina tà pwi jè caa kâra coda pâ, na é wéaari Paulo naa na karapuu, â na é cibwaa tòóé ma pwa-

imudiri têe, â na nye panuâ tà tèpa bée mwara, ma rà me nau caié. [Â é pâra wà Félix.]

²⁴ Pàra tòotù gée na càùé, â ru tèepaa me còwâ wà Félix, ma Drusille† tô wâdèe, tô ilàri Juive. Â ru pwa ma é me wà Paulo, â ru tereê, na é tùra goo ê cèikí naa goo Iésu Kériso.

²⁵ Êco na, ûna é tùra goro ê wâro na *târù na ara Pwi Ukai, ma é pai pidàpwicâarijè naa na diri ê muru, ma é pitèimuru kà Pwiduée na o mwa me, â wâgo tà wà Félix. Â é ina tà Paulo pâ: «Êni, jè o bwaa tàpo pacoo i ipitiri kâjè. Wâdé na gà pâra jjiio ni, êco na, wiàna mwa pwa cè pàara kôo, â go mwa todàgà còwâ.»

²⁶ Ba é nye tà wâari mwara pâ, é péa tà naa cè mwani kêe wà Paulo. Â é pwa ma rà nye tà ciburà popa me wà Paulo darié, ba na ru pitùra.

Paulo na ara kupénoo Festus

²⁷ Paé ârailu naja, â é tòotéri wà pwi kupénoo Félix wà Porcius Festus. Êco na wà Félix, âna cáé caa panuâ Paulo, â é pwa ma é nye tà tâa na karapuu, ba na o wâdé tà tèpa Juif wàé.

25

¹ Wà Festus, âna é tèepaa naa na province *Judée, â âracié tòotù gée na càùé, â é too gée Césarée naa *Iérusaléma.

Rà jèu pitòti Paulo

---

† **24:24** Drusille—Tô naigé kà ukai Agrippa II, â tô cià Bérenice. (Còo Apostolo 25.13.)

² Wà tèpa caa kà tèpa pwa *ârapwaailò, ma tèpa âboro imaina gée jaa tèpa *Juif, âna rà piciapwâ tée goo wà Paulo.

³ Rà tacoo gooé, ma ilari jiié pâ, na é pwa ma é me naa Iérusaléma wà Paulo. Ba wà tàpéeni, âna rà tà pwa é jè tûâ, ba na rà o mwa caamwereê naa naigé.

⁴ Â é tòpi wà Festus pâ: «Bwa, ba wà Paulo, âna wéaarié na Césarée, â wâgo, âna càcaa gòirio wâ Iérusaléma, ba go o pâra còwâ.

⁵ Â wà tèpa pitûâ kàwà, âna wâdé na rà boome wiâô naa Césarée. Â wiàna pwa cè muru cèna èpà cèna é pwa pwi âboro-bà, â rà mwa ina naawê.»

Paulo naa na wâra pitèimuru

⁶ Wà Festus, âna é tâa jaarà co naa na 8, é, na 10 tòotù, â é boo còwâ naa Césarée. Â, na dàuru kée, âna é pwi a pitèimuru, â é tûâri tàra pâ, na rà popa me wà Paulo.

⁷ Úna é tèepaa me wà Paulo, â rà cibèepié wà tèpa Juif na rà boome gée Iérusaléma. Â wâru é pâ pwina dau èpà na rà ina naa gooé, ma rà pitòtié goo. Êco na càcaa pâri ma rà *paâjupâra.

⁸ Â é tòpi wà Paulo ma é ipwamuruê, â é ina pâ: «Nye ticè èpà na go pwa naa goo é *Naèà kâbà tèpa Juif, ma naa goo é *Wâra pwapwicîri, ma naa goo wà César, [pwi ukai kà tèpa *Roma].»

⁹ Wà Festus, âna nùmee na rà wâdéarié wà tèpa Juif, â é tòpi tà Paulo pâ: «Nümagà na gà too naa Iérusaléma, ba na go pitèigà goo pwiri, naawê?»

Go to pàdari César!

¹⁰ É ina tée wà Paulo pà: «Bwa. Go coo ara é wàra pitèimuru kà César, â o mwa nye pitèio naawê. Ba gà nye tàgére tâmogòori bwàti pà, nye ticè èpà na go pwa tà tèpa Juif.

¹¹ Â wiàna go pwa cèna càcaa tàrù, cèna pàri ma caamwaraô goo, â wâdé na caamwaraô. Êco na, wiàna é pwina rà ina naa good, âna pwâ, â nye ticè pwi âboro cèna pwa *tàrù kêe, ma é popao darirà. Bwa! Go to pàdari wà César*!»

¹² Â rà tàpo pitùra wà Festus ma tèpa pwa ipitiri, â nabwé, â é ina tà Paulo pà: «Wâdé. Ûna gà to pàdari wà César, â gà o nye pàdarié!»

Piwiâ jèkutâ goo Paulo tà Agrippa

¹³ Géee na càuru é pà tòotù na wàru, âna wà pwi ukai *Agrippa ma wà Bérenice, tô naigé kêe, âna ru tèepaa naa Césarée nau pwabwàcu tà Festus.

¹⁴ Bwaa wàru tòotù na rà bwaa tâa wê na, â wà Festus, âna é piwiâ tà Agrippa, é pai pwa goo wà Paulo, â é ina tée pà: «Wà Félix na é nama é pwa karapuu wà Paulo.

¹⁵ Na pàara na go tâa Iérusaléma, âna wà tèpa caa kà tèpa pwa ârapwailò, ma tèpa ijiao kà tèpa Juif, âna rà piciapwâ, ma ilari pà, na é pwa wârimuru.

¹⁶ «Â go tòpi tàra pà: “Wâjaabà tèpa Roma, âna càcaa wàrapwiri é pai pwa kâbà. Ba câbà caa pwa wârimuru tà pwi âboro, béaa kêe é pai pitèié. Ba

---

* **25:11** *Go to pàdari wà César*—Wà pwi atâa na tii kà tèpa Roma, âna pàri ma é to pàdari wà César, pwi ukai kà tèpa Roma, ba na é pitèié, wàra *Cour d'Appel*. **25:14** *Apostolo 24.27*

wâdé na bà nye pitùra ma wà tèpa pitòtié, ba na é nye ina cè popai târa pipwamuruê.”

17 Êkaa na rà capai tèepaa me naani dario. Â câgo caa bwaa tapacîri, â na dàuru, â go tâa na aupitèimuru, â go ina pâ, na popa me wà pwi âboro bèepwiri.»

Pitaèkâa goo pwapwicîri kàra

18 «Go gére niimiri pâ, pwiri o dau maina é èpà na é pwa. Êco na é pwina rà pitòtié goo, âna ticèmuru naa goo.

19 Ba rà nye pitaèkâa goo é pwina wâna é pwapwicîri kàra, naa goo cè pwi Iésu cèna é bà, â na wà Paulo, âna é ina pâ é wâro còwâ.

20 «Â câgo caa tâmogòori cè pwina go pwa, naa na pai pitùra kàra. Â go tawèeri wà Paulo pâ, pwiri nùmee dàra pâ naa Iérusaléma, ma o pitèié naawê goo é pâ namuru bèepwiri.

21 Êco na é to pàdari wà César, ba na é pitèié. Â go naa tàrù ma wéaarié tiagoro é pai panuâê kôo dari wà César.»

22 Â é ina wà Agrippa tà Festus pâ: «Wâgo mwara, âna nùmoo na go tère pwi âboro-bà.»

Â é tòpi tée wà Festus pâ: «Widàuru, âna gà o mwa tèreê.»

Rà too naa na wâra pitèimuru

23 Na dàuru kêe, â wà Agrippa ma Bérenice, âna ru tèepaa naa na wâra pitèimuru, wàilà ma tèpa pitûâ kâra coda, ma tèpa âboro imaina na napô. [Â rà dau pwamainaru wà tèpa âboro wiâra é pai pwa kàra.] Â é naa tàrù wà Festus ma popa me wà Paulo.

24 Â é coo wà Festus, â é ina pâ: «Bwa; Ukai Agrippa ma cau wâguwà diri na guwà wâni jaabà, guwà côo pwi âboro bèeni. É pwi majoro tùra kà diri tèpa Juif, na Iérusaléma ma wâni, â rà jèe me nau côô gooé. Â rà capai ina too diri pâ, wâdé na caamwereê.

25 «Naa goodè, âna câgo caa pâmari cè èpà cèna o pâri ma caamwereê goo, êco na nye wâé còwâ na é ilari pâ, na é pâra dari wà pwi ukai César. Â go niimiri pâ, na go panuâê pâ.

26 «Êco na câgo caa tâmogòori cèna go wii pâdari wà ukai naa gooé. Â êkaa majoroé ma go pwa ma é coo aragà, co Ukai Agrippa, ma arawà diri. Guwà pitawiâê diri, ma ina tôo, cèna go o wii tà pwi ukai.

27 Ba càcaa tàrù tôo na go panuâ pâ tée cè pwi a pwa wârimuru, wiàna càcaa po pwéelaa bwàti cè majoroé.»

26

É ipwamuruê Paulo na ara Agrippa

1 É mwa ina wà ukai *Agrippa tà Paulo pâ: «Pwiibà, go panuâ tâgà ma gà tùra, ma gà ipwamurugà.»

Â é naatoo ê îê wà Paulo, â é ina pâ:

2 «Bwa; go nye dau ipwàdéé kaa, co Ukai Agrippa, na go tùra na aragà nabà, ma go tobapwâ ê pwina rà pitòtio goo wà tèpa *Juif.

³ Ba gà dau tâmogòori bwàti ê nyamanya kâjè tèpa Juif*, ma ê pâ namuru na jè mu pitùra goo, â go ilagà pâ gà jè tèpo pidâpwicâarigà, ma gà tèreô.»

Rà cau tâmogòori pai wâro kôo

⁴ «Wà diri tèpa Juif, âna rà tâmogòori ê wâro kôo, géé na autapoo goo, na go bwaa pwi âboro èpo, naa nabibiu kêra ê Ba kôo [na province Cilicie] tia *Iérusaléma.

⁵ Jèe gòiri ê pai tâmogòori kàra pâ go pwi a wâro wâna *Farasaio, pwi jè ére kêra pwapwicîri na nye dau tâa goo diri pâ naèà. O pâri ma rà *paâjupâra wiàna nûmarà.

⁶ «Â nabàni, âna jèe pitèio, ba go cèikî pâ o coo ê auinabéaa kà Pwiduée tà tèpa caa kâjè.

⁷ Êco na, nye muru na rà cau cèikî naa goo, wà diri tèpa 12 wâao kâjè, na rà piênawéna kà Pwiduée, naa nè ma pwaa.

«Êkaa na rà tèio, co Ukai Agrippa, wà tèpa Juif bèepwiri.

⁸ Â wâguwà tèpa Juif nabàni, âna gona dau pwa-coé tà Pwiduée, ma é pawâro cômâ tèpa bà? Â gorodà na câguwà caa cèikî naa goo?»

Béaa âna go cicara Iésu

⁹ «Béaa, âna go niimiri pâ, napâraô âna na go cicara ba gòo ê nee Iésu géé Nazareth.

¹⁰ Â go tòpi jii tèpa caa kà tèpa pwa *ârapwaaìlò ê tàrù, ba na go naa wârimuru tà tèpa âboro kêe.

---

* **26:3** Nyamanya kâjè tèpa Juif—Ê wâao kà tèpa Héroda, âna càra caa tèpa âji Juif. Jèe gòiri na rà biirà dâra pwapwicîri kà tèpa Juif. Êco na càra caa dau tâa goo ê pai pwa kêra pwapwicîri. **26:5** Filipi 3.5-6

26:6 Apostolo 23.6, 28.20 **26:9** Apostolo 8.3

Dau wâru tàpé na go nama tòpòrà naa na karapuu naa Iérusaléma. Á go pwi a wâgoo mwara ê pai catàmwararà.

¹¹ Go nye taaci kaa èirà naa na ê pâ *wâra pitapitiri, â pwa na go nama rà ina ba èpà ê nee Iésu. Ûu kaa, ba ia go dau pwi a putàmu naa goorà, â go dau pwa tàra na èpà, tia na ê pâ napô na wâiti.»

É jèu piwiâ pai todèe kà Pwi Ukai

¹² «Êkaa pwiri ê majoroé ma go pâ naa Damas, wiâra ê tàrù, na rà naa tóo wà tèpa caa kà tèpa pwa ârapwaailò.

¹³ Bà pâra wii naigé, co pwi Ukai Agrippa, â, na po gopaé bwàti, â go nye còo kaa ê pwi pwéelaa na é me géé napwéretòotù, naa gòbà ma wà tèpa béèò. Â é dau pwéelaa jii ê tòotù.

¹⁴ Bà capai tûu diri naa napuu, â go tère ê pwâratùra na é ina tóo naa na *héberu pâ: “Saulo, Saulo, gorodà na gà pwa tóo na èpà? O dau gòo naa googà, na gà cicara Pwiduée†.”

¹⁵ «Â go tawèeri pâ: “Wâgà wàa, co Pwi Ukai?”

«Â é tòpi tóo pâ: “Wâgo Iésu na gà gére pwa tóo na èpà.

¹⁶ Cimadò, ba go âpàparigà, ba na gà pwi ênawéna kôo. Â gà o pwi a paâjupâraô, â gà mwa piwiâ ê pwina gà còo nabà, bau ê pâ pwina go o mwa paari tâgà.

¹⁷ Go panuâgà pâdari ê Ba'gà, tèpa Juif, bau ê pàra Ba mwara, â go o mwa pwi a wéaarigà.

---

† **26:14** Na gà cicara Pwiduée—Ucina naa na grec goo ê òoci na tàutèe na é pitère dà pwi atâa gòé.

18 Go cùrugà, ba na gà tàpiri ê du âraporomeerà, ba na rà o còbè géé na ê bàutê, pâ naa na ê pwéelaa —géé na pàtâma *Caatana, naa jaa Pwiduée. Ba wiàna rà cèikî naa good, â o pwanauri ê pâ èpà kàra, â o pwa autâa kàra ma wà diri tàpé na rà cèikî naa goo Pwiduée.”»

Ni, âna go inapàpari Iésu pitiri

19 «Wàrapwiri co Ukai Agrippa, â po dau pwacoé tîo ma câgo caa pitêre dâra ê pwina go cîo, ba ê muru na me géé jaa wà Pwiduée.

20 Â go picémara ê popai—tapoo na Damas, ma wâ Iérusaléma, ma wâdiri na ê pâ napô kà tèpa Juif, ma wâjaa mwara tàpé na càra caa tèpa Juif. Â go ina tàra diri pâ: “Guwà pinünüma ma guwà biiwà naa goo wà Pwiduée. Â guwà paari naa na ê càrawà pâ guwà jèe pinünüma.”

21 «Wàépwiri kaa ê majoroé ma rà tâjùruo wà tèpa Juif naa na *Wâra pwapwicîri, â rà pwa na rà pòtâmwaraô.

22 Êco na wà Pwiduée, âna é wéaario tiagoo ni. Êkaa na go nye tà paâjupâraê na ara tèpa âboro kîri ma maina.

«Â napwa ê pwina go ina, âna càcaa pi-ité jii i pwi ia rà mara ina wà tèpa *péroféta ma wà *Moosé, pâ:

23 [Wà Pwiduée, âna é cùru medarijè] wà Pwi *Mesia. Â wâdé na é pwamaagé cîo, â na é pâbéaa nau wâro cîwâ géé nabibiu kà tèpa bà, ba na o picémara ê pwéelaa târa ê Ba kîo, wà tèpa Juif, ma wà tàpé mwara na càra caa tèpa Juif.»

Wâdé na gà cèikî, co pwi ukai!

24 Na é wàrapwiri pai ipwamuruê kêe wà Paulo, â é ina too wà Festus pâ: «Pigù ê pûrugà co pwini! Gà po dau câmu, â gà jêe pimwüru goro ê tà manga'gà!»

25 Â é tòpi têe wà Paulo, pâ: «Bwa, càcaa wàrapwiri, co Kupénoo, ba nye êkaa popai na âjupâra ma pitâmogòo na go ina.

26 Wà ukai Agrippa, âna é jêe nye tâmogòori ê pâ namuru bèepwiri, ba càcaa ê cè muru cèna ipwa pwàniri, â câgo caa piwâ na go piwiâ têe.»

27 [Â é tabiié wà Paulo dà ukai Agrippa, â é tawèerié pâ]: «Ico pwi ukai, gona gà nye cèikî naa goo tèpa péroféta? Go tâmogòori pâ gà nye cèikî naa goorà...»

28 Â é tapàgà têe wà Agrippa: «Ico pwini, gà nye niimiri kaa pâ, na go pò ma cèikî naa goo Iésu Kériso ni?!»

29 Â é tòpi têe wà Paulo pâ: «Naa pò ma ni, é, naa mwa tàpo pwiri, wiâra ê câbawâdé kà Pwiduée! Ba nûmoo na guwà pwacèwiiio, co Ukai Agrippa, ma wâguwà diri tàpé na guwà gére tàmaariô ni. Êco na, na càcaa piiwà goro itùpaò pwacèwiiio.»

Ticè èpà na é pwa wà Paulo

30 Nabwé, â rà cau cimadò diri wà pwi ukai, ma wà pwi kupénoo, ma wà Bérenice, ma wà diri tàpé na rà gére tâa wê.

31 Â rà còobé, â rà pi-ina tàra pâ: «Wà pwi âboro bèeni, âna nye ticè cèna èpà cèna é pwa, na pâri ma é pwa karapuu goo, ma o mwa pòtâmwereê goo.»

32 Â é ina wà ukai Agrippa tà wà Festus pâ: «Ûu kaa. Â wiàna câé caa gére to pâdari César, â jèe tà pâri ma panuâê cowa.»

27

Panuâ Paulo naa Roma

¹ Pidàbacao tòotù na é pâra naa Roma* [wà Paulo]. Â bà pâra wiâê. [Wà tèpa coda, âna] rà naa Paulo ma wà pâra tèpa pwa wârimuru, tà Julius, wà pwi jè caa kêra coda gée na é pâ coda na rà wéaari wà pwi ukai César.

² Â [wà Julius, âna é nama] bà tò naa gòro é wànga gée na ville Adramytte, na é pâra dâra pâ aucoo kêra wànga wâ province Asia. Â bà picaapâra ma wà Aristarque, pwi âboro gée na ville Tésalonika, wâna province Macédoine.

³ Na dâuru kêe, âna bà tèepaa pâ naa na ville Sidon. Â wà Julius, âna é wâdé naa goo wà Paulo, â é nye panuâê ma é pâra dari wà tèpa bée naawê, nau pa jiiirà é pwina tiâu jiié.

⁴ Bà pâra géewê, â bà itâa mwünyabweri é pô Chypre, â bà po pi-itâa na ânuuê, ba é uu carabâ é pwéretòotù.

⁵ Gée na càuru é pai tapàgà kêbâ é nawià Cilicie ma Pamphylie, â bà tèepaa naa na ville Myra wâna province Lycie.

⁶ Â naawê, âna wà pwi caa kêra coda, âna é pâmari é pwi wànga gée na ville Alexandrie, na é pâra naa Italie, â é nama bà tò naa gò.

---

* **27:1** Roma—Grec: *Italie*. Roma, âna ville na maina naawê. Coo naa na Neeremuru (*Vocabulaire*) naa pwâadâra tii. **27:2** Apostolo 19.29

⁷ Jèe nye tàpo wâru tòotù kâbà goro nye tà pi-itàa ba cíâa, â nye dau gòo târa kaa ma bà tèepaa mwünyabweri Cnide, pwi aucoo kâra wànga. Â càcaa pâri ma bà ti wê goro ê pwéretòotù, â bà itàa na ânuuru i pô Crète, pâ goro i goromee Salmoné.

⁸ Bà tàpo itàa wii i pô, â po dau gòo ê pai tapàgà kâbà wê, â bà tèepaa naa Bons Ports, pwi aucoo kâra wànga, na wâmwünyabweri ê ville Lasée.

Jèe pàara kâra èpà napô

⁹ Jèe dau wâru ê pàara na bà tubatiàu, â càcaa wâdé târa tòobàra i pâra kâbà, ba jèe pàara kâra èpà napô, ba jèe paé ê *tòotù maina kâra parui septembre†.

¹⁰ Êkaa na é patêrerà wà Paulo, â é ina tàra pâ: «Guwà còo, co tèpa béeò, go tâmogòori pâ wiàna jè pâra, â jèe pâmari cèna èpà. O tanoori i wànga bau ê èreê, â péa jè tà mwü mwara.»

¹¹⁻¹² Êco na wà tèpa tâa gòro i wànga, âna càcaa wâdé tàra na rà tòpò wànga naawê, na pwi pàara kâra èpà napô. Â nùmarà na rà tàpo paé naa na aucoo kâra wànga Phénix wâ Crète, ba cîmiri wê‡. Â wà pwi caa kâra coda, âna nye dau piâjimuru tée ê pwina ru ina tée wà pwi a pa wànga, ma wà pwi apooé, jii ê popai kà Paulo.

¹³ É tàpo uu ba kîri ê pwéretòotù, na toome niboo nawià, â rà niimiri pâ wâdé, â rà càù jinu, â bà itàa wii ê gòropô Crète [pâ naa Phénix].

---

† **27:9** *Tòotù maina kâra parui septembre*—Grec: *Tòotù kâra ipwanya*. Còo mwara *Tòotù maina* naa na Neeremuru (*Vocabulaire*) naa pwâadàra tii. ‡ **27:11-12** *Ba cîmiri wê*—Ba é ti co wàna sud-ouest ma nord-ouest i pwéretòotù.

Pòu na nawià

¹⁴ Bwaa càcaa gòiri ê pai pâra kâbà, â nye uu kaa ba maina ê pé dàré gòro jaa, pé dàré na ina goo pâ Euraquilon. Â pâ nau pòu,

¹⁵ â jèe càcaa pâri ma bà itàa caraé, ba é jèe pòtò i wànga, â bà po ipanuâbà ma é popabà.

¹⁶ Bà pâ naa ânuuru Cauda, ji pwi nari pò. Â dau gòo târa ma bà naatoo medaribà i nari wànga na bà tadàti.

¹⁷ Êco na bà mwa bàra càué dôme.

Wà tèpa wakè gòro wànga, âna rà pa ê pâ otàpwe, â rà dàgabiaé bwàti naa goo i wànga maina. Ba dau wâgotàra na citàwé naa pâ namarawâ wâ Libye. Â rà naaboo i noo, â rà panuâ ma é pòtòbà i pwéretòtù.

¹⁸ Na dàuru kêe, ûna jèe dau maina ê pai uu kâra i pwéretòtù, â rà tütâjii ê pâ êre i wànga naa nawià.

¹⁹ Â, na béaracié kâra tòotù, â rà tâjii mwara ê pâ neemuru wànga.

²⁰ Jèe wâru tòotù na é nye uu taaci i pwéretòtù, â câbà caa côo ê tòotù ma îricò[§]. Â bà jèe pâra nau càcaa wâari pâ bà o udò.

²¹ Â jèe wâru tòotù mwara na câbà caa ija na.

É pagòo tèpa bée wà Paulo

É cimadò wà Paulo naa nabibiu kâbà, â é ina pâ: «Tèpa béeò, wiàna guwà gére pitère dâra i pwi ia go ina pâ na jè cibwaa pâra gée Crète, â pwiri câé caa gére tèepaa marijè cè pwina èpà wàrani.

[§] **27:20** *Câbà caa côo ê tòotù ma îricò*—Ticè pai pwa wèe ma rà pa cè câmu kâra naa goro îricò.

22 Êco na go ina tàwà pâ: Guwà gòo! Ba o nye ticè cè pwi jè ârapàarajè cèna é bà, êco i wànga na o tiàu.

23 «Go pwi ênawéna kà Pwiduée, â èruune, âna é cùru me pwi jè *angela kée,

24 na é ina tōo pâ: “Gà cibwaa pwa ma wâgotâgà co Paulo, ba gà o nye tèepaa pâdari wà César, [pwi ukai kà tèpa *Roma]. Ba wà Pwiduée na pwi a pimeaari, âna é nama rà wâro diri wà tàpé na rà pâra wiâgà. É wàrapwiri googà.”

25 «Gée goro pwiri co tèpa béeò, â guwà gòo, ba go nye cèikí naa goo Pwiduée pâ, o wàra é pwina é ina tōo.

26 Êco na jè o citàwé gò cè jè pô.»

Rà pâmwünyabweri napô

27 Gée na càuru é pâ tòotù na wâru, na bé 14 kâra ne, â é nye popabà taaci i pòu naa nawià Méditerranée*. Â nabibiu kâra ne, â wà tèpa wakè gòro wànga, âna rà pitère naa goorà pâ, bà pâra mwünyabweri cè napô.

28 Â rà tòcai é najawé goro otàpwe, ba na rà côo é pai numwiri wèe, â rà timari pâ 37 mètres. Nabwé, â bà tàpo paé, â rà jèu tòcai mwara, â rà timari co 28 mètres.

29 Wâgotàra pâ bà o tatée cè gòràwé, â rà tüboo é ârapapé pâiri jinu gée pwâragòro wànga. Â géewê, âna bà tâa, â jèe dau nùmarà na awài gòropwaa.

30 Nabwé, â wà tèpa wakè gòro wànga, âna rà pwa na rà uru. Ba rà naaboo é nari wànga naa najawé, â rà gòma-ina pâ na rà pâra nau tüboo cè pâra pâiri jinu naadòbà naporomara wànga.

27:24 Apostolo 23.11

27:26 Apostolo 28.1

* 27:27

Méditerranée—Grec: Adriatique.

31 Êco na é ina wà Paulo tà tèpa coda ma pwi caa kàra pâ: «Wiàna rà pâra géé gòro wànga wà tèpa âboro bèepwiri, â o capai tiàuwà diri.»

32 Â rà nye êgò kaa wà tèpa coda, â rà tapàgà ê pâ otàpwe na cipa i nari wànga, â rà panuâê naa nawià ma é wâri.

É pagòorà mwara Paulo

33 Na bwaa pwa dàra ne, â é ina tâbà† diri wà Paulo pâ: «Wâdé na jè pa cè uti kâjè. Ba jèè ârailu nadâpâra pwapwicîri na jè po tâa, â câjè caa ija.

34 Â êni, âna go âji ilawà pâ, na guwà pa cè èwà, ba na o pwa nii kàwà târa ma guwà udò. Ba o nye ticè jè ârapâarawà cèna o tiàu cè ji caapwi wàrapûruê.»

35 Â é pa ê poloa, â é pwaolé tà Pwiduée béaa kàra, â é tubiti, â é ija.

36 Â bà po capai piêgòtùru diri, â bà ija.

37 (Po 276 kaamwara wàibà naa gòro i wànga.)

38 Ûna bà jèè pwàro, â rà tètâjii pâ baikè blé naa nawià, ba na puràra i wànga.

Rà citàwé naa na namarawâ

39 Na pwaa, â wà tèpa wakè gòro wànga, âna càra caa côoina ê napô, êco na rà côo too é namarawâ naa bàrawià, wâna pwi jè nanarawé. Â rà niimiri pâ na rà naadò wê i wànga, wiàna pâri.

40 Â rà tipi tâjii ê pâ pàiri jinu naa nawià, â rà tipi mwara ê pâ otàpwe na cipa pâ ârawànga‡ goo.

---

† 27:33 *Tâbà*—Grec: *Tàra*. Ipaiwà naa na pâ nee tii 36 ma 38. É wâjaara wà Luka, pwi awii tii bèeni. ‡ 27:40 *Ârawànga*—*Gouvernail*. Rà ina mwara wà tèpa ijiao pâ: *Poé, é, pòé*.

Â rà càù too ê pwi noo na tâa naporomara wànga, â pipòtòbà too dàra bàrawià.

⁴¹ Êco na, na bà too, â bà citàwé naa na nama-rawâ, ba é kàrù i naporomara wànga, â câé mwa caa gù. Â napwa naa goo ê pwâragòro wànga, âna tabòaa goro ê pai maina wàra ê wià.

Rà cau udò diri

⁴² Rà niimiri wà tèpa coda pâ, na catàmwara diri tèpa pwa wârimuru, ba wâgotàra pâ rà péa tà uru géé gòro wànga.

⁴³ Êco na wà pwi caa kàra, âna nümee na é wâro wà Paulo, â é pacoora, â é ina tà tèpa tâmogòori éoo pâ, na rà êgò béaa ma rà mara éoo too naa gòropô.

⁴⁴ Â é ina tà pàra tàpé pâ, na rà pa cè ére upwâra, é cè noo kâra wànga, ma rà éoo gò. Â [bà éoo diri, â] nabwé, â bà capai tâdòo diri napô, â bà capai udò diri.

28

Paulo naa gòropô Malte

¹ Bà pâra na tâmogòori pâ ê pwi pô bèepwiri, âna nee Malte.

² Â wà tèpa âboro wê, âna rà dau tòpibà ma pitu tâbà bwàti. Ûna dau maina ê popaa ma moo, â rà pwa ê na ânye na dau maina, â rà nama bà pwacârau.

³ É pa na ûdòro upwâra wà Paulo ma é tü dò naa gòro ânye, â pwa ê dòa na é còobé géé na, goro tòoka, â é uti î wà Paulo.

4 Ûna rà cõo pwiri wà tèpa âboro naa napô bèepwiri, â rà pi-ina tàra pâ: «É! Guwà cõo, é pwi a pòtàmwara âboro wà pwini, ba é udò jii nawia, êco na é pwa wârimuru têe i pwiduée kâjè, â é nama é bà.»

5 Êco na é ura i îê wà Paulo, â é tûu naa na ânye i dòèa, â câé caa tà pimaagé goo wà Paulo.

6 Â rà ucâriê wà tèpa âboro, ba rà niimiri pâ é tèe, é, pwiri é tâpo tûuboo ma é bà. Â jèe gòiri ê pai ucâriê kàra, â ûna rà cõo pâ câé caa maagé, â pitòotéri i auniimiri kàra, â rà ina pâ: «Bwa! Pé duée!»

É nama tiâu maagé kà tèpa âboro

7 Wâna pwi ére-bà, âna pwa é napuu kà Publius, pwi âboro pimaina naa gò pô-bà. Wà pwini, âna é tòpibà bwàti, â bà pitâa jaaé naa na âracié tòotù.

8 Napwa wà caa kêe, âna é dau maagé, ba é pitòoka ma coori domii. Â é tàgére puu gòro aupuu. Â é pâra wà Paulo nau cõoê, â é tòpò ê îê naa gòé, â é pwapwicîri kêe, â tiâu i maagé kêe.

9 Gée na càùé, â rà mwa tà me mwara wà pâra tèpa maagé gée na napô bèepwiri, â é pwa ma tiâu ê maagé kàra.

10 Â rà dau pwabwàti tâbà, â rà naa tâbà ê pwina tiâu jiibà târa pâra.

É coo gòobàra pâra kêe naa Roma

11 Po âracié parui ê pai tâa kâbà [na gòropô wà Malte]. Â nabwé, â bà tò naa gò ê pwi wànga gée

na ville Alexandrie, na nee Castor ma Pollux*, pwi wànga na é tà tâa wê na pàara na èpà napô.

¹² Â [bà pâra, â] bà tâdòo wâna ville Syracuse, â bà tà tâa wê naa na âracié tòotù.

¹³ Géewê, â bà itàa wii i napô, tèepaa naa na ville Reggio. Na dàuru kêe, âna é uu i pwéretòotù, â ârailu tòotù kêbà pâ naa Pouzzoles, pwi aucoo kâra wànga.

¹⁴ Â bà pâmari tèpa cèikî naawê, â rà ilari jiihà pâ, na bà tàpo tâa jaarà, naa na caapwi nadàpàra pwapwicîri, â bà bwaa tàpo tâa jaarà. Â bà mwa bàra pâra naa *Roma.

¹⁵ Na rà tère é jèkutâ goobà wà tèpa cèikî na rà tâa Roma, â rà me carabà naa na Aupwa jèna kà Appius ma naa na ê pâ Âracié Wâra ija. Â, na é còorà wà Paulo, â nye dau piwâdé nùmee kaa, â é ipwaolé tà Pwiduée.

Paulo âna é patùra tèpa Juif na Roma

¹⁶ Na bà tèepaa pâ naa Roma, â rà naa tàrù tà Paulo ma é tâa na jè pwârawâ, â caapwi pwi coda na é wéaarié.

¹⁷ Gée na càuru é âracié tòotù, â wà Paulo, âna é papitiri wà tèpa pitûâ kà tèpa *Juif na tâa Roma. Â é ina tàra pâ: «Bwa; tèpa jènereô, nye ticè na go pwa na èpà târa é Ba kêjè, ma é pâ nyamanya kà tèpa ijiao kêjè. Êco na rà tâjùruo ma tòpò-o naa na karapuu, na *Iérusaléma. Â rà popao, â rà naaô tà tèpa Roma.

---

* **28:11** *Castor ma Pollux*—Neere tupédu duée najawé bérepidu kà tèpa Grec. Nee mwara pâ *les Dioscures*.

18 Â rà pitawiâô wà tèpa Roma, â nùmarà na rà panuâô còwâ, ba nye ticè na rà pâmari naa gooò cèna pâri ma rà catàmwaraô goo.

19 «Êco na wà tèpa Juif, âna tàutàra. Êkaa na go jèe po ilari pâ, na go to pâ naa jaa wà César, pwi ukai. Êco na càcaa nùmoo na go pinatòti ê Ba kôo.

20 Êkaa na go todàwà ba na jè pitùra. Ba wàijè tèpa Juif, âna jè cèikî naa goo pwi [**Mesia, *pwi a pa-udòjè*] na é me [*gée goo Pwiduée*]. Êkaa na gére pwa jinu gooò nabà.»

21 Â rà tòpi tée pâ: «Bwa. Câbà caa tòpi cè tii googà gée napô **Judée*, â nye ticè cè pwi jènerejè mwara cèna é me nau pipwa jèkutâ googà tâbà, é wâpà na é inagà ba èpà.

22 Êco na wâdé na gà napéaati tâbà bwàti é pwi ditàra pwapwicîri bèepwiri, ba bà tère pâ, dau pinawà ba èpà pitiri.»

É picémara Iésu tàra

23 Rà càù tée ê jè tòotù, â wâru tàpé na rà medarié, naa na i wâ na é pitâa na. Â é pinapéaati tàra bwàti [*ê pwina é cèikî naa goo*] â é picémara tàra ê **Mwaciri kà Pwiduée*. É **paâjupâra Iésu tàra goro é *Naèà kà Moosé*, ma é pâ auina kà tèpa **péroféta*. Â rà pitùra, tapoo na dàuru tiagoro bàrane. Ba é imudàra na é tàpîri ê pwâranùmarà naa goo Iésu.

24 Wà pàra tàpé, âna rà tèreina é pwina é ina, â wà pàra pwi, âna tàutàra dàra cèikî naa goo.

25 Jèe pwa na rà ipiina, â càra caa pitêrerà, â é ina tàra wà Paulo pâ: «É nye âjupâra ê Nyuââê Pwicîri na ia é ina tà tèpa jojoorowà na é naigé mee wà péroféta Isaia, na é ina pâ:

26 *Gà pâra co pwini
ma ina tà pwi Ba:
“Guwà tère taaci,
â câguwà caa tèreina.
Ucâri taaci,
â câguwà caa côo.”*

27 *[Go ina naa goorà—
goo pwi Ba kôo bèeni]:
Pwâranümarà na gòo,
pwâraryürurà na kee,
[âraporomeerà na bwi].
Ba péa rà côo
ma côoina bwàti
Â péa rà tère
ma tèreina diri.
Â péa rà biirà
ma medario côwâ.
Péa nama tiâu
pâ maagé kêra Ba.»*

Ésaïe 6.9–10

28 Â é tubanabwé wà Paulo, â é ina tàra pâ: «Wâdé na guwà tâmogòori pâ, wà Pwiduée âna é jèe panuâ ê *Picémara Wâdé kêe pâdari tàpé na càra caa tèpa Juif, â rà o tère, â rà o udò, [â o tâa tàra ê *âji wâro].»

{
29 Â nabwé, â rà pâra wà tèpa Juif, â rà dau pitaèkâa goo ê pwina é ina tàra.}

É pacâmuri diri tàpé na rà medarié

³⁰ Napwa wà Paulo, âna é tâa na ê wâ na é pa, naa na du ârailu naja†. Â é tòpi diri ê pâ âboro na rà me nau côôê.

³¹ Â câé caa piwâ na é picémara tàra ê Mwachiri kà Pwiduée, ma pipacâmurirà goo diri ê pâ namuru goo wà Pwi Ukai Iésu Kériso. Â nye ticè jè muru, cèna pipaèràé naa na ê pai tùra kêe.

---

† **28:30** Munaa rà panuâ Paulo wà tèpa Roma, géé na càùru ârailu naja. Â é mwa pwa béârapàpé kâra pai pâra kêe, na càcaa piwiâ naa na Tii Pwicîri. Munaa é cai tèpa cèiki wâ Akaïe (Grèce). Â pwiri é pâra tia Espagne mwara. (Còo Roma 15.24 ma 28.) É wii bétapoo kâra tii kêe tà Timotéo ma tii tà Tito na pàara bèepwiri. Â géé na càùé, â wà Néron, pwi ukai kà tèpa Roma, âna é nama jèu tâjùrué mwara. Â rà tètàmwereê wâpâ na naja 67 naa Roma.

Tii Pwicīri: Âmu Aamwari naa na cî
New Testament in Paicî (NC:pri:Paicî)
Le Nouveau Testament à Paicî

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Paicî

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Paicî

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

94c5d202-9853-5b91-879f-4a3023457d58